

НҰРСҰЛТАН НАЗАРБАЕВ

ЖАУАПТЫ КӨШБАСШЫЛЫҚ: САБАҚТАСТЫҚ ЖӘНЕ ЭВОЛЮЦИЯ

*Халықаралық конференция материалдары
Нұр-Сұлтан, 2 шілде 2020 ж.*

Қазақстан Республикасы Президенті жанындағы
Қазақстан стратегиялық зерттеулер институты

**НҰРСҰЛТАН НАЗАРБАЕВ.
ЖАУАПТЫ КӨШБАСШЫЛЫҚ:
САБАҚТАСТЫҚ ЖӘНЕ ЭВОЛЮЦИЯ**

*Халықаралық конференция материалдары
Нұр-Сұлтан, 2 шілде 2020 ж.*

Нұр-Сұлтан, 2020

ӘОЖ 342
КБЖ 67.400.6
Н 90

*Қазақстан Республикасы Президенті жанындағы
Қазақстан стратегиялық зерттеулер институтының
Ғылыми кеңесі баспаға ұсынған*

**З.К. Шаукенова, Р.К. Алишев
С.Қ. Көшкімбаев, Қ.Д. Исаев, Ә.Қ. Назарбетова,
А.Ж. Мұқанова, А.Ә. Арзықұлов**

**Н 90 НҮРСҰЛТАН НАЗАРБАЕВ. ЖАУАПТЫ КӨШБАСШЫЛЫҚ:
САБАҚТАСТЫҚ ЖӘНЕ ЭВОЛЮЦИЯ. Халықаралық конферен-
ция материалдары (Нұр-Сұлтан, 2 шілде 2020 ж.) – Нұр-Сұлтан:
Қазақстан Республикасы Президенті жанындағы Қазақстан стратегия-
лық зерттеулер институты, 2020 – 224 б.**

ISBN 678-601-7972-53-0

Жинақта «Нұрсұлтан Назарбаев. Жауапты көшбасшылық: сабақтас-
тық және эволюция» атты Халықаралық конференцияға қатысушылардың
Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы Н.Ә. Назарбаевтың
тарихи рөлі және оның саяси көрегендігіне, Қазақстан Республикасы
Тұңғыш Президентінің жауапты көшбасшылық феномені және оның Ұлт
Көшбасшысы – Елбасына трансформациялануына; саясаттың, тарихи дәстүр-
лер мен саяси мәдениеттің сабақтастығын қалыптастыру тұрғысындағы
Нұрсұлтан Назарбаев тұлғасының маңыздылығына; қазіргі кезеңдегі
Елбасының қызметіне арналған баяндамалары ұсынылған.

Басылым саясаттанушыларға, халықаралық қатынастану мамандарына,
мемлекеттік қызметкерлерге, сондай-ақ сарапшылар мен оқырмандардың кең
аудиториясына арналған.

**ӘОЖ 342
КБЖ 67.400.6**

ISBN 678-601-7972-53-0

© ҚР Президенті жанындағы ҚСЗИ, 2020
© ҚР Президенті жанындағы ОКҚ, 2020

МАЗМҰНЫ

АЛҒЫ СӨЗ

Абаев Дәурен Әскербекұлы	6
---------------------------------------	----------

ҚҰТТЫҚТАУ СӨЗДЕР

Герман Наталья Мирчевна	10
--------------------------------------	-----------

Норов Владимир Имамович	16
--------------------------------------	-----------

СПИКЕРЛЕРДІҢ БАЯНДАМАЛАРЫ

Шәукенова Зарема Кәукенқызы	22
--	-----------

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті –
Елбасы Н.Ә. Назарбаевтың жоғары рейтингі феномені

Цзи Чжие	26
-----------------------	-----------

Қазақстанның әлемдік аренадағы және
Орталық Азиядағы маңызды рөлі

Сыдықов Ерлан Батташұлы	30
--------------------------------------	-----------

Практика жүзіндегі неоеуразияшылдық –
Н.Ә. Назарбаев моделі

Якунин Владимир Иванович	35
---------------------------------------	-----------

Өркениеттер диалогының парадигмасын дамыту –
жаңа сынақтар алдындағы бірлесу

Шамшидинова Күләш Ноғатайқызы _____	39
Назарбаев зияткерлік мектептері – Елбасының ерекше білім беру жобасы	
Әбусейітов Қайрат Қуатұлы _____	45
Нұрсұлтан Назарбаев – жаһандық тұлға	
Әбіл Еркін Аманжолұлы _____	49
Н.Ә. Назарбаев – публицист, саясаттанушы және тарихшы	
Қалиев Талғат Бегімұлы _____	53
Этносаралық келісім – Елбасы саясатының баға жетпес мұрасы	
Кучинская Юлия Владимировна _____	57
Нұр-Сұлтан қаласы – прогрессивті дамудың және эволюциялық өзгерістердің символы	
Кәрібек Дәулет Жамаубайұлы _____	62
Жастарға қамқорлық – Елбасы саясатының маңызды бағыты	

АЛҒЫ СӨЗ

АБАЕВ ДӘУРЕН ӘСКЕРБЕКҰЛЫ

*Қазақстан Республикасы Президенті
Әкімшілігі Басшысының бірінші орынбасары*

Құрметті оқырмандар!

Сіздің алдыңызда Қазақстанның астанасы – Нұр-Сұлтан қаласында 2020 жылдың 2 шілдесінде онлайн форматта өткен «Нұрсұлтан Назарбаев. Жауапты көшбасшылық: сабақтастық және эволюция» атты Халықаралық конференция материалдарының жинағы.

Аталған шараға қатысқан шетелдік сарапшыларға, халықаралық ұйымдар мен отандық академиялық құрылымдардың өкілдеріне, шынайы алғысымды білдіремін.

Сарапшылар мен зерттеушілердің кәсіби қоғамдастығы әрдайым ел үшін тағдырлы оқиғалардың ошағында болып, шешім қабылдау процесінде маңызды рөл атқарғаны көпшілікке белгілі. Сонымен қатар қазіргі кезеңде мемлекеттік саясатты жүйелі ғылыми және сараптамалық қолдаудың өзектілігі үнемі артып келеді. Сондықтан сарапшылармен және ғалымдармен тиімді өзара іс-қимыл, ғылыми-зерттеу жұмыстарын жан-жақты қолдау бұдан әрі де мемлекеттің басты басымдықтарының бірі болып қала беретінін атап өткім келеді.

Саяси көшбасшылыққа қатысты айтар болсақ, ол туралы зерттеулер соңғы жүз жылда қарқынды түрде жүргізіліп келеді. Бұл тарих, саясаттану, философия, психология, әлеуметтану сияқты ғылымдар тоғысындағы пәнаралық мәселе. Сондықтан нағыз көшбасшылықтың барлық қажетті сипаттамаларын қамтитын оңтайлы әмбебап үлгіні елестету өте қиын.

Әйтсе де мұның жарқын үлгісінің бірі ретінде зерттеушілер мен сарапшылар жиірек Қазақстанның Тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың тұлғасын атауда.

Оның ерекше саяси стилі, көрегендігі мен күрделі процестерді сындарлы жолға бағыттай білу қабілеті бұған дәлел бола алады. Сонымен қатар ол Қазақстанның прогрессивті

және тұрақты дамуын қамтамасыз етті. Тұрақтылық бұл жерде қандайда бір мызғымас және статикалық категория ретінде емес, елдің ХХІ ғасырдағы алға жылжуының басты ұстанымдарының бірі болып саналады.

Нағыз көшбасшы ретінде Нұрсұлтан Назарбаев Қазақстанды тиімді саяси институттары, қарқынды дамып келе жатқан экономикасы және халықаралық аренада жоғары беделге ие қуатты әлеуметтік мемлекетке айналдырған жүйелік қайта құрулардың бастамашысы және жетекшісі болды.

Бір айта кетерлігі, оның басшылық стилі тек харизмаға негізделген көсемдікпен шектелген жоқ. Бұған Президенттің өкілеттігін мерзімінен бұрын өз еркімен тоқтатуы нақты дәлел болды. Бұл халықаралық саяси тәжірибеде бұрын-соңды орын алмаған қадам еді және Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаевтың айтуынша, бұл Елбасының әлемге ұсынған саяси жаңалығы болды.

Жеке мен үшін бұл шешімнің логикасы нақты көшбасшылықтың мәнін түсінумен негізделген, бұл ең алдымен халық алдында, тарих алдында, болашақ алдындағы жауапкершілікпен байланысты.

Әрине, бір конференцияның аясында еліміздің Тұңғыш Президенті тұлғасының барлық қырларын қамту мүмкін емес екені анық, бірақ, кем дегенде оның жан-жақты қызметінің кең тарихи контексіне талдау жасауға болады.

Осыған қарамастан, сындарлы және жемісті пікірталастардың арқасында бұл конференция Нұрсұлтан Назарбаевтың саяси мұрасын түйсіну процесінің кезекті маңызды кезеңі болды.

Конференция барысында айтылған және осы материалдар жинағында жарияланған баяндамалар зерттеушілердің де, барша оқырмандардың да шынайы қызығушылығын тудыратындығына сенімдімін.

ҚҰТТЫҚТАУ СӨЗДЕР

ГЕРМАН НАТАЛЬЯ МИРЧЕВНА

*БҰҰ Бас хатшысының
Орталық Азия бойынша арнайы өкілі,
БҰҰ-ның Орталық Азиядағы превентивті дипломатия
бойынша аймақтық орталығының басшысы*

Құрметті ханымдар мен мырзалар!

Мен БҰҰ Бас хатшысының Орталық Азия бойынша арнайы өкілі ретінде осы бір маңызды форумға қатысушыларға қош келдіңіздер демекпін! Біріншіден, мен оның ұйымдастырушылары – Қазақстан Республикасы Президенті жанындағы Қазақстан стратегиялық зерттеулер институты (ҚСЗИ) және Орталық коммуникациялар қызметіне бүгінгі конференцияға қатысуға және Біріккен Ұлттар Ұйымы мен Қазақстан Республикасы арасындағы ынтымақтастықты дамытудағы Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президентінің рөлі туралы ойларымды бөлісуге шақырғаны үшін алғысымды білдіремін.

Өздеріңіз білетіндей, Қазақстан БҰҰ-ға 1992 жылы 2 наурызда мүше болды. Содан бері Қазақстан Республикасының Біріккен Ұлттар Ұйымымен жемісті және өзара тиімді серіктестігінің тарихы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың есімімен тығыз байланысты. Сіздердің елдеріңіз жаңа тәуелсіз мемлекет ретінде толыққанды қатысқан БҰҰ Бас ассамблеясының бірінші сессиясы 1992 жылғы 47-сессия болды, оның аясында Президент Назарбаевтың алғашқы баяндамасы жасалды.

Ондан кейінгі жылдары Назарбаев мырза БҰҰ штаб-пәтеріне 10-нан астам сапармен барып, жоғары деңгейдегі жалпы саяси пікірсайыстарда сөз сөйледі. Оның бастамасы бойынша көптеген маңызды соғысқа қарсы, антиядролық және терроризмге қарсы ұсыныстар БҰҰ алаңында сәтті жүзеге асырылды. Оның белсенді қатысуымен Қазақстан БҰҰ-ның ең ірі шараларына жоғары деңгейде қатысып қана қоймай, сонымен қатар теңізге шығуға мүмкіндігі жоқ елдер үшін 2003 жылғы БҰҰ-ның ғаламдық конференциясы, 2007 жылы АТМЭӘК-ның 63-сессиясы, 2008 жылы алғашқы

медициналық-санитарлық көмек туралы Алматы декларациясының 30 жылдығына ДДҰ конференциясы, 2009 жылы Дүниежүзілік туристік ұйымның Бас ассамблеясына арналған және тағы да басқа көптеген халықаралық форумдарды сәтті ұйымдастырды.

2011 жылғы наурызда Қасым-Жомарт Тоқаев мырзаның БҰҰ Бас хатшысының орынбасары қызметіне тағайындалуы Қазақстанның БҰҰ миссиясын ілгерілетуге қосқан маңызды үлесін мойындау болып танылады. Қазіргі таңдағы Қазақстанның сайланған екінші Президенті 2011 жылдан 2013 жылға дейін БҰҰ-ның Женевадағы бөлімінің бас директоры және Қарусыздану жөніндегі конференцияның бас хатшысы жоғары лауазымын атқарған.

Осы жылдар ішінде Қазақстан мен БҰҰ арасындағы ынтымақтастық форматы одан сайын кеңейе түсті. Республика Еуропа экономикалық комиссиясының (ЕЭК) және Азия мен Тынық мұхитының экономикалық және әлеуметтік комиссиясының (АТМЭЭК) құрамына еніп, БҰҰ Экономикалық және әлеуметтік кеңесінің (2014-2016 жж.), Әйелдердің мәртебесі жөніндегі комиссияның (2014-2017 жж.), ЮНЕСКО-ның Дүниежүзілік мұра комитетінің (2013-2017 жж.) мүшесі болды. 2017 жылдан бастап Қазақстанда Сирия бойынша 14 келіссөздер жүргізілді, бұл процеске қатысушылардың пікірінше, Сириядағы жағдайға нақты әсер етті және Женевадағы БҰҰ-ның келіссөздеріне қолайлы жағдай жасады.

Екі жақты ынтымақтастық тарихындағы үлкен оқиға Қазақстанның БҰҰ Қауіпсіздік Кеңесінің тұрақты емес мүшесі болып сайлануы болды. БҰҰ-ның негізгі органдарының біріне мүше болу кезеңінде Тұңғыш Президент Назарбаев келесі басымдықтарды айқындады: ядролық қарудан азат әлем құру; жаһандық соғыс қаупін жою және аймақтық қақтығыс-

тарды реттеу; аймақтық қауіпсіздік пен ынтымақтастықты нығайту; терроризммен күрес; қауіпсіздік пен тұрақты дамудың ажырамас байланысын қамтамасыз ету; сонымен бірге Қауіпсіздік Кеңесінің және бүкіл БҰҰ жүйесінің ХХІ ғасырдың қауіптері мен сынақтарына бейімделуі.

Белгіленген мақсаттарды орындай отырып, Қазақстан 2017-2018 жж. Таяу Шығыстағы және Кипрдегі, Конго Республикасындағы, Колумбиядағы, Дарфурдағы (Судан), Батыс Африка мен Сахел, Ливия, Мали, Сомали және Оңтүстік Судандағы жағдай бойынша ондаған кеңестер ұйымдастырды. Дүниежүзілік қауымдастық Қазақстанның бауырлас мемлекеттердің жақындасуына және олардың арасындағы өзара түсіністікті тереңдетуге ықпал ететін бүкіл Орталық Азия аймағының мүдделерін қорғаудағы принципті ұстанымын жоғары бағалады.

БҰҰ Қауіпсіздік Кеңесінде күн тәртібінің аясында Қазақстан Қауіпсіздік Кеңесі мүшелерінің 2010 жылдан кейінгі Ауғанстанға алғашқы сапарын ұйымдастырды, сондай-ақ Тұңғыш Президент Назарбаевтың төрағалығымен жоғары деңгейдегі брифинг өткізді, нәтижесінде БҰҰ-ның маңызды қарарлары қабылданды, ал жаппай қырып-жою қаруын таратпау тақырыбы алғаш қақтығыстардың алдын алу және шешу жөніндегі БҰҰ құралдар жинағына енді.

Сондай-ақ, Қазақстанның БҰҰ-мен ынтымақтастығы ешқашан біржақты болған емес. Тұңғыш Президент Нұрсұлтан Назарбаевтың шақыруымен Бас хатшылар Кофи Аннан, Пан Ги Мун және Антонио Гутерриш бірнеше рет сіздің елге ресми сапармен келді. Ынтымақтастық жылдарында БҰҰ-ның Қазақстандағы өкілдігі де айтарлықтай кеңейді, бүгінде БҰҰ-ның 18 бағдарламасы, қорлары мен агенттіктері жұмыс істейді.

Біз БҰҰ Бас хатшысының шешімі бойынша 2007 жылы құрылған БҰҰ-ның Орталық Азиядағы превентивті дипломатия бойынша аймақтық орталығы өз кезегінде Тұңғыш Президент Назарбаевтың бастамасымен және аймақтың барлық мемлекеттерінің қолдауымен құрылғанын әрқашан ризашылықпен еске аламыз. Біздің орталықтың басты мақсаты – барлық Орталық Азия елдерінің мүдделерін ескере отырып, сындарлы диалогқа жағдай жасау. Осы мандат аясында біз жыл сайын халықаралық конференциялар, сараптамалық форумдар, аймақтық қауіпсіздіктің өзекті мәселелері бойынша семинарлар өткізіп, превентивті дипломатияның түрлі салаларында жүздеген мамандарды дайындаймыз.

Өзінің құрылған сәтінен бастап Орталық күрделі аймақтық мәселелер бойынша өз ұстанымдарын жақындастыру мақсатында жетекші халықаралық сарапшылар және Орталық Азия мемлекеттері үкіметтерінің өкілдерінің қатысуымен жүздеген келіссөздер ұйымдастырды. Бұл тұрғыда Орталық өткізетін Орталық Азия және Ауғанстан елдері сыртқы істер министрлерінің орынбасарларының жыл сайынғы кездесулері, сондай-ақ Орталық Азияның стратегиялық зерттеулер институттарымен тығыз серіктестікте Аймақтық орталық ұйымдастыратын жоғары деңгейдегі сараптамалық форумдар ерекше рөл атқарады.

Биыл БҰҰ өзінің 75 жылдық мерейтойын атап өтеді, ол әлем үшін күрделі толқулар кезеңіне сәйкес келді. Биылғы жылы БҰҰ Бас хатшысының бастамасы бойынша «БҰҰ75» атты ең үлкен жаһандық пікірталасты ұйымдастыруы кездейсоқтық емес, ол біз бірге құрғымыз келетін болашақтың құрылысы туралы ең үлкен пікіралмасуға арналады. Бұл – бірігетін уақыт кезеңі. Бас Ассамблеяның шешімімен БҰҰ Бас хатшысы болып тағайындалуына байланысты сөйлеген

сөзінде Антонио Гутерриш: «біздің ұжымдық қауіпсіздігімізге, қоғамымыздың сипаты мен планетамыздың тіршілігіне төнетін қауіп-қатерлер, біз білетіндей, біздің ортақ мүдделеріміз бізді бөлетіннің бәрінен жоғары болуы тиіс. Бейбітшілік үшін бірігейік» – деді.

Биылғы жылғы сәуірдегі «Біз бір болсақ, біз жеңілмейміз» атты мақаласында Тұңғыш Президент – Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың БҰҰ Бас хатшысымен келісе отырып, өз ойымен бөліскені символдық мәнге ие: «Дәл қазір бүкіл адамзат жолайрықта тұр. Әлемдік геосаясатты, экономиканы, экологияны, қоғам өмірінің сан алуан саласын қамтып, тізбектеле келген, бұрын-соңды болмаған проблемалар әлем мемлекеттерінің қарым-қатынасын да өзгерте бастады. Кеше ғана бір-бірін аяқтан шалып, жағадан алып, «санкциялық соғыстарға» жол ашқан мемлекеттер енді өзара көмек қолын созысуда. Бұл – жаһандық деңгейдегі үлкен өзгерістердің бастауы». Қандай дана сөздер, онымен келіспеу мүмкін емес, әсіресе БҰҰ-ның бүгінгі таңдағы барлық елдердің үкіметтерімен және үкіметтік емес секторының өкілдерімен, соның ішінде Қазақстанмен ынтымақтастығының нәтижелері, алдағы уақытта да біздің бірлескен күш-жігеріміз бейбітшілікті, тұрақтылықты және өркендеуді қамтамасыз ету мақсаттарына қол жеткізуге қызмет ететініне сенімділік береді.

Сөз соңында Тұңғыш Президент – Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевқа мықты денсаулық, сәттілік, ұзақ және жемісті жылдар, ал бүгінгі конференцияға қатысушыларға сындарлы пікірталастар тілеймін.

НОРОВ ВЛАДИМИР ИМАМОВИЧ

Шанхай ынтымақтастық ұйымының Бас хатшысы

*Құрметті халықаралық конференция
қатысушылары мен қонақтары!*

«Нұрсұлтан Назарбаев. Жауапты көшбасшылық: сабақтастық және эволюция» Халықаралық конференциясының ұйымдастырушылары мен қатысушыларына шын жүректен сәлем жолдау мен үшін үлкен мәртебе.

Қазақстанның қалыптасуы мен даму жылдары, маңызды конституциялық және саяси реформалар, елдің әлеуметтік-экономикалық жетістіктері мен табыстары Нұрсұлтан Әбішұлының есімімен байланысты. Оның тәсілдерінің жаңалығы және уақтылы қабылданған шешімдері Қазақстанды дәйекті саясаты және айқын сыртқы саяси басымдықтары бар сәтті, тұрақты және беделді мемлекеттер қатарына қосуға мүмкіндік берді.

Қазақстанның халықаралық аренада өсіп келе жатқан беделі елдің Тұңғыш Президентінің есімімен байланысты. Ол халықаралық қауымдастықтың назарын аударған кең ауқымды инновациялық идеялардың бастамашысы. Олардың ішінде Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары жөніндегі кеңесті құру, мемлекеттердің Еуразиялық одағын құру, антиядролық мәселелер, әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшылары арасындағы диалог бар.

Өзбекстан Президенті Ш.М. Мирзиёевтің Орталық Азия мемлекеттері басшыларының Консультативтік кездесуін шақыру туралы бастамасын Н.Ә. Назарбаев алғашқылардың бірі болып қолдады, оның алғашқы кездесуі 2018 жылы 15 наурызда Қазақстан астанасында өтті.

Қазақстанның Тұңғыш Президентінің аймақтық ынтымақтастықты тереңдетудегі жоғары беделі мен сіңірген еңбегі оның 2019 жылғы қарашада екінші Ташкент кездесуінде

Орталық Азия мемлекеттері басшыларының Консультативтік кездесуінің құрметті төрағасы болып сайлануына негіз болды.

Соңғы жылдары Орталық Азия елдері арасындағы ынтымақтастық, соның ішінде оның белсенді күш-жігерінің арқасында маңызды оң нәтижелерге қол жеткізді. Аймақтағы саяси атмосфера түбегейлі өзгеруде, оның айқын мысалы – аймақтық жақындасу, сенім мен өзара түсіністіктің қалпына келуі, сонымен бірге жинақталған мәселелерді ақылға қонымды ымыралар негізінде және аймақтағы барлық елдердің мүдделерін ескере отырып жедел шешу.

Орталық Азия елдерінің әртүрлі салалардағы аймақтық ынтымақтастықты кеңейту жөніндегі күш-жігерін ШЫҰ-ға мүше мемлекеттер басшылары да қолдады, бұл ШЫҰ саммитінің 2019 жылғы Бішкек декларациясында аталып өтілді.

Нұрсұлтан Әбішұлы Шанхай ынтымақтастық ұйымын дамытуға, оның негіздерін нығайтуға, оған мүше мемлекеттер арасындағы дәстүрлі достық және тату көршілік қатынастарды арттыруға жеке үлес қосты және үлкен қолдау көрсетті. Қазақстан бүгінде әлем халқының жартысын біріктіретін және Еуразия континенті аумағының шамамен 60%-ын қамтитын қуатты трансконтиненталды халықаралық ұйым – ШЫҰ-ның негізгі іргелі принциптерін қалыптастырған құрылтайшыларының бірі болып табылады.

ШЫҰ-ның қазіргі таңдағы жаңаруы, оның аймақтағы қауіпсіздік пен тұрақтылықты қамтамасыз етуге бағытталуы, өзара тиімді сауда-экономикалық және мәдени ынтымақтастықтың жаңа тиімді модельдерін іздеуі және қолдануы – біз бұл ұйымның қалыптасуының басында тұрған адамдардан алған үлкен құндылық және баға жетпес мұра. Саяси көрегендік пен парасаттылықты көрсетіп, оған мүше сегіз мем-

лекеттің керемет шығармашылық қуатымен «Шанхай рухы» деп аталатын берік негіз қалыптастырды. Мұнда, сөзсіз, Н.Ә. Назарбаевтың сіңірген еңбегі зор.

Оның ШЫҰ алаңындағы бастамалары әрқашан халықаралық терроризмге, экстремизмге және есірткі бизнесіне қарсы бірлескен күш-жігерді күшейтуге, ұлттық стратегияларды үйлестіруге, мүше мемлекеттердің сауда-экономикалық, көлік-логистикалық әлеуетін ашуға, Ұйым шеңберіндегі мәдени-гуманитарлық байланыстарды кеңейтуге бағытталған нақты ұсыныстарымен ерекшеленетінін ерекше атап өткім келеді.

Н.Ә. Назарбаевтың төрағалығымен Қазақстанда өткен ШЫҰ мемлекет басшыларының саммиттері шын мәнінде маңызды болды. 2011 жылы ШЫҰ-ға мүше-мемлекеттердің мемлекет басшылары кеңесінің отырысында бүгінде өзекті болып отырған Денсаулық сақтау саласындағы ынтымақтастық туралы ШЫҰ келісіміне, ШЫҰ-ның есірткіге қарсы стратегиясына және Ұйымның 10 жылдығына арналған Астана декларациясына қол қойылды.

2017 жылғы ШЫҰ-ның Астана саммиті Ұйымымызды одан әрі кеңейту үшін маңызды оқиға болды. Үндістан мен Пәкістанның қосылуымен ШЫҰ «Шанхай сегіздігіне» айналды, бұл Ұйым тарихында жаңа кезеңге жол ашты.

Нұрсұлтан Әбішұлының тағы бір сәтті іске асырылған бастамасы – бұл ШЫҰ-ның есірткіге қарсы «Өрмек» атты бірінші халықаралық операциясы, ол 2019 жылдың шілдесінде өткізілді, оның маңыздылығына қатысты ШЫҰ-ның 2018-2023 жылдарға арналған есірткіге қарсы стратегиясына енгізілді.

2017 жылдың сәуірінде оның бастамасы бойынша ШЫҰ-ның «Есірткісіз әлем үшін» Бірінші халықаралық есірткіге

қарсы іс-шарасы сәтті өтті. Қазақстанның бастамасы негізінде кибер лаңкестікпен күрес саласындағы ынтымақтастық белсенді дамуда.

Н.Ә. Назарбаев сонымен қатар 2018 жылы қабылданған ШЫҰ-ның Азық-түлік қауіпсіздігі бағдарламасының бастамашысы болды, ол ШЫҰ елдерінің азық-түлік қауіпсіздігі мен сапалы тамақ өнімдеріне қол жетімділігі саласындағы ынтымақтастығын одан әрі кеңейту жолындағы алғашқы қадам болды. Бұл бағдарлама қазіргі уақытта жаңа корона-вирустық пандемиямен күрес кезінде ерекше маңызды болып табылады.

Сөзімді қорытындылай келе, мен Қазақстанның Тұңғыш Президентіне Шанхай ынтымақтастық ұйымын құруға қосқан зор үлесі және жемісті көпжақты ынтымақтастықты дамытуға белсенді қолдау көрсеткені үшін шынайы ризашылығымды білдіргім келеді.

Мен шын жүректен құрметті Нұрсұлтан Әбішұлына денсаулық, жаңа табыстар, жақсылық пен аман-саулық, бауырлас Қазақстан халқына бейбітшілік пен өркендеу тілеймін!

СПИКЕРЛЕРДІҢ БАЯНДАМАЛАРЫ

**ШәуKENОВА
Зарема КәуКЕНҚЫЗЫ**

Қазақстан Республикасы Президенті жанындағы Қазақстан стратегиялық зерттеулер институтының директоры, Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының академигі, әлеуметтану ғылымдарының докторы, профессор

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ТҰҢҒЫШ ПРЕЗИДЕНТІ – ЕЛБАСЫ Н.Ә. НАЗАРБАЕВТЫҢ
ЖОҒАРЫ РЕЙТИНГІ ФЕНОМЕНІ**

Уинстон Черчилльдің «Ұлылықтың бағасы – жауапкершілік» деген нақыл сөзі бар. Еліміздің тұңғыш Президенті ерекше талант иесі, соның арқасында ол бүгінде әлемнің көрнекті көшбасшылары қатарына енеді, ол өміріндегі маңызды ісіне адал қызмет етудің үлгісін көрсете отырып, теңдесіз жауапкершілік жүгін мойнына артты. Осы арқылы ол өз халқының үлкен ризашылығы мен құрметіне ие болды. Бұған Нұрсұлтан Назарбаевтың 2008-2009 жылдардағы дағдарыс кезеңінің өзінде де 85%-дан төмен түспеген әлеуметтік мониторингтегі рейтингі дәлел бола алады.

1991 жылғы 1 желтоқсандағы бірінші жалпыхалықтық президенттік сайлауда Н.Ә. Назарбаевқа сайлаушылардың 98,7% дауыс берді. Осылайша, Қазақстан халқы өзінің тағдыр-шешті таңдауын жасады. 98,7% – бұл Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президентінің тарихтағы ең алғашқы рейтингі.

Президенттің көптеген жылдар бойғы тұрақты түрде жоғары рейтингке ие болуы Н.Ә. Назарбаевтың басшылығымен жүргізіліп жатқан елдің даму үлгісін қазақстандықтардың

қолдауының айқын белгісі. Бұл жағдай 2004 жылдан бері Қазақстан қатысып келе жатқан «Еуразиялық монитор» атты мемлекетаралық зерттеу аясында атап өтілді. Бұл зерттеуге жалпы 13 посткеңестік ел қатысады. Мысалы, 2005 жылғы мамырда «Евразиялық монитор» тұрғындардың Президент Назарбаевты қолдау көрсеткіші – 89% болғанын тіркеді. Ал 2007 жылы Президентті қолдау деңгейі 91% жетті. Бұл зерттеулерге қатысушы елдердің барлық президенттері арасындағы ең жоғары рейтингтер болды.

Әртүрлі ғылыми-зерттеу ұйымдары жүргізген түрлі сауалнамалар аясында жүргізілген әлеуметтанулық өлшемдер бойынша 1998 жылдан бастап Нұрсұлтан Әбішұлы елдегі ең танымал саясаткер, ең жоғары сенім деңгейіне ие тұлға.

Президент Н.Ә. Назарбаевқа деген жоғарғы сенім деңгейі президенттік сайлауларда үнемі расталып келді.

✓ 1991 жылғы 1 желтоқсандағы сайлауда сайлаушылардың 98,7% дауыс берді.

✓ 1995 жылғы 29 сәуірдегі референдумда тұрғындардың 95,46% президенттік мерзімнің ұзартылуына дауыс берді.

✓ 1999 жылғы 10 қаңтардағы сайлау – реформалардың нәтижесі әлі айқын болмаған кездегі ел дамуының ең күрделі кезеңдерінің бірі болып табылады. Мемлекет басшысын қолдаушылар бірінші балама сайлауда 79,78% президенттің пайдасына дауыс берді. Алайда содан кейінгі кезде Президенттің электоралдық позициясы көтеріліп, тағы да тарихи максимумға жетті.

✓ 2005 жылы тұрғындардың 91,15%-ы Н.Ә. Назарбаевқа дауыс берді.

✓ 2011 жылы бұл нәтиже 95,55% жетті.

✓ 2015 жылы – сайлаушылар Н.Ә. Назарбаевқа 97,75% дауыс берді.

Сонымен бірге барлық президенттік сайлауға қатысқан сайлаушылар саны 90%-дан жоғары болды.

Бұл көрсеткіштер мемлекетіміздің қалыптасуы мен дамуындағы Елбасының қызметі мен рөліне берілген жоғары баға. Президент Н.Ә. Назарбаевтың әлеуметтік және нақты рейтингтерінің тұрақты түрде жоғары болуы қазақстандықтардың басым бөлігі үшін еліміздің экономикалық және саяси салаларындағы үйлесімді дамуын қамтамасыз ете алатын мықты тұлғаға деген қажеттілік болды.

Н.Ә. Назарбаев елдегі саяси демократияландырудың қиын жолын бағалай отырып, келесі жағдайға тоқталды: біз өз елімізде еуропалық демократиялық институттарды енгізудеміз. Бірақ Еуропа елдері демократияландыру жолын бірнеше ғасыр бойы жүріп өтті, біз ұзақ уақыт бойы тарихи дамудан шеткері болдық. Біз маңызды тарихи оқиғалар – әлемді қайта бөлісуге, технологиялық революцияға қатыспадық, енді біз оларды қуып жетуіміз керек. Алдыңғыларды қуып жету үшін даму қақпанынан және әлемдік экономиканың соңғы қатарынынан шығып, толыққанды, синхронды даму сатысына көшу үшін Қазақстан сөзсіз жаңа басымдықтарды қоюы керек. Ал жас мемлекеттің Көшбасшысы Н.Ә. Назарбаев бұны жүзеге асырды. Ол елді дағдарыстан шығарудың және оны дамытудың тиімді жұмыс істейтін жүйесін құрудың жақсы жолын таба алды.

Саясат – мүмкіндіктің өнері, ымырашылық өнері екендігі бұрыннан айтылып, дәлелденіп келеді. Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың осы өнерді шебер меңгергендігін уақыт көрсетті. Ұзақ жылдар бойы билік басында болған ол Қазақстан үшін мүмкін болатын барлық шекараларды кеңейтті. Бүгінгі таңда Елбасының пікірі өте маңызды, оны әлемдік көшбасшылар тыңдайды. Мұнымен ол өзінің әлемдік деңгейдегі саясаткер ретіндегі жоғары рейтингін тағы да растайды.

Кезінде Сенека кейбір істердің ұлылығы олардың көлемімен емес, оладың өз уақтылығымен есептелінеді деген.

Нұрсұлтан Назарбаев Президент ретінде заманауи үдерістердің болашағын көріп, келешек кезеңді болжай алатын көрегендігімен танылды.

Оның президенттіктен кету туралы шешімі біз үшін қаншалықты күтпеген жағдай болса да, ол қазіргі заманның рухына, Елбасы мінезінің терең даналығына және күшіне толық сәйкес келеді.

Нұрсұлтан Назарбаев Қазақстан халқына арнаған үндеуінде әлем бір орында тұрмайтынын, жаңа сын-қатерлер мен жаңа мүмкіндіктер пайда болатындығын атап өтті: «Мен және менің замандастарым еліміз үшін қолдан келгеннің бәрін жасадық. Оның нәтижелері өздеріңізге белгілі. Әлем өзгеріп, жаңа буын келеді. Бұл – табиғи процесс. Олар өз заманының проблемаларын шешетін болады. Сондай-ақ, елімізді одан әрі өркендету үшін бар күш-жігерін жұмылдыруға тиіс».

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаев өзінің сайлауалды бағдарламасында елімізді әлемдегі табысты және беделді мемлекетке айналдырған Тұңғыш Президенттің бағыты өзгеріссіз қалатынын жария етті. Бұдан Елбасының саяси ұстанымын аяқтауға, оның үлкен мұрасын көбейтуге, елімізді одан әрі өркендетуге деген Президенттің ұмтылысын байқаймыз.

Тағдыр Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевқа заманауи Қазақстанның негізін қалаушы болуды жазды. Ол туралы көп жазылды және одан да көп жазылады. «Нұрсұлтан Назарбаев. Жауапты көшбасшылық: сабақтастық және эволюция» Халықаралық конференция материалдарының жинағы да Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президентінің ең жоғары рейтингі құбылысын, Қазақстанның қазіргі заманғы тарихындағы ең үлкен рөлін, оның жеке басының орасан зор ауқымын, ерекше қасиеттерін, Отанға және халқына қызметтерін түсінуге өзіндік үлесін қосады.

Цзи Чжие

Қытай халықтық саяси консультативтік кеңесінің мүшесі,

Қытай қазіргі заманғы халықаралық қатынастар академиясының аға кеңесшісі және экс-президенті (ҚҚЗХҚА, Пекин қ.)

ҚАЗАҚСТАННЫҢ ӘЛЕМДІК АРЕНАДАҒЫ ЖӘНЕ ОРТАЛЫҚ АЗИЯДАҒЫ МАҢЫЗДЫ РӨЛІ

Мен сенімді серіктес және ескі досымыз – Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Қазақстан стратегиялық зерттеулер институтынан шақырту алғанымға өте қуаныштымын. Соңғы жылдары Институт өте қарқынды дамып келеді және Пенсильвания Университетінің жыл сайынғы зерттеу және аналитикалық орталықтарының рейтингінде Орталық Азияның жетекші «ақыл-ой орталықтары» арасында көш бастап келеді. ҚСЗИ жетістіктері сөзсіз Қазақстан Республикасының өркендеуін көрсетеді.

Тәуелсіздік алғаннан кейінгі 30 жыл ішінде жалпыұлттық көшбасшы Нұрсұлтан Назарбаевтың басшылығымен Қазақстан бүкіл әлем назарын өзіне аударған үлкен нәтижелерге қол жеткізді. Елдегі ЖІӨ 1993 жылғы 11 миллиардтан 170,5 миллиард долларға дейін өсті. Халықтың өмір сүру сапасы едәуір жақсарды. 90-жылдардағы кедейлік деңгейі үштен бірінен 5 пайызға дейін төмендеді.

Соңғы 20 жыл ішінде Қазақстанда екі модернизация сәтті жүзеге асырылды, енді үшіншісі жүзеге асырылуда. Алғашқы

жаңғыру барысында Қазақстан саяси және экономикалық тәуелсіздікке қол жеткізді. Екінші жаңғыру барысында қазақстандықтар жаңа астананы салды, елді индустрияландыруды сәтті жүзеге асырды және мерзімінен бұрын әлемнің ең дамыған 50 елінің қатарына енді.

Бүгінде Қазақстан өршіл мақсатқа – 2050 жылға қарай әлемдегі ең дамыған 30 елдің қатарына кіру жолында. Бұл Қазақстан тарихындағы өте маңызды оқиға болмақ. Республикада «Нұрлы жол», «Бес институционалдық реформа» және «Мәңгілік Ел» ірі мемлекеттік бағдарламалар мен стратегиялар жүзеге асырылуда. Олардың арқасында Қазақстан өзінің арманын мерзімінен бұрын орындайтынына сенімдімін.

Қазақстан қуатты ел ретінде тек Орталық Азияда ғана маңызды ойыншы емес, сонымен қатар әлемдік аренада маңызды рөлге ие болып келеді. Қазақстан – бүкіләлемдік ЭКСПО көрмесін және құрлықаралық спорттық шараларды қабылдаған аймақтағы алғашқы мемлекет. Ол сонымен бірге ЕҚЫҰ Саммиті мен Ислам ынтымақтастығы ұйымының Саммитін қабылдаған Орталық Азиядағы алғашқы ел. Сонымен қатар, Қазақстан ядролық қарусызданудың жаһандық процесінің бастамашысы болып табылады. Ядролық қарудан бас тартып, «Орталық Азияда ядролық қарудан азат аймақ құру туралы келісімге» қол қою арқылы Қазақстан жаһандық стратегиялық тұрақтылыққа орасан зор үлес қосты. Қазақстан сонымен қатар көптеген аймақтық ұйымдардың бастамашысы болып табылады. ШЫҰ, Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары жөніндегі кеңес, Еуразиялық экономикалық одақ сияқты бірлестіктер аймақтық қауіпсіздік пен дамудың маңызды кепілі болып табылады. Қазақстан ұлттық және діни келісімге қол жеткізуге айтарлықтай үлес қосуда. Республикада өтіп жатқан Әлемдік және

дәстүрлі діндер көшбасшыларының съезі ұлтарайық және дінаралық консолидацияны дамытуға және нығайтуға қызмет етеді.

Қазақстан тәуелсіздік алғаннан кейінгі 30 жыл ішінде Қазақстан мен Қытай басшыларының бірлескен жетекшілігімен екі елдің қарым-қатынасы әрқашан жоғары деңгейде жүргізіліп, маңызды және жемісті нәтижелерге қол жеткізді. Қытай мен Қазақстан арасындағы дипломатиялық қатынастардың орнағанына 28 жыл толды, бұл халықаралық жағдайдың өзгеруіне қарамастан, екі елдің өзара тиімді ынтымақтастықты сақтап, дамытатындығының дәлелі. Қытай мен Қазақстан шекара мәселелерін толықтай және түпкілікті шешті, Қытай мен Қазақстан арасындағы өндірістік салада қалыптасқан ынтымақтастық «Бір белдеу, бір жол» жобасын бірлесіп жүзеге асыруға негіз болды. 2019 жылы екі ел басшылары Қытай мен Қазақстан арасындағы мәңгілік жан-жақты стратегиялық серіктестік қатынастарын дамыту туралы бірлескен мәлімдемеге қол қойды. Бұл Қытай мен Қазақстанның төту көршілер, сенімді серіктестер және жақсы достар екенін көрсетеді.

Қазақстанның Тұңғыш Президенті Н.Ә. Назарбаев мырза Қытай мен Қазақстан арасындағы достық қатынастардың тарихына үлкен үлес қосты. 2008 жылы 2 сәуірде Алматыда Пекин Олимпиадасының алауының алғашқы эстафетасы өтті, алғашқы алау ұстаушы ретінде Н.Ә. Назарбаев қатысты. 2019 жылы сәуірде Си Цзиньпин Нұрсұлтан Назарбаевты Қытай Халық Республикасының Достығы орденімен марапаттады. Бұл Н.Ә. Назарбаевтың екіжақты қатынастарға қосқан үлесінің жоғары бағасы.

Мен осы күндері Н.Ә. Назарбаевтың 80 жасқа толғанын білгеніме қуаныштымын. Осы мүмкіндікті пайдаланып, жеке өз

атымнан және ҚҚЗХҚА ұжымы атынан Нұрсұлтан Назарбаевқа мықты денсаулық, амандық және сарқылмас қуат тілеймін!

ҚҚЗХҚА және ҚСЗИ Қытай мен Қазақстанның жетекші аналитикалық орталықтары ретінде ынтымақтастықты жоғары деңгейде қолдауға және нығайтуға, жаңа жеңістер мен табыстарға қол жеткізуді жалғастырады деп сенемін!

Сыдықов Ерлан Батташұлы

*Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің ректоры,
Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының академигі, тарих ғылымдарының докторы, профессор*

ПРАКТИКА ЖҮЗІНДЕГІ НЕОЕУРАЗИЯШЫЛДЫҚ – Н.Ә. НАЗАРБАЕВ МОДЕЛІ

Ширек ғасырда Елбасының сарабдал саясаты мен халқымыздың береке-бірлігі арқасында Қазақстан Республикасы әлемге танылды, абыройы артты. Батыс пен Шығыс Қазақ елін – тұрақты, орнықты, меймандос, толерантты мемлекет ретінде қабылдайтын деңгейге көтерілдік.

Ішкі үйлесім мен татулықтың асыл арқауы – «Мәңгілік ел» мұратына ұйыдық.

Егеменді және тәуелсіз дамудың алғашқы күндерінен бастап Қазақстан Республикасы бейбітшілікті, келісімді, жалпы адамзаттық құндылықтарды құрметтеу және аялау идеяларын ұстанды.

Тарлан тарихтың жазуына орай, Қазақстан әртүрлі этностардың, азиялық және еуропалық өркениеттердің, түркі және славян мәдениеттерінің, мұсылман және христиан діндерінің өзара тоғысуында болды. Осының арқасында бүгінде біздің еліміз – еуразияшылдықтың орталығы. Еуразияшылдық әр қазақстандыққа тән: біздің елде ұлтшылдыққа, діни төзбеушілікке және рухани агрессияға жол берілмейді.

Қазіргі қазақстандықтар – ұлы сақтардың, қуатты ғұндардың, асыл түркілер империяларын құрған адамдардың тікелей ұрпағы. Қазақ халқы ежелден-ақ Еуразияның көптеген халықтарымен тығыз байланыста болған және олардың дамуына айтарлықтай әсер ете отырып, сөзсіз көршілердің тәжірибесін өздерінің бойына сіңірген.

Қазақстанның Көшбасшысы – Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев Еуразиялық одақ идеясын әзірлеу кезінде дәл осы факторды ұғынды, оның мәні халықтардың жақындасуы мен өзара ынтымақтастығы болып табылады. Дәл қазір, көптеген саяси және экономикалық одақтар мен бірлестіктер ауыр сынақтарға ұшырап жатқан кезде, Қазақстан өз мысалында қазіргі заманғы жаһандық мәселелерге жауап беріп отыр.

Тәуелсіздіктің 29 жылы ішінде Қазақстан бүкіл әлемге мемлекетіміздің қуаты қаншалықты мығым екенін көрсетті:

- Қазақстанды әлемдік қауымдастық нарықтық экономикасы бар ел ретінде мойындады;

- ел басшылығы басқа мемлекеттер тарапынан мойындалған және беделді ішкі және сыртқы саясатты дамытады және жүргізеді;

- Қазақстан Республикасы халықаралық және аймақтық деңгейде көптеген интеграциялық процестердің бастамашысы болып табылады.

Осындай мегажобалардың бірі – Еуразиялық одақ. Осыдан 26 жыл бұрын, М.В. Ломоносов атындағы ММУ қабырғасында Қазақстан Республикасы Президентінің тарихи дәрісі кезінде, бұл бірегей идея ұсынылды.

Нұрсұлтан Әбішұлының сөйлеген сөзі әлемде үлкен резонанс тудырды: жас егеменді мемлекет – Қазақстан енді аяққа тұрып келе жатыр, ал оның Президенті болашақ экономикалық интеграция туралы ойын білдірген болатын.

Шын мәнінде, біздің республикамыздың еуразиялық теорияны тереңдету және оны іс жүзінде жүзеге асыру жолындағы берік және өзгермейтін бағыты осы есте қаларлық оқиғадан басталған еді.

Посткеңестік кеңістіктегі белсенді интеграция идеясы өте қиын және ерекше тарихи жағдайларда пайда болды.

Бұрынғы кеңестік республикаларда әлеуметтік шиеленіс пайда болды, идеологиялық вакуум кезеңі және бір республика ішінде ғана емес, мемлекетаралық масштабта қатынастарды реттей алатын интеграциялық компоненттің болмауы орын алды.

Бұрынғы кеңестік республикалардың жетекшілерінің ешқайсысы ескі идеялардың орнына жаңасын ұсына алған жоқ. Сондықтан да мемлекетаралық қатынастардың сапалы жаңа идеологиясының қажеттілігі туындады. Ол Лев Гумилевтің терминологиясындағы «Ұлы даладан» – Еуразияның дәл ортасындағы Қазақстаннан шықты.

Жаңа еуразиялық идеялардың пайда болуы үшін қандай жағдайлар орын алды?

Еуразияшылдықтың интеграциялануының құпиясы және олардың сапалық негізде басталуы бірқатар факторлармен түсіндіріледі:

Біріншіден, Қазақстан Республикасының Президенті республикада этносаралық және конфессияаралық бейбітшілік пен келісімді сақтау саясатын таңдады, ол еуразияшылдықтың мәні мен идеяларына сәйкес келеді. Сонымен қатар, ол мәселелердің саяси спектрін екінші рольге ауыстыра отырып, бірінші кезекте экономикалық мәселелерді шешудің басымдылығын қойды.

Екіншіден, дәстүр бойынша Еуразия орталығының тұрғындары толеранттылықпен, барынша ашықтықпен, шынайы қо-

нақжайлылықпен және басқа өркениеттер мен мәдениеттерге құрметпен қарайтындығымен ерекшеленді, бұл өз кезегінде Қазақстанда еуразиялық көзқарастардың кең таралуына қолайлы жағдай жасады.

Үшіншіден, қазақтардың өздері әр түрлі этникалық топтар мен мемлекеттердің бөліктері мен құрамдарын ешқандай қиындықсыз сіңіретін синкретикалық сипаттағы этнос болды.

Төртіншіден, әртүрлі конфессияларды ұстанатын түрлі этностардың конгломератының Қазақстан аумағында орналасуы бейбіт қатар өмір сүрудің өзіндік қайталанбас тәжірибесін дамытып, іс жүзінде еуразияшылдық идеясын бұған дейін ондаған жылдар бұрын Еуразия орталығының жеке бөлігінде сынақтан өткізді.

Біртіндеп және кезең-кезеңімен Қазақстан Президентінің бастамасы кең Еуразия құрлығында қолдау тапты.

Бүгін біз еуразиялық идея доктринасының маңыздылығын түсініп отырмыз, өйткені әлем ішкі және мемлекетаралық қатынастардың сапалы жаңа идеологиясын таңдау жағдайына тап болып отыр. Бұл түйсіну дағдарыс жағдайындағы әлемде ерекше өзекті болып отыр, сондықтан еуразиялық интеграция идеясы әлі де маңыздылығын жоғалтқан жоқ.

Еуразиялық интеграцияның тағы бір маңызды аспектісіне назар аудару керек. Бұл әлем елдеріндегі тұрақтылық пен қауіпсіздіктің өзара тәуелділігі. Қазақстан әлемдегі төртінші ірі ядролық арсеналдан өз еркімен бас тартып, таратпау, қарусыздану және атом энергиясын бейбіт мақсатта пайдалану мәселелерінде еуразиялық кеңістік мемлекеттерінің сенімді серіктесі болды және болып қала береді.

Бұл одақ қазірдің өзінде ортақ экономикалық мүдделерді, әлеуметтік модернизацияны және ұлттық экономикалардың

бәсекеге қабілеттілігін дамытудағы еуразиялық интеграцияның маңызды құрамдас бөлігі екенін өмір айқын дәлелдеді. Еуразиялық мемлекеттердің жақын болашақтағы жетістіктері қазіргі заманғы еуразиялық доктринаны және өзара тиімді әлеуметтік-экономикалық ынтымақтастық құндылықтарын дәйекті түрде іске асырумен мүмкін болады.

Сөз соңында айтар тұжырым: әлемдік және өңірлік дамудың, ынтымақтастықтың Еуразиялық моделі біз бен шектес мемлекеттерге сенім, серпін береді деп толық айта аламыз.

Еуразияшылдық – қоғамның тарихи тұрақтылығын, жаңаруын, дәстүрін сақтайтын қарқынды даму үйлесімі.

Якунин Владимир Иванович

«Өркениеттер диалогы» зерттеу институтының Бақылау кеңесінің төрағасы (Мәскеу қ.),

Astana Club мүшесі

ӨРКЕНИЕТТЕР ДИАЛОГЫНЫҢ ПАРАДИГМАСЫН ДАМУ – ЖАҢА СЫНАҚТАР АЛДЫНДАҒЫ БІРЛЕСУ

Бүгінгі таңда бүкіл әлем бұрын соңды болмаған ерекше жағдайды бастан өткеруде, COVID-19 вирусынан туындаған жаһандық дағдарыс қоғамдық дамудың жаһандық моделінде қайта құру қажеттілігін түйсінуді күшейтті. Сарапшылар қазіргі таңда орын алған жағымсыз процестерді коронавирус пайда болғаннан бұрын да болжаған еді. «Өркениеттер диалогы» Әлемдік қоғамдық форумының алғашқы күндерінен бастап біз әлемдік тәртіптің бұрынғы конфигурациясының жинақталған проблемалары туралы сөз қозғадық.

XX және XXI ғасырдың басында басталған әмбебап әлеуметтік, экономикалық және саяси процестер арқылы әр түрлі әлемді бейнелеу әрекеті әлемдік өркениеттерді жаһандық хаос шегіне әкелді. Бұл хаоста тұтынушы қоғамның жасанды құндылықтары негізгі бағдарға айналды, бұл мәдениеттің, алуан түрліліктің және рухани-адамгершілік құндылықтардың маңыздылығын төмендетті.

Бүгінгі таңда әлемді адамзаттың құндылық негіздері тұрғысынан әмбебап ретінде түйсінудің әрекетінің болашағы жоқ, өйткені біз тек бет әлпетімізбен ғана ерекшеленбейміз.

Бізді тарихымыз, дініміз бен мәдениетіміз, балаларымызды тәрбиелеу және оқыту тәсілдері ерекшелейді.

Адамзаттың тұрақты дамуының негіздерінің бірі – оның алуан түрлілігі. Өркениет біртектес жаһандық масса емес, әр түрлі мәдениеттердің жарқын мозаикасы, олардың әрқайсысы жалпы адамзаттың бөлігі бола отырып, өзіндік ерекшеліктерімен ерекшеленеді. Осы әшекейдің кез-келген егжей-тегжейінсіз біздің әлем толық емес және кемшілікті болар еді.

Жаһандық жүйелік дағдарыс, адамзат дамуының қазіргі заманғы модельдерінің, оның болжамды әлеуетін айтпағанда, тіпті сипаттамалық әлеуетінің сарқылуын айғақтайды, біз ең алдымен жаһандану процестерінің негізін құрайтын неолибералдық теория туралы айтып отырмыз.

Биыл бүкіл әлем Екінші дүниежүзілік соғыстың аяқталғандығының 75 жылдығын атап өтуде. Адамзат болашағы үшін нацизмді жойған ұлы жеңіс. Бұл соғыс біздің тарихымыздағы ең жойқын әскери қақтығыс болды, Кеңес Одағында 26,6 миллионнан астам адам қаза тапты, ал жалпы алғанда 80 миллионнан астам адам қайтыс болды. 75 жыл бұрын Кеңес Одағы, Америка Құрама Штаттары және Ұлыбритания үкіметтерінің басшылары соғыстан кейінгі кезеңнің жаңа әлемдік тәртібін айқындады, оның ішінде жанжалды жағдайлардың халықаралық реттегіші ретінде Біріккен Ұлттар Ұйымы құрылды.

Сол кезде идеологиялық тұрғыдан қарама-қайшы елдер өзара келісімге қол жеткізді, және де бірлесе отырып, ғаламдық ынтымақтастықтың сәтті тетігін құра алды. Олардың алға жылжуына мүмкіндік берген негізгі шарттар – жоғары мақсат – болашақ ұрпақтардың бейбіт дамуы үшін идеологиялық, саяси және экономикалық айырмашылықтарды кейінге ысыруға дайын болу. Менің ойымша, бұл қазіргі кездегі эксклюзивтіліктің өзімшілдік тәсілінен айырмашылығы,

жауапты көшбасшылыққа негізделген тиімді халықаралық қатынастардың маңызды элементі болып қала береді.

Көпқырлы әлем өркениеттерден тұрады, олар міндетті түрде әскери немесе экономикалық тұрғыдан емес, бірақ жаһандық пікіралмасуға қатысудағы тең мүмкіндіктермен танылуы керек. Біз Азия мен Африкадағы дамушы әлемнің мүдделерін ескеретін және болашақтағы жаһандық қауіп-қатерлерден аулақ болуға мүмкіндік беретін халықаралық жауапты көшбасшылықтың жаңа түрін құрудың жаңа жүйесі мен принциптерін ұсынуымыз керек. Сонымен бірге болашақ кескіндерін жасау үшін тарихи талдаудың әдістемесі мен өркениеттер диалогының парадигмасын пайдалану маңызды.

Бұл жаңа көшбасшылық келесідей қасиеттерді талап етеді:

- ✓ жалпылама суретті көру мүмкіндігі;
- ✓ сайлау циклдары немесе қысқа мерзімді саяси жетістіктер туралы көзқарастар мен ойлармен шектеместен әлемдегі ұзақ мерзімді тұрақты дамудың жолдарын көре білу;
- ✓ жаһандық қауіп-қатерлер алдында адамдарды біріктіруге қабілеттілігі.

Халықаралық қатынастардың белгісіздігі мен стихиялық байланыстар жағдайында ортақ міндет – ғаламдық және аймақтық өзара іс-қимылдың дәлелденген институттарын қолдау және сақтау.

Жаһандық жүйенің ауыр зардаптарға ұшырағанына қарамастан, әлемдік тепе-теңдік пен ынтымақтастықты қалпына келтіруге, ынтымақтастықтың, өзара және мүдделі диалогтың, ашық және тең қарым-қатынастың құндылықтарын қайтаруға әлі де мүмкіндіктер бар.

Осыған орай, өркениеттер диалогы парадигмасын дамытуға және оны іс жүзінде қолдануға Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев баға жетпес

үлес қосқанын атап өткім келеді. 2003 жылдан бастап бүгінгі күнге дейін Елбасының атымен аталу құрметіне лайық болған Қазақстанның астанасында әртүрлі мәдениеттер мен өркениеттер арасындағы диалог пен түсіністіктің дамуына ықпал ететін маңызды ғаламдық оқиғаға айналған Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының съезі өтіп келеді.

2011 жылы Нұрсұлтан Назарбаев халықтар арасындағы бейбітшілік пен келісімді нығайтуға, әлемдік қауымдастықтың жаһандық ынтымақтастықты орнатудағы күш-жігерін біріктіруге қосқан ерекше үлесі үшін «Өркениеттер диалогы» Әлемдік қоғамдық форумының жүлдесімен марапатталды. Сабақтастық пен эволюцияға негізделген жауапты көшбасшылық қағидаларының арқасында бүгінде Қазақстанның тұрақты дамуының процестерін, сондай-ақ оның әлемдік дамудың негізгі мәселелерін талқылау алаңы ретіндегі әлемдік аренадағы ерекше рөлін байқап отырмыз.

Біздің ойымызша, бұл өркениеттердің алуан түрлілігі мен адамзаттың гүлденуіне қолдау көрсетудің ең тиімді элементі болып табылатын өзара қызығушылық, жанашырлық және бітімгершілік құндылықтарына негізделген мәдениеттер үнқатысуы.

Өркениеттер диалогы, Андрей Первозванный Қоры және Сізді жақсы білетін барлық жақын адамдар атынан, Нұрсұлтан Әбішұлы, Сізге мықты денсаулық, амандық және Қазақстан мен бауырластарға өркендеу тілеймін!

**Шамшидинова
Күләш Ноғатайқызы**

*«Назарбаев Зияткерлік мектептері»
дербес білім беру ұйымының
Басқарма Төрайымы*

НАЗАРБАЕВ ЗИЯТКЕРЛІК МЕКТЕПТЕРІ – ЕЛБАСЫНЫҢ ЕРЕКШЕ БІЛІМ БЕРУ ЖОБАСЫ

11 жыл бұрын Тұңғыш Президентіміз – Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың бастамасымен Зияткерлік мектептер құрылды. Неге? Өйткені, технологияның, демографияның, тұрақсыздық пен климаттың жедел жаһандық өзгеруі жағдайында адами капиталды дамыту технологиялардың дамуы және таралуына ілесе алмайтындығын, ал қазіргі заманғы сын-қатерлер білім беру жүйесі үшін жаңа қиындықтар туғызатынын түсіндік.

2020 жылы бүкіл әлем бетпе-бет келген өзгерістер мен сынақтар білім беру жүйесін қазіргі әлеммен қадамдастырудың маңыздылығын тағы да көрсетті. Сондықтан білім беруді дамытуға қатысты кез-келген бастамалар өзекті болады.

Алғашқы рет Қазақстанда балаларды оқытумен ғана емес, сонымен бірге орта білім мазмұнын дамытумен, бағалау жүйесін жетілдірумен және мұғалімдердің біліктілігін арттырумен айналысатын дербес білім беру ұйымы құрылды. Біздің ұйымның құрылуы педагогика ғылымының практикамен байланысына ықпал етті. Мектеп деңгейіндегі ғалымдардың, әдіскерлердің, мұғалімдер мен әкімшілердің күш-жігерін барынша үйлестіруге мүмкіндік туды.

Бірінші кезеңде қоғамның сеніміне ие болу маңызды болды. Оқушыларға педагогикалық қолдау көрсететін, балалар мен мұғалімдердің академиялық тұтастығын қамтамасыз етуге бағытталған конкурстық іріктеуден бастап мектепті бітіргенге дейін кешенді бағалау жүйесі құрылды.

Біздің мектептерде үлкен және шағын қалалар мен ауылдық жерлердің балалары (20%), халықтың барлық әлеуметтік топтарының, оның ішінде 15% – көп балалы және аз қамтылған отбасылардың балалары оқиды.

Мектеп қабырғасында жүріп, Зияткерлік мектептердің 126 оқушысы математика, информатика, химия, биология және нанотехнология саласындағы авторлық құқық пен пайдалы модельдер патентіне ие болды. Шәкірттер жалпы сомасы 40 миллион теңге болатын инновациялық идеяларға гранттар алды.

«Шаңырақ» мектеп қоғамдастығы арқылы «Туған елге тағзым», «Қазақтық жүз әні, жүз күйі» ғылыми-зерттеу экспедициясы, «Баланы жұмысқа тарту», «2 апта ауылда», «Міндетті оқуға ұсынылған 100 кітап» әлеуметтік тәжірибелері, «Таратуға лайықты идея» форматындағы «TEDx NIS» клубы және т.б. жұмыс істеуде.

Тұңғыш Президенттің ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бастамалары «Қазіргі әлемдегі Қазақстан» авторлық бағдарламасында зерделенеді.

Мысалы, Ақтау қаласының оқушысы Ералы Құндыз «Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президентінің шығармаларына негізделген тәуелсіз Қазақстан тарихы» атты желілік студенттік конференцияда Күлтегіннің тарихи және мәдени ескерткіштері жазбаларындағы, «Алаш» партиясының бағдарламалық ұстанымдары мен Тұңғыш Президенттің идеяларының бірізділігін Елбасының «Тәуелсіздік дәуірі»

атты еңбегіндегі «Әртүрлілік негізіндегі бірлік» формуласы арқылы көрсетті. Еңбекте ежелгі түркі алфавитіне және Күлтегін ескерткіштерінің қасиетті белгілеріне негізделген формуланың өзектілігі, оның өміршеңдігі мен халықтың ұлттық санасын қалыптастырудағы рөлі негізделіп, Елбасының «Жаңа тұрпатты жаңғырудың ең басты шарты – сол ұлттық кодынды сақтай білу. Онсыз жаңғыру дегеніңіздің құр жаңғырыққа айналуы оп-оңай» деген ой-түйінімен сабақтастығы айтылады.

Семей қаласының оқушысы Ұлан Сейітқалиев өз жұмысында Қазақстан тарихындағы қайғылы оқиға – Семей ядролық полигонының жұмысына тоқталды. Елбасының «Әлемнің эпицентрі» еңбегін зерттей келе, Ұлан «Форсайт» әдістерін қолдану арқылы, егер полигон тағы 10 жыл болса, ядролық сынақтардың мүмкін болатын салдарын болжады. Логистикалық-регрессивті әдістің сызықтық логарифмдік моделіне негізделген талдау нәтижесінде ол полигонның салдары 63,7% жоғары болып, үлкен апатқа әкелетін еді деген қорытынды жасады. Оқушының басты тұжырымы – полигонды жабу жөніндегі Тұңғыш Президенттің маңызды саяси қадамы ондаған мың қазақстандықтардың өмірі мен денсаулығын сақтап қалды.

Осылайша, біз балаларды ойлануға, әлемге кеңірек қарауға, зерттеуге, қателіктерден сабақ алу, мемлекет жүргізіп отырған саясатты терең түсінуге, зерттеулер мен бақылаулардың нәтижелері бойынша сындарлы шешімдер қабылдауға үйретеміз.

11 жыл ішінде 12 622 оқушы республикалық және халықаралық олимпиадалар мен ғылыми жобалар конкурстарының жеңімпаздары атанды. Өткен жылы Зияткерлік мектептердің командасы робототехника бойынша әлем чемпионатында үздік үштікке енді.

Осы жылдар ішінде Зияткерлік мектептерді 12 мыңға жуық түлектер аяқтады.

Сондай-ақ, түлектердің 90%-дан астамы әртүрлі білім гранттарының иегерлері. Назарбаев Университетінің бірінші курсына, Foundation университет алды дайындық бағдарламаларын айналып өтіп, Қазақстанның 17 жоғары оқу орындарына 3 жылдық бакалавриат бағдарламаларына және шетелдік жоғары оқу орындарының грантына түсу арқылы 55,3 млрд. теңге қаржы үнемделді. Мұның бәрі түлектерді сапалы даярлаудың және Назарбаев Зияткерлік мектептеріндегі оқу нәтижелерін қазақстандық және шетелдік университеттер мен халықаралық ұйымдардың мойындауының арқасында мүмкін болды.

Зияткерлік мектептер түлектерін даярлау сапасы еліміздің жоғары білім жүйесінің дамуына оң әсерін тигізетінін біз жақсы түсінеміз.

Бұл үш мыңға тарта білікті мұғалімнің жұмысының нәтижесі. Олардың 30% магистр, кандидаттық немесе докторлық дәрежеге ие. 168 адам Назарбаев Университетінің магистратурасын бітірді, 91 – «Болашақ» бағдарламасының түлектері. Біздің мектептеріміздің мысалында Елбасының үш білім беру жобасының: «Болашақ» бағдарламасының, Назарбаев Университетінің және Назарбаев Зияткерлік мектептерінің сәтті үйлесімі мен толықтырылуын көруге болады.

Біздің оқытушыларымыз ішкі және халықаралық білім кеңістігінде сұранысқа ие. Олар аймақтардағы білім бөлімдерін, орта мектептер, ұлттық және халықаралық жобаларды басқарады.

Барлық Зияткерлік мектептердің CIS (Нидерланды) халықаралық аккредитациясынан өтуі білім беру қызметтерінің сапасының жоғарылығын көрсетеді.

Біздің ұйым 2019 жылы білім саласындағы ЮНЕСКО-ның Wenhui Award сыйлығын алған Қазақстанның алғашқы өкілі болды.

Біз ЭЫДҰ «Білім беру-2030» жобасындағы қазақстандық ұлттық үйлестірушіміз, Дүниежүзілік сабақтарды зерттеу ассоциациясы Кеңесінің мүшесі және т.б.

NIS-Programme тиімділігі Зияткерлік мектеп оқушыларының PISA-2018 халықаралық зерттеуінде алған жоғары нәтижелерімен расталды. Математикалық және жаратылыстану сауаттылығы нәтижелері бойынша Зияткерлік мектептердің оқушылары үздік қатысушы елдердің «бестігіне», ал оқу сауаттылығы бойынша «оңдыққа» кірді.

2012 жылдан бастап Зияткерлік мектептерде жүзеге асырылатын білім беру бағдарламасы халықаралық деңгейде мойындалған және A/As-level (Ұлыбритания), O-Level (Сингапур), Халықаралық Бакалавриат сияқты халықаралық бағдарламаларға сәйкес келеді.

Біздің ұйымға жүктелген негізгі міндеттердің бірі – тәжірибені еліміздің орта білім беру жүйесіне тарату. Біз бұл жұмысты мұғалімдердің біліктілігін арттыру, «Ауыл мектебі» жобасы, мектеп кітапханаларының жұмысын ұйымдастыру, авторлық құқық жобаларын тәрбие жұмысына және заманауи оқыту әдістері мен технологияларын орта мектептерге тарату арқылы жүзеге асырамыз.

2020 жылы 6 облыстың әкімдіктерімен бірлесіп «Ауыл мектебі» жобасын қолға алдық. Осы жоба аясында еліміздің 6 аймағында олардың қызметінің әртүрлі аспектілеріне талдау жасалды.

Зерттеу нәтижелері ауыл мектептерінің күшті және әлсіз жақтарын, сонымен қатар олардың нақты қажеттіліктерін анықтауға мүмкіндік берді. Біз білім беру қызметтерінің

шарттары мен сапасын жақсарту бойынша ұсыныстар жасадық. Зияткерлік мектептердің мамандары қазірдің өзінде осы ауыл мектептеріндегі мұғалімдердің біліктілігін арттырумен айналысуда.

Жалпы, біліктілікті арттыру жүйесін өзгерту мұғалімдердің өз тәжірибесін зерттеуге және озық тәжірибемен алмасуға тарта отырып, еліміздің педагогикалық қауымдастығын біріктіруге мүмкіндік берді.

Сонымен қатар мұғалімдер арасында ата-аналарды оқыту-тәрбие жұмысы мен оқушылардың денсаулығын жақсартуға тарту қажеттілігі туралы түсіністік артып келеді.

Тәжірибе көрсеткендей, білім беру процесіне отбасы мүшелері қатысқан оқушы жоғары академиялық жетістіктер мен мәдениет танытып, мектепке деген оң көзқараста болады.

Назарбаев Зияткерлік мектептерінің құндылықтарын қоғамға жеткізу үшін біздің түлектеріміздің қауымдастығы құрылды.

Жалпы, Назарбаев Зияткерлік мектептерінің эксперименттік алаңын құру білім мазмұнын, бағалау жүйесін, мұғалімдердің біліктілігін арттыру жүйесін және елдегі педагогикалық практика бойынша зерттеулерді жүйелі және мақсатты түрде дамытуға мүмкіндік берді.

Бүгінгі таңда Зияткерлік мектептер сенімді және табиғи әлеуметтік лифт болып табылады, өйткені білім алу арқылы оқушы мансаптық өсуге, өзінің әлеуметтік мәртебесін және отбасының жағдайын жақсартуға мүмкіндік алады.

Әбусейітов Қайрат Қуатұлы

*Нұрсұлтан Назарбаев қорының
Халықаралық бағдарламалар
орталығының жетекшісі,
тарих ғылымдарының кандидаты,
ассоциацияланған профессор*

НҰРСҰЛТАН НАЗАРБАЕВ – ЖАҢАНДЫҚ ТҰЛҒА

Мемлекеттік басқарудың басқа салалары сияқты, Нұрсұлтан Назарбаевтың сыртқы саясатты дамытуы және Қазақстанның қауіпсіздігін қамтамасыз етуі – өзінше бір таңғажайып тарих. Ол оқиғаның желісі – жоқ жерден бастау алып, қысқа мерзім ішінде халықаралық істерде жетекші дауысқа ие болып, танылған ел туралы.

Оның Қазақстан тәуелсіздік алғанға дейінгі кезеңде, Семей ядролық полигонын жабу және одан кейін ядролық қарулы мемлекет мәртебесінен шығу туралы қабылдаған батыл шешімі әлемдік қауымдастыққа кірген кезде еліміздің «танымалдық құжатына» айналды. Дәл осындай батыл шешімнің арқасында Қазақстанның Тұңғыш Президенті өз елін бүкіл әлем халықтарының беделді, қабылданған және сенімді мүшесі дәрежесіне көтеру үшін сапарға аттанды.

Кеңес Одағы ыдыраған кезде Тұңғыш Президент сыртқы саясат саласында орасан зор мәселелерге тап болды және көптеген сұрақтарға жауап табуы керек еді. Ол бұрынғы интеллектуалдық шекаралардан, ескі кертартпалықтардан тыс ой түзеп, содан кейін өз елін жаңа жолға бастап, Қазақстан үшін

жаңа бірегейлік тудыру керек еді. Нұрсұлтан Әбішұлының өзі атап өткендей, «сыртқы саясат бағытын қалыптастырудағы басты қиындық – бұл біздің егемендікке тыныш, тұрақты уақытта емес, мүлдем жаңа геосаяси тәртіпті құру кезінде қол жеткізуіміз. Сол кезде және сол жерде Қазақстанның мүдделеріне тікелей немесе жанама әсер еткен халықаралық процестерге қатысты мемлекетіміздің ұстанымын анықтауға тура келді».

Шетелдерде қазақстандық мүдделерді ілгерілету мәселесінде Тұңғыш Президенттің алдында тұрған міндеттердің ауқымын елестету қиын. Кеңес заманында республикада халықаралық істерде тәжірибе де, дәстүр де болған жоқ, елшіліктер де, толыққанды Сыртқы істер министрлігі де болған жоқ. Жалпы, Қазақстанда халықаралық танымалдық болған жоқ, ал Назарбаев пен оның командасы батыста да, шығыста да шетелдік астаналарда жаңа беттен бастады, олардың көпшілігі елімізді белгісіз мемлекет ретінде қарастырды.

Бұл Қазақстанның болашағы туралы толығымен тәуелсіз ойлауға, өткеннен біржола қол үзіп, Еуразиядағы экономикалық, саяси, мәдени және дипломатиялық көшбасшы ретіндегі елі үшін жаңа өмір бастауға дайын адамның стратегиясы болды.

Бірінші кезектегі міндет – Қазақстанның негізгі ұлттық мүдделерін көрсететін жаңа сыртқы саясатты айқындау болды және дәл осы принцип Тұңғыш Президенттің осы саладағы барлық ой-пікірлерінің астарында тұрды. Елді ядролық қарудан тазарту туралы шешімді негізге ала отырып, ол соғыстан бас тартуға және дауларды бейбіт жолмен шешуге негізделген сыртқы саясат болатынын анықтады. Бұл ұлттық шекаралардың мызғымастығын және Қазақстанды әлемдік аренаға экономикалық және саяси тұрғыдан негізгі ойыншы ретінде шығаруға деген ұмтылысты нығайтатын еді. Тұңғыш

Президент өзінің стратегиясын былайша сипаттады: «Ол біз сияқты тең, сындарлы, жемісті және өзара тиімді диалог үшін ашық болғандардың барлығымен ынтымақтастықты қалауға негізделген. Менің ойымша, бұл өзін-өзі қорғауға қабілетті күшті, заманауи мемлекет үшін – Қазақстан қалай қалыптасуы керек еді – халықаралық істердегі басты жетістік жауларды емес, достар табуға байланысты».

Мұның жарқын дәлелі – Елбасының халықаралық бастамалары, олар елдің танылуын қамтамасыз етіп, Қазақстанға әлемдік қауымдастықтың жаңа мүшесіне деген сенімнің негізін қалап қана қоймай, сонымен бірге аймақтық және жаһандық қауіпсіздік пен тұрақтылықты нығайтуға айтарлықтай үлес қосты және қосуда.

Олардың қатарында Н.Ә. Назарбаевтың Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары кеңесін шақыру туралы ұсынысы, қазіргі заманғы еуразиялық интеграция идеясы, Шанхай ынтымақтастық ұйымын құруға қатысу, Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларын съезін шақыру туралы бастама, Түркітілдес мемлекеттердің ынтымақтастық кеңесін құру, Еуропадағы қауіпсіздік және ынтымақтастық ұйымы және жаңа мыңжылдықтағы ЕҚЫҰ-ның бірінші және жалғыз саммитін жоғары деңгейде өткізу, БҰҰ Қауіпсіздік Кеңесіне мүшелік және т.б. бар.

Қазіргі саяси шиеленіс жағдайында, ядролық эскалация ықтималдығы, жаңа технологиялардың өсуі және қару-жарақты бақылау туралы шарт жүйесінің әлсіреуі жағдайында Нұрсұлтан Назарбаев Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы және Қауіпсіздік Кеңесінің Төрағасы ретіндегі өзінің жаңа мәртебесінде, ядролық қаруды таратпау мен азайтудың жаһандық үдерісінің сенімді жақтаушысы және белсенді қатысушысы болып қала береді.

Ядролық қару қаупі өткен күннің тарихына айналатын әлем құруда басқа елдерді біздің елден үлгі алуға шақыра отырып, 2019 жылы Елбасы жаңа халықаралық платформа – Ядросыз әлем үшін көшбасшылардың жаһандық альянсын құру идеясын ұсынды.

Болашаққа айрықша стратегиялық көзқарасы бар жаһандық саясаткер және дипломат ретінде Елбасы елдер мен әлем көшбасшыларыны «Үлкен Еуразия» идеясының төңірегінде топтасып, «суперконтиненттің» әлеуетін іске асыруға шақырды.

Оның «Үлкен Еуразия» жаңа геосаяси құрылымын құру тұжырымдамасы негізінде саяси сенім мен жүйелік экономикалық диалогты қалпына келтіру арқылы біріктіретін күн тәртібін қалыптастыруға баса назар аударылады.

Бүгінде Елбасы бұрынғы қайшылықтардан арылған Үлкен Еуразиядағы ынтымақтастықтың жаңа форматы жолында серіктес мемлекеттерді жақындату бойынша жұмысын жалғастыруда.

Әбіл Еркін Аманжолұлы

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі Ғылым комитеті Мемлекет тарихы институтының директоры, тарих ғылымдарының докторы, профессор

Н.Ә. НАЗАРБАЕВ – ПУБЛИЦИСТ, САЯСАТТАНУШЫ ЖӘНЕ ТАРИХШЫ

Соңғы онжылдықтар қоғамның өз тарихына деген қызығушылығының заңды өсуімен ерекшеленді. Бұл егемен мемлекеттің қалыптасуы жағдайында ұлттық бірегейлікті іздеуден, этникалық сана-сезімнің көтерілуінен туындаған объективті процесс. Қазақстанның Тұңғыш Президенті Н.Ә. Назарбаев 2007 жылғы Сирияға сапары кезінде «тәуелсіздік жағдайында ғана біз өз тарихымызды қалыптастыруға, әлемнің барлық өңірлерінен дереккөздерді жинап зерттеуге кірісе алдық» деп атап өткен болатын.

Тарих ғылым ғана емес. Тарихи сана ұлттық бірегейліктің бір бөлігі болып табылады. Егер қоғамды күрделі жүйе ретінде қарастырсақ, оның элементтері горизонталды – әртүрлі әлеуметтік байланыстар арқылы ғана емес, сонымен қатар тігінен де, яғни уақытпен байланысты болса, вертикалды байланыстардың функциясын дәл осы тарихи сана атқарады. Ол арқылы қоғам өзін-өзі сәйкестендіреді, әлемдік тарихи процесте өз орнын анықтайды.

Тарих ғылымы мен тарихи сананың ерекше рөлін Елбасы 90-жылдардың соңында атап өтті. Ол ұлттық консолидация

мен тарихи жады арасындағы тікелей байланысты 1997 жылы Қазақстан халқы ассамблеясының IV сессиясында жасаған баяндамасында негіздеді.

Кейін, 1999 жылы жарық көрген «Тарих толқынында» деген жұмысында, ол «біздің ұлттық-мемлекеттік саясатымыздың негізгі шарты – өзін-өзі тану мәселесі» деп жазған болатын.

Н.Ә. Назарбаев өзінің саяси қызметінде тарихи сананы қалыптастыру мәселелеріне мұқият назар аударады. Оның жарлығымен 1998 жыл ұлттық бірлік пен ұлттық тарих жылы болып жарияланды. 2004 жылдан бастап «Мәдени мұра» мемлекеттік бағдарламасы жүзеге асырыла бастады, ол 2011 жылға дейін кезең-кезеңімен орындалды. Президенттің бастамасымен 2013 жылы «Халық тарих толқынында» арнайы бағдарламасы әзірленді, оның басты мақсаттары – озық әдістеме мен әдістер негізінде Қазақстан тарих ғылымында сапалы секіріс үшін жағдай жасау және ұлттың жаңа тарихи көзқарасын қалыптастыру. Қазақстанның жаңа тарихының екі онжылдығын ғылыми тұрғыдан түсіну қажеттілігі ерекше атап көрсетілді.

Мемлекеттік және тарихи өзін-өзі тану еліндегі қалыптасу процесін ғылыми-сараптамалық және сараптамалық қолдау, Қазақстанның жаңа тарихын жүйелі және теориялық негіздеу мақсатында Елбасының бастамасымен 2008 жылы Мемлекет тарихы институты құрылды.

Шынында да, тарих ғылымының белсенді дамып келе жатқан бағыттарының бірі – қазіргі заман тарихы немесе жаңа тарих. Сонымен бірге, осы саладағы зерттеулердің теориялық және әдістемелік негіздерін тұжырымдаудың шұғыл қажеттілігі туындайды

Біріншіден, бұл тарих пен басқа сабақтас пәндер арасындағы байланыс мәселесі, пәнаралық синтез мәселесі.

Екіншіден, бұл тарих пен бұқаралық сана арасындағы байланыс проблемасы. Үшіншіден, бұл тарих пен саясаттың арақатынасы, тарихи білімнің объективтілігі проблемасы.

Дүниежүзілік ғылыми кеңістікте болып жатқан процестер Қазақстанның тарих ғылымына тиімді әсер етті. Тарихи процесті және оны құрайтын құбылыстарды түсіндіруде қателеспейтін шындыққа ие болатын кез-келген қатаң априорлық схемалардан және онымен байланысты қатаң сызықтық детерминизмнен бас тарту болды. Мұның салдары – ойлау мен қиялдың еркіндігі, заманауи ғылым әзірлеген кез-келген зерттеу стратегиясына жүгіну, тарихи методологияның іргелі көптілділігі, тарихи танымның диалогтық формаларын дамыту және тағы басқалары, олардың жиынтығы қазіргі заманғы ғылыми және әлеуметтік шындыққа сәйкес келетін тарихтың жаңа парадигмасы өсе алатын негіз болып табылады.

Бұл ретте әсіресе он үш кітап пен бірқатар ірі мақалалардың авторы болған Н.Ә. Назарбаевтың шығармашылық және публицистикалық мұрасы ерекше назар аударады. Ол Елбасының «Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында гуманитарлық білімнің рөлін күшейтуге қатысты байыпты ғылыми зерттеулерді қажет етеді. Мемлекет басшысы ретінде емес, саясаткер ретінде емес, публицист, саясаттанушы және тарихшы ретінде.

Мысалы, 1991 жылғы «Оң және сол жақсыз» және 2017 жылғы «Тәуелсіздік дәуірі» туындыларын салыстыру негізінде Қазақстанның қазіргі заманғы тарихына автордың көзқарасының эволюциясын зерттеу перспективалы болуы мүмкін. Н.Ә. Назарбаевтың өзі «біздің ортақ міндетіміз – фактілерді талдап, оқиғаларға объективті баға беріп қана қоймай, тарихи процестерді олардың тұрғысынан түсінуді үйрену» деп өзінің зерттеу міндетін тұжырымдайды.

Соңғы кездерде көптеген сарапшылар Н.Ә. Назарбаевтың еңбектерінде модернизацияның ерекше тұжырымдамасының, қазақстандық модернизация үлгісінің қалыптастырылғандығы туралы айтып жүр. Мұнымен келісуге болады, бірақ келесі қадам осы тезистің маңызды философиялық, саяси және тарихи-теориялық негіздемесі болуы керек.

Біз бүгінгі таңда Қазақстанның соңғы уақыттағы үш модернизациясы туралы көп айтамыз, бірақ Н.Ә. Назарбаевтың белгілі еңбектерінен бөлек, бұл тақырыпта айтарлықтай тарихи зерттеулер аз. Бізге зерттеудің бұл бағытын Қазақстан тарихын кезеңдеу туралы жалпы талқылау аясында күшейту керек сияқты.

Бір айта кетерлігі, XXI ғасырдың бірінші ширегіндегі тарихи ой дамуының маңызды тенденцияларының бірі – тарихи сананы тәрбиелеуден бастап мемлекеттік саясаттың ғылыми негіздерін қалыптастыруға дейінгі тарихтың әлеуметтік белсенділігін, оның қоғамдық және саяси өмірге күшті көпқырлы әсерін арттыру қажеттілігі туралы түсініктің өсуі. Қазіргі кездегі Қазақстандағы тарихи зерттеулерді әдістемелік қамтамасыз ету проблемасы бұрынғыдан да өзекті болып отыр.

Өз тәуелсіздігін алған қай мемлекет болмасын алдымен тарихын қайта зерделейтіндігі баршаға мәлім. Елбасының тарихты тану, аға ұрпақты, ата дәстүрді құрметтеу, мәдениетті қолдау жөніндегі бастамалары ұлттық менталитетті, мәдениет пен өнерді, әдебиетті көтеруге қызмет ете отырып, ұлттық рухты күшейтіп, рухани сілкініс тудырған шаралардың басы болды, тарихты әр қырынан жазатын зиялы қауым өкілдеріне үлкен шабыт берді. Енді біздің алдымызда Елбасының тарихи сананы қалыптастыру мәселесімен байланысты шығармашылық – ғылыми мұрасын зерттеу міндеті тұр.

Қалиев Талғат Бегімұлы

*Қолданбалы этносаяси зерттеулер институтының директоры,
саяси ғылымдарының кандидаты*

ЭТНОСАРАЛЫҚ КЕЛІСІМ – ЕЛБАСЫ САЯСАТЫНЫҢ БАҒА ЖЕТПЕС МҰРАСЫ

Үшінші мыңжылдықтың келесі онжылдығының қарсаңында, өкінішке орай, біздің өркениетіміз ксенофобия, нәсілдік дискриминацияның әр түрлі наным-сенімдерін жою мәселесін әлі де шеше алмады. Демократияның даму деңгейіне, адам құқықтарын қорғауға немесе осы елдердің азаматтарының материалдық әл-ауқатына қарамастан, төзбеушілік, агрессия және тіпті этникалық тазалықтың орын алуы әлемнің әр түкпірінде әлі де қайталанып келеді. Жақында бүкіл әлем Америка Құрама Штаттарында нәсілшілдікке қарсы жаппай наразылықтар толқынының куәгері болды, қазір Еуропалық одақтың жекелеген елдерінде алаңдатарлық жаңалықтар орын алып отыр.

Мұның себебі психологиялық деңгейде топтар мен жеке тұлғалардың этникалық өзін-өзі сәйкестендіруі ұтымды деңгейден әлдеқайда тереңде, сондықтан сыртқы және ішкі бақылауға қиын, өйткені ол ежелгі дәуірден бастау алатын негізгі, инстинктивті, «жақын/бөтен» қағидасы бойынша топтық сәйкестендіру категорияларына негізделген. Әрине, бірде-бір ел, оның заңнамасы қаншалықты мінсіз көрінсе де, этникааралық сезімнің басталуынан өзін қорғалғандай санай алмайды.

Сондықтан бүкіл әлем көпұлтты Қазақстан қақтығыс алауының ошағына айналады деп болжаған болатын. Бұл кезеңде ұлтаралық қақтығыстар бұрынғы КСРО республикаларының көпшілігін қамтыды. Жүзден астам түрлі халықтардың өкілдері мәжбүрлі түрде жер аударылған біздің еліміз бәріне осал болып көрінді. Бұрынғы КСРО-ның бүкіл аумағында болған дағдарыстың, әлеуметтік-экономикалық жағдай мен халықтың өмірінің бұрын-соңды болмаған деңгейге дейін нашарлауын ескере отырып, тұрақсыздық сценарийлерінің орын алу қауіп-қатері төтенше ретінде объективті түрде бағаланды.

Әрине, мұндай жағдайда елді басқару қиын әрі жауапты болды. Мемлекет құрылысы мен жаңа республиканы басқару дәстүрінің болмауы, кадрлардың жетіспеушілігі және әлеуметтік-экономикалық дағдарыстың тереңдігі жағдайында еліміздің Тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев әр минут сайын маңызды тарихи шешімдер қабылдауға мәжбүр болды, олардың әрқайсысының ұзақ мерзімді салдары болады және еліміздің болашағы траекториясын анықтауға өз түзетулерін енгізеді.

Сонымен бірге, елдің алдында тұрған саяси-экономикалық, әлеуметтік және этникааралық мәселелерге дейінгі барлық міндеттер мен мәселелерді шешу қажет болды. Сонымен қатар, ксенофобия мен қақтығыстардың жалынын жағуға тырысқан түрлі топтардың арандатушылары болды. Этносаралық ахуалды қамтамасыз ету елдің барлық тұрғындарының ұжымдық жауапкершілік аймағына айналуы керек екендігі айқын болды, сондықтан да ширек ғасыр бұрын Нұрсұлтан Назарбаев барлық этностар қатысатын Қазақстан халқы Ассамблеясын құру туралы бастама көтерді. Осы сәттен бастап олардың арасындағы кез-келген шиеленістер келіссөз үстелінде шешілді.

Дәл осы бірегей институттың болуы біздің мемлекетіміздегі этносаяси процесте «ақтаңдақтардың» болмауына сенімділік береді, өйткені бұған қоғамның барлық топтары қатысып отыр.

Әлемдік тәжірибе көрсетіп отырғанындай, ықтимал қақтығыстардың тағы бір нүктесі, территориялық талаптар мен шешілмеген даулардың болуы. Әлемнің саяси картасында жаңа пайда болған жас мемлекет үшін бұл мәселенің өзектілігін асыра бағалау қиын.

Нұрсұлтан Назарбаев көлемі жағынан төртінші ірі ядролық арсеналдан бас тарту арқылы ірі державалар – ядролық клуб мүшелерінен біздің еліміздің аумақтық тұтастығына кепілдік ала отырып, бұл мәселені күтпеген жерден шеше бастады. Бұл тағдырлы шешім бір уақытта елдің қауіпсіздігін қамтамасыз етіп, бейбітшілік, прогресс идеалдары мен халықаралық құқық нормаларын ұстанатын жас мемлекет имиджін айқындады. Әрбір көрші мемлекетпен қатар, мемлекеттік шекараны делимитациялау туралы көптеген келіссөздер басталды. Нәтижесінде, бүгінде Қазақстанның шекарасы бүкіл периметр бойынша делимитацияланған.

Этносаясаттың статикалық емес екенін түсіну керек, өйткені оның субъектілері үнемі жаңарып отырады, ұрпақтар өзгереді, құндылықтар, сұраныстар мен қажеттіліктер жаңарады, сондықтан әрдайым этникааралық климаттың жағдайын мұқият бақылау, ондағы кез-келген өзгерістерге жедел ден қою қажет. Этносаралық келісімнің органикалық моделін құра алған Қазақстанның Тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың саясатының құпиясы, онда этникалық азшылықтар жоқ, және барлығы өзін біртұтас халық сияқты сезінетіндігінде болуы мүмкін.

Бірақ бұл этносаралық саладағы барлық қауіп-қатерлердің толық жойылуын білдірмейді. Адамзат өмір сүрген кезде ксенофобия, төзбеушілік, жеке адамдар мен топтарды өз достары

мен дұшпандарға бөлу проблемалары сақталатын шығар. Бұл тәуекелдерді елемеуге болмайды, және Қазақстанның басты қағидасы – олардың болуын тану және олардың алдын алу үшін жұмыс жасау.

Ақпараттың, соның ішінде деструктивті сипаттағы ақпаратты таратуды қамтамасыз ететін желілік технологиялардың таралуы қазіргі таңда жаңа қауіп төндеріп отыр. Осы өнімдердің сапасын, әдістердің көлемін және бірізділігін ескере отырып, бұл арандатушылардың артында маңызды геосаяси мақсаттарды көздейтін аса қуатты қаржылық және ұйымдастырушылық ресурстарға ие күштер тұрғанын жоққа шығаруға болмайды. Сонымен бірге имплантацияланған жалған тезистерден арылуға қабілетті жастар бейқам құрал ретінде қарастырылады.

Этносаралық келісімнің баға жетпес тәжірибесін сақтау және сабақтастықты қамтамасыз ету үшін Президент Қасым-Жомарт Тоқаев Этносаралық қатынастарды дамыту комитеті мен Қолданбалы этносаяси зерттеулер институтын құруды ұсынды. Бұл ғылыми құралдарды кеңінен енгізумен қатар, қоғам мен азаматтық секторды этносаралық қатынастар саласына белсенді түрде тартуды көздейтін, қоғамдық дамудың жаңа кезеңіне өтуді білдіретін сапалы жаңа әдіс пен тәжірибе.

Мұның бәрі Елбасымыз Нұрсұлтан Назарбаевтың отыз жыл ішінде жүргізген салиқалы саясатының арқасында мүмкін болды, ол «қолмен басқару режимінде» этносаралық ахуалды реттеп, ксенофобияның кез-келген түрін ортағасырлық архаикалық наным ретінде қарастыра келе, ұлтаралық келісімнің жоғарғы деңгейіне қол жеткізді: мұнда жүзден астам этникалық топтар жайлы өмір сүріп, шынайы дос болып, отбасылар құрып, бизнес жүргізуде. Болашақ ұрпақтар Қазақстан Республикасының негізі қаланған алғашқы күндерден қалған құнды мұраны сақтай алатынына сенімдімін!

Кучинская Юлия Владимировна

«Nur Otan» партиясы Қоғамдық саясат институтының директоры, әлеуметтану ғылымдарының кандидаты

НҰР-СҰЛТАН ҚАЛАСЫ – ПРОГРЕССИВТІ ДАМУДЫҢ ЖӘНЕ ЭВОЛЮЦИЯЛЫҚ ӨЗГЕРІСТЕРДІҢ СИМВОЛЫ

6 шілде біздің елімізде мемлекеттік мереке – Елорда күні. 23 жыл ішінде провинциялық Ақмола қаласы (Целиноград) Орталық Азиядағы «бейбітшілік қаласына» айналды. Көптеген қазақстандықтар үшін еліміздің астанасы тәуелсіз Қазақстанның басты нышанына айналды, бұл әлеуметтанулық зерттеулердің нәтижелерімен расталады.

Қазақстан астанасының көшірілуі тек елдің экономикалық дамуына серпін берген жоқ. Жаңа астананы таңдау және салу қоғамдық сананы әлеуметтік жобалау құралына, қазақстандықтардың құндылықтары мен көзқарастар жүйесіне айналды. Нұр-Сұлтан қаласы тәуелсіз Қазақстанның ұлт құрылысының символына айналды.

Біріншіден, жаңа астананың құрылысы жаңа азаматтық бірегейлікті қалыптастырудың іргелі мәселесін шешуге мүмкіндік берді.

Астананы көшіру туралы қаулыны Жоғарғы Кеңес 1994 жылы 6 шілдеде қабылдады. Бұл Қазақстан үшін оңай кезең емес еді. Ел саяси және экономикалық дағдарысты бастан өткеріп жатқан болатын. Өмір деңгейінің төмендеуі

әлеуметтік шиеленісті күшейтті. Елге түбегейлі өзгерістер қажет болды. Жүйелік маңызды мемлекеттік институттар салынды. Конституциялық құрылыс процесі жүріп жатты.

Өзгерістер, барлық жаңа дүние сияқты, қиын орын алды және үлкен қарсылықпен қабылданды. Реформаларды одан әрі дамыту үшін бірқатар күрделі, қолдауға ие емес, бірақ өте маңызды реформалар жүргізілуі керек еді.

Осы кезеңде ондаған жылдар бойына қалыптасқан сананы бұзып, кеңес дәуірінің тарихына нүкте қойып, ел шежіресінде жаңа бетті бастау қажет болды.

Қазақстан аумағында ғана емес, сонымен бірге оның шекараларынан тыс аймақтардағы саяси процестер болашағын болжай білетін Н.Ә. Назарбаев елорданы көшіру арқылы шешілетін міндеттердің ауқымын нақты түсінді. Сондықтан бас қаланың орналасуын таңдау үміткер қалалардың әлеуетін жан-жақты талдауға негізделді. Қоғамның қалыптасуы мен дамуына негізделген заңдарды нақты түсіну қабілеті Н.Ә. Назарбаевқа маңызды шешім қабылдауға мүмкіндік берді.

«Ақмола қаласын Қазақстан Республикасының астанасы деп жариялау туралы» Жарлыққа қол қою модернизацияның екінші кезеңінің басталуымен сәйкес келді.

1997 жыдың 10 қазанында Н.Ә. Назарбаев «Қазақстан-2030: өркендеу, қауіпсіздік және барлық қазақстандықтардың әлауқатын жақсарту» атты Қазақстан халқына Жолдауын жария етті. Жолдауда ел дамуының стратегиялық даму болжамы ұсынылды. Алға қойылған міндеттерді жүзеге асыру үшін еркіндік, жаңашылдық, өзгеріс, өзіне және елдің жетістігіне деген сенім қажет болды.

Желтоқсанда мемлекеттік рәміздер жаңа астанаға жеткізіліп, Үкіметтің алғашқы құрамы көшті. Қала біздің елдің өршіл, белсенді, бастамашыл, талантты, прогрессивті азаматтарының назарын аударатын орынға айналды.

Нәтижесінде, Мемлекет басшысы Қ.К.Тоқаев атап өткендей, әлемге әйгілі Назарбаев моделі немесе «Қазақстан жолы» стратегиясы Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың тапсырмасымен салынған еліміздің басты қаласынан бастау алады.

Екіншіден, астананың интегративті функциясын ойдағыдай жүзеге асыру ұлт бірлігінің жаңа моделін құрудың маңызды элементіне айналды.

Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарында Қазақстанға жарқын болашақ болжағандар аз болатын. Олар басқа қатерлермен қатар көпұлттылықты, көпмәдениеттілікті, этнолингвистикалық, аймақтық және рулық бөліністерді атады. Бас қала елдегі түрлі күштер мен мүдделер арасындағы тепе-теңдік нүктесіне айналды. Бұл негізінен астананы ауыстыру кезіндегі Ақмоланың демографиялық құрылымының арқасында мүмкін болды. Ақмола бір жағынан, басқа аймақтардан астанаға келгендерді жұмсақ әлеуметтік бейімдеу үшін қолайлы болса, екінші жағынан, қала ішіндегі мүдделер тепе-теңдігін сақтау үшін оңтайлы болды. 30-жылдардағы қуғын-сүргін және тың жерлерді игеру жөніндегі кең ауқымды науқанның әсерінен қалыптасқан қаланың этникалық әртүрлілігі қоғамда ерекше төзімділік пен толеранттылық рухын қалыптастыруға мүмкіндік берді.

Қазақстан халқының бірлігі мен келісімінің ерекше моделі жаңа астанада тұжырымдалды және жүзеге асырылды. Этникалық, діни топтар, аймақтық және елдік мүдделер, жаһандық және ұлттық қызығушылықтар арасындағы ымыраға келу Қазақстан тұрақтылығының негізі болды.

Үшіншіден, егер біз бірқатар зерттеушілердің пікірін ұстанатын болсақ, қалалар иерархиясының тұжырымдамасы, екінші жағынан, елдің саяси принциптерін бейнелейді.

Н.Ә. Назарбаевтың пайымдауынша, жаңа астана салудың маңызды міндеттерінің бірі – бүкіл Қазақстан мен қалалардың дамуына серпін беру болды. Бас қала мәртебесінен айрылған кезде Алматы мемлекеттің қаржылық-экономикалық орталығы ретінде дами берді. Кейінірек елдің оңтүстігі мен батысында ірі агломерациялардың дамуын ынталандыру туралы шешім қабылданды.

Қоғамдық өмірдің барлық саласында үстемдік ететін «басым астана» тұжырымдамасынан бас тарту, елдің әр түрлі аймақтарында жаңа өсу нүктелерін құру аймақтық мүдделердің тиімді теңдігін, тежемелік және тепе-теңдік жүйесін құруға мүмкіндік береді. Аймақтар арасындағы өзара іс-қимылдың жаңа принциптерін, лайықты басқару және әлеуметтік әділеттілік қағидаттарын негіздейді.

Төртіншіден, қаланың құрылысы мен дамуының таңдалған стратегиясы, оның философиясы жаңа құндылықтарды тәрбиелеуге ықпал етті деп сеніммен айтуға болады.

Жаңа аумақтар салу және қаланың ескі бөлігін жақсарту арқылы астананы кеңейту тұжырымдамасы прогрессивті даму мәдениетін қалыптастырды.

Әр түрлі қалалық сәулет, футуризм мен дәстүрдің, шығармашылық пен классиканың үйлесімділігі, көптеген биік ғимараттар, бір жағынан, Орталық Азияның экономикалық және саяси орталығы болуға деген ұмтылысты көрсетсе, екінші жағынан олар еуразияшылдық идеологиясын байқатады. Елорда сананың ашықтығының, инновациялық ойлаудың және елді модернизациялаудың жарқын мысалы болды.

Осылайша, астананы ауыстыру мемлекет құрудың, елдің болашақ имиджін қалыптастырудың қуатты құралына, прогрессивті даму мен эволюциялық өзгерістердің символына айналды.

Астананы өзгерту – бұл саясаткерлердің табандылығы мен ерік-жігерін талап ететін өте маңызды іс. Басшылардың көпшілігі қаржылық, материалдық-техникалық және саяси шығындардан қорқады. Астананы ауыстырудың сәтсіздікке ұшырауы және олардың ұлы идеялар ескерткіштеріне айналуы туралы көптеген мысалдар бар.

Стратегиялық көзқарас, рухтың беріктігі, жауапкершіліктің жоғары деңгейі мен сабақтастық Елбасының жаңа қаланы салуына мүмкіндік берді. Бүгінде Нұр-Сұлтан – еліміздің бет бейнесі. Жаңа астана әлемдік қоғамдастыққа және ең алдымен өзімізге тәуелсіз Қазақстанның не істей алатындығын көрсетуге мүмкіндік берді.

Кәрібек Дәулет Жамаубайұлы

*Нұр Сұлтан қаласы Жастар саясаты
басқармасының басшысы*

ЖАСТАРҒА ҚАМҚОРЛЫҚ – ЕЛБАСЫ САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ БАҒЫТЫ

XX ғасырдың соңында Қазақстан тәуелсіздік алған тұста, дағдарыс пен тұрақсыздық кезеңіне аяқ басқан еді. Елбасымыз Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев терең дағдарыстан шығудың тиімді жолын тауып, алға ілгерілеудің жаңа мүмкіндігін аша білді. Қиын-қыстау кезеңде Қазақстанның ұзақ мерзімді даму стратегиясын қабылдап, еліміздің табысты дамуы мен гүлденуін қамтамасыз ете алды. Мемлекеттің мемлекеттігін анықтайтын шекараны шегендеп, нарықтық экономика негіздерін қалыптастырды. Шетелдік инвестициялар ағынын кеңейтіп, Қазақстанның халықаралық аренадағы беделін өсірді. Тағдырдың тезінен әлемнің түкпір-түкпірінде жүрген қандастарымыздың ұлы көшін бастап, елдегі әлеуметтік-демографиялық жағдайды, халықтың әл-ауқатын жақсарту үшін ерен еңбегін аямады.

Біз, жас буын, Елбасының көреген саясатының жемісін көріп өскен бақытты ұрпақпыз. Бүгінгі күні елімізде мемлекеттік жастар саясатының институционалды негіздері қаланып, өз алдына талап қоя білген жастар үшін барлық жағдайлар жасалуда.

Елбасымыздың бастамасымен 2008 жылдан бастап Президент жанындағы Жастар саясаты жөніндегі кеңес қызмет етуде. Жастар саясаты саласындағы заңнаманың жетілдірілуі, жастар ресурстық орталықтарының жүйеленуі, жастар ұйымдарының республикалық деңгейде кең қолдауға ие болуы – осының бәрі Елбасы бастамасымен құрылған Кеңестің жетістігі.

2012 жылы Жастар ісі комитеті мен жастар саясаты мәселелері жөніндегі алғаш өңірлік басқармалар құрылды. Президенттік кадрлық резерв мүшесі ретінде өзіме үлкен сенім артылып, осы жылдың басынан бастап астанамыз Нұр-Сұлтан қаласы бойынша Жастар саясаты мәселелері басқармасының басшысы ретінде қызмет етудемін.

2013 жылы Елбасымыздың жеке тапсырмасымен жастар саясатының жүзеге асырылуын ғылыми-әдістемелік тұрғыдан қамтамасыз ету мақсатында «Жастар» ғылыми-зерттеу орталығы құрылды. Әлемде ұлттық деңгейде құрылған мұндай орталықтар санаулы ғана.

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев әрқашан жастардың өсіп-өркендеуі үшін барлық қажетті жағдайды жасай білді. Жастардың бүгінгі күні мен келешегіне деген қамқорлық барлық уақытта да Елбасы саясатының өзегі болды. Жастарға арналған «Жастар практикасы», «Дипломмен – ауылға», «Серпін – 2050», Жастар кадрлық резерві, «Дарын» мемлекеттік премиясы, «Zhas Project» жастар корпусын дамыту жобасы, ақысыз кәсіби-техникалық білім беру және тағы басқа мемлекеттік бағдарламалар мен жобалар оның айқын дәлелі.

Алғашқылардың бірі болып, жастарға жаңа мүмкіндіктер ұсынатын «Болашақ» бағдарламасы іске қосылды. Болашақ бағдарламасы еліміздің тың ойлы, жаңа қуатты жастарының күш салып, жасампаздық танытатын алаңына айналды.

13 мыңнан астам жас шетелде білім алып келіп, қазіргі таңда еліміздің дамуы үшін әрбір салада қызмет етуде.

2012 жылы әлем дағдарыс пен тұрақсыздық кезеңіне аяқ басқан тұста қабылданған «Қазақстан – 2050» даму стратегиясы әлеуметтік-экономикалық жаңғыртудың жаңа кезеңін жариялап, біздің алдымызға жаңа мақсат – әлемнің неғұрлым дамыған 30 мемлекетінің қатарына ену міндетін қойып отыр. Бұл ауқымды мақсатқа қол жеткізуде адам әлеуетінің сапасы шешуші фактор болып табылады, атап айтқанда, жастарға ұлттық бәсекеге қабілеттілікті арттыру міндеті жүктеліп отыр. Бұл тұрғыда Елбасының өмірлік жолы, қабылдаған батыл саяси шешімдері мен көрегендігі жастарға үлкен өнеге.

2019 жыл «Жастар жылы» деп жарияланып, еліміздің жастарын қолдауға ерекше серпін берді. Жастар жылының ашылу салтанатында, Елбасы «Жас Кәсіпкер», «Жас Маман», жұмысшы жастарды жалдамалы пәтермен қамтамасыз ету, жас ғалымдарға гранттық қолдау көрсету сияқты нақты бастамаларға жол ашты. Осының бәрі Елбасының жастарға деген ерекше қамқорлығы мен сенімінің көрінісі.

Осы сенімді ақтар өскелең ұрпақ қатары күннен күнге кеңеюде. Елімізде бүгінгі күні 600-ге жуық жастар ұйымдары қызмет етуде. Олардың қатарындағы «Жас Ұлан» мен «Жас Отан» іспетті ұйымдардың өзі 2 миллионға жуық жастардың басын қосуда.

Бізге, Тәуелсіз Қазақстан ұрпағына, Елбасы 2050 жылға дейін әлемнің 30 дамыған елінің қатарына қосылу аманатын жүктеп отыр. Сондықтан да, Біз «Жас Отандықтар», барша жастар бірлесе отырып, бұл мақсатқа қол жеткізу жолында аянбай қызмет етеміз. Тұңғыш Президентіміз, Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлының бастамасымен қол жеткізген тәуелсіз Қазақстанның жетістіктерін сақтап және көбейте отырып, XXI ғасырда тұрақты дамуды қамтамасыз етуге барымызды салатын боламыз.

Қазақстандағы алғашқы президент сайлауы. Алматы, 1991
Первые президентские выборы в Казахстане. Алматы, 1991
First presidential elections in Kazakhstan. Almaty, 1991

Н.Ә. Назарбаев президенттік сайлауда дауыс беруде. Алматы, 1991
Н.А. Назарбаев голосует на президентских выборах. Алматы, 1991
N.A. Nazarbayev votes in presidential elections. Almaty, 1991

Н.Ә. Назарбаевтың салтанатты ант қабылдау сәті. Алматы, 1991
Принятие торжественной присяги Н.А. Назарбаевым. Алматы, 1991
Taking the solemn oath of N.A. Nazarbayev. Almaty, 1991

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің болашақ ғимаратының үлгісімен танысу.
Астана, 1997

На презентации макета будущего здания Министерства финансов Республики Казахстан.
Астана, 1997

At the presentation of the layout of the future building of the Ministry of Finance
of the Republic of Kazakhstan. Astana, 1997

Н.Ә. Назарбаев және оның туындысы – Қазақстанның елордасы. Астана, 2018

N.A. Nazarbayev и его детище – столица Казахстана. Астана, 2018

N.A. Nazarbayev and his brainchild - the capital of Kazakhstan. Astana, 2018

Н.Ә. Назарбаевтың «ЭКСПО-2017» халықаралық мамандандырылған көрмесінің ашылу салтанатында сөйлеген сөзі. Астана, 2017

Выступление Н.А. Назарбаева на церемонии открытия международной специализированной выставки «ЭКСПО-2017». Астана, 2017

N.A. Nazarbayev at the opening ceremony of the international specialized exhibition «EXPO-2017». Astana, 2017

Мемлекет басшылары «ЭКСПО-2017» халықаралық мамандандырылған көрмесінің ашылу салтанатында. Астана, 2017

Главы государств на церемонии открытия международной специализированной выставки «ЭКСПО-2017». Астана, 2017

Heads of state at the opening ceremony of the international specialized exhibition «EXPO-2017». Astana, 2017

Қазақстан Тәуелсіздігінің 25 жылдығына арналған «Біздің күшіміз бірлікте» атты Қазақстан халқы Ассамблеясының республикалық форумына қатысу. Астана, 2016
 Участие в республиканском форуме Ассамблеи народа Казахстана «Наша сила в единстве», посвященном 25-летию Независимости Казахстана. Астана, 2016
 Participation in the republican forum of the Assembly of the People of Kazakhstan «Our strength is in unity», dedicated to the 25th anniversary of Independence of Kazakhstan. Astana, 2016

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті - Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың төрағалығымен өткен Қазақстан халқы Ассамблеясының XXVII сессиясы. Нұр-Сұлтан, 2019
 XXVII сессия Ассамблеи народа Казахстана под председательством Первого Президента Республики Казахстан – Елбасы Н.А. Назарбаева. Нур-Султан, 2019
 XXVII session of the Assembly of the People of Kazakhstan chaired by the First President of the Republic of Kazakhstan - Elbasy Nursultan Nazarbayev. Nur-Sultan, 2019

«Нұр Отан» партиясының 2012 жылғы парламенттік сайлаудағы жеңіс парады.
Партия көшбасшысы Н.Ә. Назарбаев. Астана
Парад победы партии «Нур Отан» на парламентских выборах 2012 года.
Лидер партии Н.А. Назарбаев. Астана
Victory parade of the Nur Otan party in the 2012 parliamentary elections.
Party leader N.A. Nazarbayev. Astana

Н.Ә. Назарбаевтың төрағалығымен өткен «Нұр Отан» партиясының кезектен тыс XIX съезі.
Нұр-сұлтан, 2019
Внеочередной XIX Съезд партии «Nur Otan» под председательством Н.А. Назарбаева.
Нур-Султан, 2019
Extraordinary XIX Congress of the «Nur Otan» party chaired by Nursultan Nazarbayev.
Nur-Sultan, 2019

Назарбаев Зияткерлік мектептерінің құрылуының 10-жылдық мерейтойы. Астана, 2018
10-летний юбилей со дня образования Назарбаев интеллектуальных школ. Астана, 2018
10th anniversary of the founding of Nazarbayev Intellectual Schools. Astana, 2018

Назарбаев Университеті студенттерінің V түлектерін құттықтау салтанаты.
Нұр-Сұлтан, 2019
V церемония выпуска студентов Назарбаев Университета. Нур-Султан, 2019
V graduation ceremony of Nazarbayev University students. Nur-Sultan, 2019

Н.Ә. Назарбаев Жастар жылының ашылу салтанатында. Астана, 2019
Н.А. Назарбаев на торжественной церемонии открытия Года молодежи. Астана, 2019
Nursultan Nazarbayev at the opening ceremony of the Year of Youth. Astana, 2019

Нұрсұлтан Назарбаев Қазақстан – жастарымен. Түркістан, 2018
Нурсултан Назарбаев с молодежью Казахстана. Туркестан, 2018
Nursultan Nazarbayev with the youth of Kazakhstan. Turkestan, 2018

СОДЕРЖАНИЕ

ПРЕДИСЛОВИЕ

Абаев Даурен Аскербекович 75

ПРИВЕТСТВИЯ

Герман Наталья Мирчевна 78

Норов Владимир Имамович 84

ВЫСТУПЛЕНИЯ СПИКЕРОВ

Шаукенова Зарема Каукеновна 88

Феномен высочайшего рейтинга Первого Президента
Республики Казахстан – Елбасы Н.А. Назарбаева

Цзи Чжие 93

Важная роль Казахстана на мировой арене
и в Центральной Азии

Сыдыков Ерлан Батташевич 97

Практическое Неоевразийство – модель Н.А. Назарбаева

Якунин Владимир Иванович 102

Развитие парадигмы диалога цивилизаций – объединение
перед новыми вызовами

Шамшидинова Куляш Ногатаевна _____	106
Назарбаев интеллектуальные школы – уникальный образовательный проект Елбасы	
Абусейтов Кайрат Хуатович _____	112
Нурсултан Назарбаев – человек мира	
Абиль Еркин Аманжолович _____	116
Н.А. Назарбаев – публицист, политолог, историк	
Калиев Талгат Бегимович _____	120
Межэтническое согласие – бесценное наследие политики Елбасы	
Кучинская Юлия Владимировна _____	125
Нур-Султан – символ поступательного развития и эволюционных перемен	
Карибек Даулет Жамаубайулы _____	130
Забота о молодежи – важное направление политики Главы государства	

ПРЕДИСЛОВИЕ

Абаев Даурен Аскербекович

Первый заместитель Руководителя

Администрации Президента Республики Казахстан

Уважаемые читатели!

Перед вами сборник материалов Международной конференции «Нурсултан Назарбаев. Ответственное лидерство: преемственность и эволюция», которая прошла в столице Казахстана городе Нур-Султан 2 июля 2020 года в онлайн-формате.

Выражаю искреннюю признательность зарубежным экспертам, представителям международных организаций и отечественных академических структур, принявшим участие в данном мероприятии.

Как известно, сообщество экспертов и исследователей всегда было в эпицентре судьбоносных для страны событий, играло важную роль в процессе принятия решений. При этом на современном этапе актуальность системного научно-экспертного сопровождения государственной политики только возрастает. Поэтому подчеркну, что эффективное взаимодействие с экспертами и учеными, всесторонняя поддержка исследовательской работы будет и в дальнейшем одним из ключевых приоритетов государства.

Что касается непосредственно исследования политического лидерства, то оно интенсивно ведется на протяжении последних ста лет. И это междисциплинарный вопрос – на стыке истории, политологии, философии, психологии, социологии. Поэтому очень сложно представить оптимальную универсальную модель, воплощающую в себе все необходимые характеристики этого понятия.

Однако в качестве одного из наиболее ярких примеров исследователи и эксперты все чаще называют фигуру Первого Президента Казахстана Нурсултана Назарбаева.

Свидетельством тому служит его особенный политический стиль, дар предвидения и умение направлять сложные процессы в конструктивное русло. Вкупе это обеспечило Казахстану поступательное и стабильное развитие. Причем стабильность выступает в данном случае не застывшей и статичной категорией, а рассматривается в качестве одной из базовых основ для прогресса страны в XXI веке.

В качестве подлинного лидера Нурсултан Назарбаев стал вдохновителем и проводником системных преобразований, превративших Казахстан в сильное социальное государство с эффективными политическими институтами, динамично развивающейся экономикой и высоким авторитетом на международной арене.

Примечательно, что его стиль руководства не свелся к вождизму, основанному только на харизме. Наглядным тому подтверждением стало добровольное сложение полномочий Президента. По сути, это был беспрецедентный шаг в международной политической практике, и, по выражению Главы государства Касым-Жомарта Кемелевича Токаева, он стал политической новацией, которую Елбасы представил миру.

Лично для меня логика этого решения продиктована пониманием сути настоящего лидерства, которая, прежде всего, заключается в ответственности перед народом, перед историей, перед будущим.

Очевидно, что в рамках одной конференции невозможно охватить все масштабы личности Первого Президента нашей страны, хотя бы поверхностно проанализировать широкий исторический контекст его многогранной деятельности.

Тем не менее, эта представительная конференция благодаря конструктивным и плодотворным обсуждениям стала очередным значимым этапом в процессе осмысления политического наследия Нурсултана Назарбаева.

Уверен, что прозвучавшие в ходе конференции выступления, опубликованные в данном сборнике материалов, вызовут неподдельный интерес, как у исследователей, так и более широкой аудитории.

ПРИВЕТСТВИЯ

Герман Наталья Мирчевна

*Специальный Представитель Генерального Секретаря ООН,
Глава Регионального центра по превентивной дипломатии
для Центральной Азии*

Уважаемые дамы и господа,

Я рада приветствовать вас на столь представительном форуме в качестве Специального Представителя Генерального Секретаря ООН по Центральной Азии. Прежде всего, хотелось бы поблагодарить его организаторов в лице Казахстанского института стратегических исследований (КИСИ) и Службы Центральных коммуникаций при Президенте Республики Казахстан за приглашение принять участие в сегодняшней конференции и поделиться своими мыслями о роли Первого Президента Республики Казахстан в развитии сотрудничества между Организацией Объединенных Наций и Республикой Казахстан.

Как вы знаете Казахстан вступил в ООН 2 марта 1992 года. С тех пор история плодотворного и взаимовыгодного партнерства Республики Казахстан с Организацией Объединенных Наций была неразрывно связана с именем Н.А. Назарбаева. Первой сессией Генеральной Ассамблеи ООН, в работе которой ваша страна приняла полноценное участие как новое независимое государство стала 47-я сессия 1992 года, в рамках которой состоялось и первое выступление Президента Республики Казахстан Н.А. Назарбаева.

В последующие годы господин Н.А. Назарбаев более 10 раз посещал с визитами Штаб-квартиру ООН и выступал на общеполитических дебатах высокого уровня. По его инициативе на площадке ООН были успешно реализованы многие важнейшие антивоенные, антиядерные и контр-террористические предложения. При его активном участии страна была не только высоко представлена на крупнейших мероприятиях ООН, но и успешно организовывала такие международные форумы, как глобальная конференция ООН 2003 года для стран, не имеющих выхода к морю, 63-я сессия ЭСКАТО в 2007 году, конференция ВОЗ, посвященная 30-летию Алма-Атинской декларации о первичном здравоохранении в 2008 году, Генассамблея Всемирной туристской организации в 2009 году и другие.

Признанием весомого вклада Казахстана в продвижении миссии ООН было и назначение в марте 2011 года господина Касым-Жомарта Токаева на пост Заместителя Генерального Секретаря ООН. Ныне избранный второй Президент Казахстана с 2011 по 2013 годы занимал высокую должность Генерального директора отделения ООН в Женеве и Генерального секретаря Конференции по разоружению.

С годами формат сотрудничества Казахстана с ООН еще более расширялся. Республика вошла в состав Европейской Экономической Комиссии (ЕЭК) и Экономической и Социальной Комиссии Азии и Тихого Океана (ЭСКАТО), была членом Экономического и Социального Совета ООН (2014-2016), Комиссии по положению женщин (2014-2017), Комитета Всемирного Наследия ЮНЕСКО (2013-2017). С 2017 г. в Казахстане прошли 14 переговоров по Сирии, что, по мнению участников процесса, оказало реальное воздействие на ситуацию в сирийском урегулировании и содействовало переговорам под руководством ООН в Женеве.

Огромным событием в истории нашего сотрудничества стало избрание Казахстана непостоянным членом Совета Безопасности ООН. На период членства вашей страны в одном из главных органов ООН Первый Президент РК Н.А. Назарбаев определил следующие приоритеты: построение мира, свободного от ядерного оружия; устранение угрозы глобальной войны и урегулирование региональных конфликтов; укрепление региональной безопасности и сотрудничества; борьба с терроризмом; обеспечение неразрывной связи между безопасностью и устойчивым развитием; а также адаптация Совета Безопасности и всей системы ООН к угрозам и вызовам XXI века.

Следуя обозначенным целям, Казахстан за 2017-2018 годы организовал десятки консультаций по ситуации на Ближнем Востоке и на Кипре, в Республике Конго, Колумбии, Дарфуре (Судан), Западной Африке и Сахеле, Ливии, Мали, Сомали и Южном Судане. Мировое сообщество тогда высоко оценило принципиальную позицию Казахстана и в отстаивании интересов всего центрально-азиатского региона, что способствовало сближению братских государств и углублению взаимопонимания между ними.

В рамках своей повестки в Совете Безопасности ООН Казахстан инициировал и первый с 2010 года визит членов Совета Безопасности в Афганистан, а также брифинг высокого уровня под председательством Первого Президента РК Н.А. Назарбаева, по итогам которого были приняты важные резолюции ООН, а тема нераспространения оружия массового уничтожения была впервые включена в инструментарий ООН по предупреждению и разрешению конфликтов.

Следует также заметить, что сотрудничество Казахстана с ООН никогда не было односторонним. По приглашению

Первого Президента Казахстана Нурсултана Назарбаева вашу страну с официальными визитами неоднократно посещали Генеральные секретари Кофи Аннан, Пан Ги Мун и Антониу Гутерриш. За годы сотрудничества значительно расширилось и представительство ООН в Казахстане, которое сегодня представлено 18-ю программами, фондами и агентствами ООН.

Мы всегда с благодарностью отмечаем, что Региональный Центр ООН по Превентивной Дипломатии для Центральной Азии, основанный в 2007 году решением Генерального Секретаря ООН, был, в свою очередь, создан по инициативе Первого Президента Республики Казахстан Н.А. Назарбаева и при поддержке всех государств региона. Как вы знаете, главной целью нашего центра является создание условий для конструктивного диалога с учетом интересов всех стран Центральной Азии. В рамках этого мандата мы ежегодно проводим международные конференции, экспертные форумы, семинары по актуальным вопросам региональной безопасности, готовим сотни специалистов в различных сферах превентивной дипломатии.

Со дня основания Центр также организовал сотни раундов переговоров с участием ведущих международных экспертов и представителей правительств государств Центральной Азии с целью сближения их позиций по сложным региональным вопросам. Особую роль в этой связи играют и проводимые Центром ежегодные встречи заместителей министров иностранных дел стран Центральной Азии и Афганистана, а также экспертные форумы высокого уровня, организуемые Региональным Центром в тесном партнерстве с центрально-азиатскими институтами стратегических исследований.

В этом году ООН отмечает свой 75-й юбилей, который совпал с периодом серьезных потрясений для всего мира. Не случайно, именно в этом году Генеральный Секретарь ООН инициировал глобальную дискуссию под названием «ООН75», которая призвана стать самым масштабным обсуждением строительства того будущего, которое мы хотим вместе построить. Это – время объединяться. Как сказал Антониу Гутерриш в своем выступлении по случаю его назначения Генеральной Ассамблеей на должность Генерального секретаря ООН, «угрозы нашей коллективной безопасности, характеру наших обществ и выживанию нашей планеты в том виде, как мы ее знаем, таковы, что наши общие интересы должны взять верх над всем тем, что нас разделяет. Давайте объединимся во имя мира».

Символично, что в своей статье в апреле этого года «Когда мы едины – мы непобедимы» Первый Президент – Лидер Нации Нурсултан Абишевич Назарбаев делится мыслями, созвучными с Генеральным Секретарем ООН: «Сегодня человечество оказалось на перепутье. Уникальность нынешней ситуации в том, что эти идущие чередой проблемы, прежде никогда не затрагивавшие столь многих аспектов геополитики, экономики, экологии, общественной жизни, теперь начали менять и сам формат межгосударственных отношений. Буквально вчера государства создавали взаимные барьеры, а теперь протягивают друг другу руку помощи. Это свидетельство начала серьезных изменений, происходящих на глобальном уровне». Мудрые слова, с которыми сложно не согласиться, тем более что достигнутые на сегодняшний день результаты сотрудничества ООН с правительствами и представителями негосударственного сектора всех стран, включая Республику Казахстан, вселяют уверенность, что

наши совместные усилия и впредь будут служить достижению целей по обеспечению мира, стабильности и процветания.

В заключении, я хотела бы пожелать Первому Президенту Республики Казахстан – Лидеру Нации Нурсултану Абишевичу Назарбаеву крепкого здоровья, успехов, долгих и плодотворных лет жизни, а участникам сегодняшней конференции – конструктивных дискуссий.

Норов Владимир Имамович

Генеральный секретарь

Шанхайской организации сотрудничества

*Уважаемые участники и гости
международной конференции!*

Для меня большая честь сердечно приветствовать организаторов и участников Международной конференции «Нурсултан Назарбаев. Ответственное лидерство: преемственность и эволюция».

С именем Нурсултана Абишевича связаны годы становления и развития Казахстана, значимых конституционных и политических реформ, роста социально-экономических достижений и успехов страны. Новизна подходов и своевременные его решения позволили вывести Казахстан в число успешных, стабильных и авторитетных государств с последовательной политикой и ясными внешнеполитическими приоритетами.

С именем Первого Президента Казахстана связан растущий авторитет страны на международной арене. Он инициатор крупномасштабных новаторских идей, привлечших внимание международного сообщества. В их числе, формирование Совещания по взаимодействию и мерам доверия в Азии, создание Евразийского союза государств, антиядерная проблематика, Диалог между лидерами мировых и традиционных религий.

Н.А. Назарбаев один из первых поддержал инициативу Президента Узбекистана Ш.М. Мирзиёева по созыву Консультативной встречи глав государств Центральной Азии, первое заседание которой состоялось 15 марта 2018 года в столице Казахстана.

Высокий авторитет и значимые заслуги Первого Президента Казахстана в углублении регионального взаимодействия стали основой для его избрания Почетным председателем Консультативной встречи глав государств Центральной Азии в ходе второго Ташкентского заседания в ноябре 2019 года.

Сотрудничество между странами Центральной Азии за последние годы, благодаря, в том числе его активным усилиям, достигает важных положительных результатов. Кардинальным образом меняется политическая атмосфера в регионе, ярким примером чему служит региональное сближение, восстановление доверия и взаимопонимания, а также оперативное решение накопившихся проблем на основе разумных компромиссов и с учетом интересов всех стран региона.

Усилия стран Центральной Азии по расширению регионального взаимодействия в различных областях также поддерживали главы государств-членов ШОС, о чем было отмечено в Бишкекской декларации саммита ШОС 2019 года.

Личный вклад и огромное содействие Нурсултан Абишевич внес в дело развития Шанхайской организации сотрудничества, в укрепление ее основ, преумножение традиционно дружественных и добрососедских отношений между ее государствами-членами. Казахстан является одним из учредителей ШОС, формировавших ее фундаментальные основополагающие принципы, которые способствовали превращению ШОС в мощную трансконтинентальную международную организацию, которая объединяет сегодня почти половину населения мира и охватывает около 60 % территории Евразийского материка.

Нынешняя трансформация ШОС, ее нацеленность на обеспечение безопасности и стабильности в регионе, поиск и применение новых действенных моделей взаимовыгодного

торгово-экономического и культурного сотрудничества – это то великое достояние и бесценное наследие, которое мы получили от тех, кто стоял у истоков ее образования. Тех, кто проявил политическую дальновидность и мудрость, формируя крепкую основу под названием «Шанхайский дух» с огромной созидательной энергетикой восьми ее государств-членов. И в этом, несомненно, имеется большая заслуга Н.А. Назарбаева.

Хотел бы особо отметить, что его инициативы на площадке ШОС всегда отличались конкретными предложениями, направленными на укрепление совместных усилий по противодействию международному терроризму, экстремизму и распространению наркотиков, по сопряжению национальных стратегий, раскрытию торгового-экономического и транспортно-логистического потенциала стран-членов, а также по расширению культурно-гуманитарных связей в рамках Организации.

По настоящему знаковыми стали саммиты глав государств ШОС, проведенные в Казахстане под председательством Н.А. Назарбаева. В 2011 году на заседании Совета глав государств-членов ШОС были подписаны приобретающие на сегодняшний день особую актуальность Соглашение ШОС о сотрудничестве в сфере здравоохранения, Антинаркотическая стратегия ШОС и Астанинская декларация, посвященная юбилею 10-летия Организации.

Астанинский саммит ШОС 2017 года стал важным мероприятием для дальнейшего расширения нашей Организации. С присоединением Индии и Пакистана ШОС трансформировалась в «Шанхайскую восьмерку», открыв новую страницу в истории Организации.

Еще одной успешно реализованной инициативой Нурсултана Абишевича стала Первая международная

антинаркотическая операция ШОС «Паутина», проведенная в июле 2019 года, значимость которой была закреплена в Антинаркотической стратегии ШОС на период 2018-2023 годы.

В апреле 2017 года по его инициативе успешно прошла Первая международная антинаркотическая акция ШОС «За мир без наркотиков». Активно развивается по инициативе Казахстана сотрудничество в сфере борьбы с кибертерроризмом.

Н.А. Назарбаев также был инициатором принятой в 2018 году Программы ШОС по продовольственной безопасности, ставшей первым шагом на пути дальнейшего расширения сотрудничества стран ШОС в вопросах безопасности продуктов питания и доступа к качественному продовольствию. Данная Программа становится в настоящее время – в период борьбы с пандемией нового коронавируса – особо значимым.

Завершая свое выступление, хотел бы выразить искреннюю признательность Первому Президенту Казахстана за его огромный вклад в становлении Шанхайской организации сотрудничества и активное содействие в развитии плодотворного многостороннего сотрудничества.

От всей души желаю уважаемому Нурсултану Абишевичу здоровья, новых успехов, добра и благополучия, а братскому народу Казахстана – мира и процветания!

ВЫСТУПЛЕНИЯ СПИКЕРОВ

Шаукенова Зарема Каукеновна

Директор Казахстанского института стратегических исследований при Президенте Республики Казахстан, академик Национальной академии наук Республики Казахстан, доктор социологических наук, профессор

ФЕНОМЕН ВЫСОЧАЙШЕГО РЕЙТИНГА ПЕРВОГО ПРЕЗИДЕНТА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН – ЕЛБАСЫ Н.А. НАЗАРБАЕВА

Уинстону Черчиллю принадлежат слова «Цена величия – ответственность». Первый Президент нашей страны, обладая незаурядным талантом, благодаря которому сегодня находится в ряду с выдающимися мировыми лидерами, вынес на своих плечах небывалый груз ответственности, показав пример беззаветного служения делу всей своей жизни. Этим он заслужил безмерную благодарность и глубокое уважение народа. Об этом свидетельствуют рейтинги Нурсултана Назарбаева в социологических мониторингах, которые даже в кризисные 2008–2009 годы не опускались ниже 85%.

1 декабря 1991 года на первых всенародных президентских выборах за Н.А. Назарбаева отдали свои голоса 98,7% проголосовавших избирателей. Так, народ Казахстана сделал свой безошибочный судьбоносный выбор. И 98,7% – это фактически самый первый в истории рейтинг Первого Президента Республики Казахстан.

Высочайшие стабильные рейтинги Президента в течение многих лет определялись поддержкой казахстанцами модели развития страны, реализуемой под политическим руководством Н.А. Назарбаева. Данное обстоятельство было отмечено в рамках межстранового исследования «Евразийский монитор», в котором, начиная с 2004 года, участвует Казахстан. Всего в данном исследовании участвуют 13 постсоветских стран. Так, в мае 2005 г. «Евразийский монитор» зафиксировал показатель поддержки населением Президента Назарбаева – 89%. В 2007 г. уровень поддержки Президента достиг 91%. И это были самые высокие рейтинги среди всех президентов стран – участниц исследований.

В социологических замерах, проводимых в рамках различных опросов разными исследовательскими организациями, начиная с 1998 года, Нурсултан Абишевич – самый известный в стране политик, с самым высоким показателем уровня доверия.

Высокая планка доверия Президенту Н.А. Назарбаеву постоянно подтверждалась на президентских выборах.

✓ Выборы 1 декабря 1991 г. – 98,7% проголосовавших избирателей.

✓ Референдум 29 апреля 1995 г. за продление срока президентских полномочий проголосовали 95,46% .

✓ Выборы 10 января 1999 г. – один из самых сложных периодов развития страны, когда результат реформ еще не был очевиден. В пользу действующего Главы государства на первых альтернативных выборах проголосовали 79,78%. Однако в дальнейшем электоральные позиции Президента поднялись и вновь достигли своего исторического максимума.

✓ В 2005 г. свой голос за Н.А. Назарбаева отдали 91,15% граждан.

✓ В 2011 г. этот результат достиг 95,55%.

✓ В 2015 году – 97,75% голосов отдали свой голос за Н.А. Назарбаева.

При этом количество избирателей принимавших участие в президентских выборах практически на всех выборах превышали 90%.

В этих цифрах зафиксирована высочайшая оценка деятельности и роли Елбасы в становлении и развитии нашего государства. Социологические и фактические рейтинги Президента Н.А. Назарбаева столь стабильно высоки благодаря также тому обстоятельству, что у большинства казахстанцев есть потребность в сильной личности, которая была бы способна обеспечить гармоничное развитие страны – как в экономической, так и в политической сферах.

Сам Н.А. Назарбаев, оценивая пройденный страной трудный путь политической демократизации, подчеркивал следующее обстоятельство: мы внедряем у себя европейские демократические институты. Но страны Европы прошли путь демократизации за столетия, мы же длительное время были на обочине истории. Мы пропустили ключевые исторические события – передел мира, технологическую революцию, и теперь нам приходится нагонять упущенное. Чтобы выйти из ловушки догоняющего развития, чтобы не плестись в хвосте мировой экономики и перейти на этап полноценного, синхронного развития, Казахстану неизбежно нужно расставлять новые приоритеты. И Лидеру молодого государства Н.А. Назарбаеву это удалось. Он смог найти оптимальный путь вывода страны из кризиса и выстроить эффективно функционирующую систему ее развития.

Давно сказано и доказано на практике, что политика – это искусство возможного, искусство компромиссов. Время

показало, что этим искусством Нурсултан Назарбаев владеет виртуозно. И за долгие годы пребывания на вершине власти он заметно расширил все границы возможного для Казахстана. Елбасы сегодня имеет преимущественный голос, к которому прислушиваются мировые лидеры. И этим он вновь и вновь подтверждает свой высочайший рейтинг политика мирового уровня.

Еще Сенека говорил, что величие некоторых дел состоит не столько в размерах, сколько в своевременности их. Н.А. Назарбаев на посту Президента проявлял свой дар опережать в своем видении ход времени и предвидеть современные тенденции.

И каким бы неожиданным ни показалось нам его решение о сложении полномочий Президента, оно полностью соответствует духу современности, глубочайшей мудрости и силе характера Елбасы. В своем Обращении к народу Казахстана Нурсултан Назарбаев отметил, что мир не стоит на месте, появляются новые вызовы и новые возможности: «Я и мое поколение сделали для страны все, что смогли. Результаты вам известны. Мир меняется, и приходят новые поколения. Процесс естественный. Они будут решать проблемы своего времени. Пусть постараются сделать страну еще лучше».

Глава государства Касым-Жомарт Кемелевич Токаев в своей предвыборной программе обозначил, что курс Первого Президента, благодаря которому страна стала успешным и уважаемым в мире государством, останется неизменным. В этом стремление Президента выполнить политическую волю Елбасы, приумножив его огромное наследие, сделать нашу страну еще лучше.

Нурсултану Абишевичу Назарбаеву судьба предназначала стать отцом – основателем современного Казахстана.

О нем написано много и будет написано еще немало. Материалы Международной конференции «Нурсултан Назарбаев. Ответственное лидерство: преемственность и эволюция» вносят свой вклад в осмыслении феномена высочайшего рейтинга Первого Президента Республики Казахстан – его величайшей роли в новейшей истории Казахстана, громадном масштабе его личности, исключительных качествах, заслугах перед Родиной и своим народом.

Цзи Чжие

*Член Народного политического консультативного
Совета Китая (НПКСК),
старший советник и экс-президент Китайской академии
современных международных отношений
(КАСМО, г. Пекин)*

ВАЖНАЯ РОЛЬ КАЗАХСТАНА НА МИРОВОЙ АРЕНЕ И В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ

Очень рад был получить приглашение от нашего надежного партнера и старого друга – Казахстанского института стратегических исследований при Президенте Республики Казахстан. В последние годы институт весьма динамично развивается и прочно возглавляет рейтинг ведущих «мозговых центров» Центральной Азии в ежегодном рейтинге исследовательских и аналитических центров мира Пенсильванского университета. Достижения КИСИ, несомненно, отражают процветание Республики Казахстан в целом.

За почти 30 лет с обретения независимости под руководством общенационального лидера Нурсултана Назарбаева, Казахстан добился огромных результатов, которые привлекли внимание всего мира. ВВП страны увеличился с 11 миллиардов долларов в 1993 году до 170,5 миллиардов долларов. Качество жизни населения значительно повысилось. Уровень бедности снизился с почти трети в 1990-х годах до ниже 5%.

В течение последних 20 лет в Казахстане успешно проведены две модернизации и теперь реализуется третья модернизация. В ходе первой модернизации Казахстан добился

политической и экономической независимости. В ходе второй модернизации казахстанский народ создал новую столицу, успешно проводил индустриализацию страны и досрочно вошел в 50 наиболее развитых стран мира.

Сегодня Казахстан продвигается к амбициозной цели – к 2050 году войти в число 30-ти самых развитых государств мира. Это станет чрезвычайно важным событием в истории Казахстана. В стране реализуются крупные государственные программы и стратегии – «Нұрлы Жол», «Пять институциональных реформ» и «Мәңгілік Ел». Уверен, что, благодаря им, Казахстан обязательно досрочно осуществит свои заветные мечты.

Казахстан, как сильная страна, является не только серьезным игроком в Центральной Азии, но и занимает все более важную роль на мировой арене. Казахстан – это первая страна в данном регионе, где была проведена Всемирная выставка ЭКСПО и межконтинентальные спортивные мероприятия. Это и первая страна в Центральной Азии, где проводится Саммит ОБСЕ и Саммит Организации исламского сотрудничества. Кроме того, Казахстан является инициатором мирового процесса ядерного разоружения. Отказавшись от ядерного оружия и подписав «Договор о создании зоны, свободной от ядерного оружия, в Центральной Азии» Казахстан внес огромный вклад в глобальную стратегическую стабильность. Казахстан также является инициатором многих региональных организаций. Такие объединения, как ШОС, Совещание по взаимодействию и мерам доверия в Азии, Евразийский экономический союз выступают важными гарантами региональной безопасности и развития. Казахстан вносит значительный вклад и в вопросах достижения национального и религиозного согласия. Проводимый в республике Съезд лидеров мировых

и традиционных религий служит развитию и укреплению национальной и межрелигиозной консолидации.

На протяжении почти 30 лет после обретения Казахстаном независимости под совместным руководством казахстанских и китайских лидеров отношения между двумя странами всегда поддерживались на высоком уровне и достигли весомых и плодотворных результатов. С момента установления дипломатических отношений между Китаем и Казахстаном прошло 28 лет, которые в полной мере демонстрируют, что независимо от того, как меняется международная ситуация, обе страны сохраняют и развивают взаимовыгодное сотрудничество. Китай и Казахстан давно уже полностью и окончательно урегулировали пограничные вопросы, а налаженное сотрудничество между Китаем и Казахстаном в производственных сферах послужило базой для совместного осуществления проекта «Один пояс и один путь». В 2019 году лидеры двух стран подписали совместное заявление о развитии отношений вечного всестороннего стратегического партнерства между Китаем и Казахстаном. Это указывает, что Китай и Казахстан – добрые соседи, надежные партнеры и хорошие друзья.

Первый президент Казахстана господин Н.А. Назарбаев внес большой вклад в историю дружественных отношений между Китаем и Казахстаном. 2 апреля 2008 года в Алматы была проведена церемония первой эстафеты по передаче факела Пекинской Олимпиады, на которой лично присутствовал Н.А. Назарбаев, который и стал ее первым факелоносцем. В апреле 2019 года президент Си Цзиньпин наградил Нурсултана Назарбаева Орденом Дружбы Китайской Народной Республики. Это высокое признание вклада Н.А. Назарбаева в двусторонние отношения.

Мне приятно было узнать, что господину Н.А. Назарбаеву в эти дни исполняется 80 лет. Пользуясь случаем, разрешите от себя лично и от имени всех коллег КАСМО пожелать Нурсултану Назарбаеву крепкого здоровья, благополучия и неисчерпаемой энергии!

Надеюсь, что КАСМО и КИСИ, как ведущие аналитические центры в Китае и Казахстане, и в дальнейшем будут поддерживать и укреплять сотрудничество на высоком уровне и добьются новых побед и успехов!

Сыдыков Ерлан Батташевич

*Ректор Евразийского национального университета
им. Л.Н. Гумилева,
академик Национальной академии наук Республики Казахстан,
доктор исторических наук, профессор*

ПРАКТИЧЕСКОЕ НЕОЕВРАЗИЙСТВО – МОДЕЛЬ Н.А. НАЗАРБАЕВА

На протяжении четверти века благодаря мудрой политике Елбасы и сплоченности народа Республика Казахстан признан мировым сообществом, имеет свой авторитет. Казахстан поднялся до уровня государства, принимаемого Востоком и Западом как стабильная, устойчивая, гостеприимная, толерантная страна.

Мы сплотились вокруг заветов «Мәңгілік ел», ставшими ценным ядром внутренней гармонии и дружелюбия.

С первых дней своего суверенного и независимого развития Республика Казахстан последовательно остается приверженцем идей сохранения мира, согласия, уважения и бережного отношения к общечеловеческим ценностям.

Истории было угодно распорядится так, что Казахстан оказался на стыке взаимопроникновения различных этносов, азиатской и европейской цивилизаций, тюркской и славянской культур, мусульманской и христианской религий. Благодаря этому сегодня наша страна центр евразийства. Евразийская сущность присуща каждому казахстанцу: у нас неприемлемы национализм, религиозная нетерпимость и духовная агрессия.

Современные казахстанцы являются прямыми потомками тех, кто создавал империи великих саков, могущественных гуннов, и благородных тюрков. Испокон веков казахский народ был тесно взаимосвязан со многими народами Евразии, причем, оказывая значительное влияние на их развитие, несомненно, сам вбирал в себя заметный опыт соседей.

Этот фактор поразительно точно уловил Лидер Казахстана – Нурсултан Абишевич Назарбаев при разработке своей идеи Евразийского союза, суть которой и заключается в сближении и взаимном сотрудничестве народов. Именно сейчас, когда многие политические и экономические союзы и образования подвергаются суровым испытаниям, Казахстан дает ответ на вопросы глобального вызова времени.

На протяжении 29 лет независимого развития Казахстан показал всему миру насколько велик запас прочности у нашего государства:

- Казахстан признан мировым сообществом страной с рыночной экономикой;

- руководством страны выработана и проводится авторитетная и признанная другими государствами внутренняя и внешняя политика;

- Республика Казахстан является инициатором многих интеграционных процессов, как на международном, так и на региональном уровнях.

Один из таких мегапроектов – это Евразийский союз. 26 лет назад во время исторической лекции Президента Республики Казахстан в стенах МГУ им. М.В. Ломоносова была предложена эта уникальнейшая идея.

Выступление Нурсултана Абишевича имело большой резонанс в мире: молодая суверенная держава – Казахстан только вставала на ноги, а ее Президент уже прозорливо думал об экономической интеграции.

По сути, с этого памятного события и берет точку своего отсчета твердый и неизменный курс нашей республики на углубление евразийской теории и ее практической реализации.

Идея активной интеграции на просторах постсоветского пространства возникла в весьма непростых и очень специфических исторических условиях.

В бывших советских республиках появилась социальная напряженность, наступил период идеологического вакуума и отсутствия интеграционной составляющей, способной упорядочить взаимоотношения не только внутри отдельной взятой республики, но и в межгосударственном масштабе.

Практически ни одним из лидеров бывших советских республик не было предложено ничего нового на смену старым идеям. Поэтому появилась потребность в качественно новой идеологии межгосударственных взаимоотношений. И она вышла, пользуясь терминологией Льва Гумилева, из «Великой Степи» – с самого центра Евразии, из Казахстана.

Какими же были условия появления новых евразийских идей?

Секрет интеграции евразийства и их «старта» на качественно новой основе объясняется рядом факторов:

Во-первых, Президент Республики Казахстан выбрал политику сохранения межнационального и межконфессионального мира и согласия в республике, что практически было созвучно сущности и идеям евразийства. Более того, он поставил примат решения, прежде всего, экономических проблем, отодвинув на вторую роль политический спектр вопросов.

Во-вторых, традиционно жители Центра Евразии отличались толерантной ментальностью, предельной открытостью, истинным гостеприимством, уважительным отношением к другим цивилизациям и культурам, что в свою очередь,

создавало благоприятную почву для широкого распространения евразийских воззрений именно в Казахстане.

В-третьих, сами казахи представляли из себя этнос синкретического характера, органически и без каких-либо предрассудков вобравшего в себя части и осколки различных этносов и государств.

В-четвертых, проживание на территории Казахстана конгломерата различных этносов, исповедовавших самые разные конфессии, выработали свой неповторимый опыт мирного сосуществования, на реальной практике апробировав идею евразийства в отдельно взятой части центра Евразии с опережением на целые десятилетия.

Постепенно и шаг за шагом инициатива Президента Казахстана была поддержана на огромном Евразийском континенте.

Сегодня мы являемся свидетелями осознания значимости доктрины евразийской идеи, поскольку мир стал перед выбором качественно новой идеологии внутригосударственных и межгосударственных взаимоотношений. Это осознание приобретает особое актуальное звучание в мире, охваченном кризисом, а, следовательно, идея евразийской интеграции не исчерпала себя.

Следует обратить внимание еще на один важный аспект евразийской интеграции. Это взаимозависимость стабильности и безопасности в странах мира. Казахстан, добровольно отказавшийся от четвертого по величине в мире ядерного арсенала, был, есть и будет надежным партнером государств евразийского пространства в вопросах нераспространения, разоружения и мирного использования атомной энергии.

Жизнь убедительно показала, что уже сейчас данный союз выступает важной составной частью евразийской интеграции

общих экономических интересов, социальной модернизации и развития конкурентоспособности национальных экономик. Несомненно, что успехи евразийских государств в обозримом будущем будут возможны при последовательной реализации современной евразийской доктрины и ценностей взаимовыгодного социоэкономического сотрудничества.

В заключении хотелось бы сделать вывод: мы можем с уверенностью сказать, что Евразийская модель мирового и регионального развития, сотрудничества даст нам и соседним государствам уверенность и толчок на будущее.

Евразийство – гармония динамичного развития, сохраняющий историческую устойчивость, модернизацию и традиции общества.

Якунин Владимир Иванович

*Председатель Наблюдательного совета Исследовательского института «Диалог цивилизаций» (г. Москва),
Член Astana Club*

РАЗВИТИЕ ПАРАДИГМЫ ДИАЛОГА ЦИВИЛИЗАЦИЙ – ОБЪЕДИНЕНИЕ ПЕРЕД НОВЫМИ ВЫЗОВАМИ

Сегодня современный мир находится в особом состоянии, когда глобальный кризис, вызванный вирусом COVID-19, усилил понимание необходимости преобразований в глобальной модели развития общества. Происходящие сегодня негативные процессы эксперты предсказывали задолго до появления коронавируса. С первых дней создания Мирового общественного форума «Диалог цивилизаций» мы говорили о накопленных проблемах прежней конфигурации мирового порядка.

Попытка представить многообразный мир, через универсализированные социальные, экономические и политические процессы, запущенные на рубеже 20 и 21 веков, привели мировые цивилизации на порог глобального хаоса. В этом хаосе основным ориентиром стали искусственные ценности общества потребления, что свело к минимуму значение культуры, многообразия и духовно-нравственных ценностей.

Попытка сегодня представить мир универсальным с точки зрения ценностных оснований человечества, – совершенно бесперспективна, потому что мы отличаемся не только лицами. Мы отличаемся своей историей, религией и культурой, тем как мы растим и учим своих детей.

Одно из оснований для устойчивого развития человечества – это его многообразие. Цивилизация – это не однородная глобальная масса, а яркая мозаика различных культур, каждая из которых, будучи частью общечеловеческого целого, выделяется своими собственными особенностями. Без любой из деталей этой мозаики наш мир был бы неполным и ущербным.

Глобальный системный кризис, очевидно, свидетельствует об исчерпании даже описательного потенциала современных моделей развития человечества, прежде всего мы говорим о неолиберальной теории, которая лежит в основе процессов глобализации, не говоря уже о его прогностическом потенциале.

В этом году весь мир отмечает годовщину окончания Второй мировой войны. Великую победу над нацизмом во благо человечества. Эта война была самым смертоносным военным конфликтом в нашей истории, приведшим к гибели более 26,6 миллионов человек в Советском Союзе, и более 80 миллионов в общей сложности. 75 лет назад лидеры правительств Советского Союза, Соединенных Штатов и Великобритании определили новый мировой порядок на послевоенный период, включая создание Организации Объединенных Наций в качестве международного регулятора конфликтных ситуаций.

В то время идеологически противоположные страны смогли договориться и совместно создать успешный механизм глобального сотрудничества. Ключевыми условиями, которые позволили им двигаться вперед, была готовность отодвинуть на второй план идеологические, политические и экономические различия ради более высокой цели – мирного развития будущих поколений. На мой взгляд, это остается наиболее

важным элементом эффективных международных отношений построенного на ответственном лидерстве, в отличие от эгоистичного подхода исключительности, который мы наблюдаем сегодня.

Многосторонний мир состоит из цивилизаций, которые должны признаваться равными, не обязательно в военном или экономическом плане, но с равной способностью участвовать в глобальном диалоге. Нам необходимо предложить новую систему и принципы для построения нового типа международного ответственного лидерства, которое будет учитывать интересы развивающегося мира в Азии и Африке и поможет избежать будущих глобальных угроз. При этом важно использовать методологию исторического анализа и парадигму диалога цивилизаций для выработки образов будущего.

Это новое лидерство требует таких качеств как:

- ✓ способность видеть общую картину;
- ✓ способность видеть пути к долгосрочному устойчивому развитию в мире, не ограничивая взгляды и мысли об избирательных циклах или краткосрочных политических достижениях;
- ✓ способность объединять людей вместе перед лицом глобальных угроз.

В условиях неопределенности и стихийных международных отношений общая задача состоит в том, чтобы поддерживать и сохранять проверенные институты глобального и регионального взаимодействия.

Несмотря на то, что глобальной системе нанесен сильный ущерб, все же остаются возможности восстановить мировой баланс и сотрудничество, вернуть ценности солидарного развития, взаимного и заинтересованного диалога, открытого и равного общения.

В этой связи я хочу подчеркнуть, неоценимый вклад в развитие парадигмы Диалога цивилизаций и ее практическое применение внес Первый Президент Казахстана Нурсултан Абишевич Назарбаев. Начиная с 2003 столица Казахстана, которая заслуженно носит сегодня его имя, принимает Съезд лидеров мировых и традиционных религий, который стал важным глобальным событием вносящим вклад развитие диалога и взаимопонимания между различными культурами и цивилизациями.

В 2011 году, Нурсултан Назарбаев был удостоен премии Мирового общественного форума «Диалог цивилизаций» за выдающийся вклад в укрепление мира и согласия между народами, объединение усилий мировой общественности в налаживании глобального сотрудничества. Именно благодаря принципам ответственного лидерства, ориентированным на преемственность и эволюцию, мы можем наблюдать сегодня процессы устойчивого развития Казахстана, а также его уникальную роль на международной арене в качестве площадки для обсуждения ключевых вопросов мирового развития.

На наш взгляд, именно диалог культур, основанный на ценностях взаимного интереса, сострадания и миротворчества является самым эффективным элементом поддержки многообразия цивилизаций и процветания человечества.

Хотел бы от имени Диалога цивилизаций, Фонда Андрея Первозванного и от всех близких людей, которые хорошо Вас знают, пожелать Вам Нурсултан Абишевич, крепкого здоровья, благополучия и процветания Казахстану и нашим братьям!

Шамшидинова Куляш Ногатаевна

Председатель Правления Автономной организации образования «Назарбаев Интеллектуальные школы»

НАЗАРБАЕВ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫЕ ШКОЛЫ – УНИКАЛЬНЫЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ ПРОЕКТ ЕЛБАСЫ

11 лет назад по инициативе нашего Первого Президента, Елбасы Нурсултан Абишевича Назарбаева были созданы Интеллектуальные школы. Почему? Потому что понимали, что на фоне быстрых глобальных изменений в области технологий, демографии, нестабильности и климата развитие человеческого капитала может не успевать за развитием и распространением технологий, и современные вызовы будут ставить новые задачи перед образованием.

Изменения и вызовы, с которыми весь мир столкнулся в 2020 году, в очередной раз показали важность развития систем образования в ногу с современным миром. Поэтому любые инициативы, связанные с развитием образования становятся актуальными.

Впервые в Казахстане была создана автономная организация образования, занимающаяся не просто обучением детей, но и разработкой содержания среднего образования, системы оценивания и повышением квалификации учителей. Создание нашей организации способствовало сотрудничеству педагогической науки с практикой. Стало возможным более тесно объединить усилия ученых, методистов, учителей и управленцев на уровне школы.

На первом этапе было важно завоевать доверие общества. Создана комплексная система оценивания от конкурсного отбора до завершения школы, обеспечивающая в первую очередь педагогическую поддержку учащихся, направленная на формирование академической честности детей и педагогов.

В наших школах обучаются дети из больших и малых городов и сельской местности (20%), всех социальных слоев населения, в том числе 15% – дети из многодетных и малообеспеченных семей.

Обучаясь в школе, 126 учащихся Интеллектуальных школ получили авторские права и патенты на полезную модель в области математики, информатики, химии, биологии и нанотехнологий. Учащиеся стали обладателями грантов инновационных идей на общую сумму 40 миллионов тенге.

Через школьное сообщество «Шаңырақ» реализуются проекты: научно-исследовательская экспедиция «Туған елге тағзым», «Қазақтық жүз әні, жүз күйі», социальные практики «Возьми ребёнка на работу», «2 апта ауылда», «100 книг, рекомендованных для обязательного прочтения», клуб «TEDx NIS» в формате «Идея, достойная распространения» и др.

Инициативы Первого Президента на национальном и международном уровнях изучаются в авторской программе «Казахстан в современном мире».

Так, ученица из г. Актау Ералы Құндыз на сетевой ученической конференции «История независимого Казахстана по произведениям Первого Президента РК», показала совокупность суждений, выраженных в историко-культурных памятниках Культегина, программных установках партии «Алаш» и идеях Первого Президента через интерпретацию формулы «Единство в многообразии», отраженной в труде Елбасы «Эра независимости». В работе обосновывается актуальность

формулы, составленной на основе древнетюркского алфавита и сакральных знаков памятников Культегина, ее жизнеспособность и роль в формировании национального самосознания народа, что созвучно с высказыванием Елбасы «Первое условие модернизации нового типа – это сохранение своей культуры, собственного национального кода. Без этого модернизация превратится в пустой звук».

Ученик г. Семей Сейткалиев Улан в своей работе затронул трагическое событие в истории Казахстана – действие Семипалатинского ядерного полигона. Изучив труд Елбасы «Эпицентр мира», Улан с помощью методов «Форсайт» спрогнозировал возможные последствия ядерных испытаний в том случае, если бы полигон существовал еще 10 лет. В результате анализа на основе линейной логарифмической модели логистико-регрессивного метода, сделал вывод, что при функционировании полигона, последствий было бы больше на 63,7%, что привело бы к огромной катастрофе. Главный вывод ученика – важный политический шаг Первого Президента по закрытию полигона спас жизни и здоровье десятков тысяч казахстанцев.

Таким образом, мы учим детей думать, смотреть на мир шире, исследовать и ошибаться, глубоко понимать политику, проводимую государством, принимать конструктивные решения на базе результатов проведенных исследований, наблюдений.

За 11 лет 12 622 ученика стали победителями республиканских и международных олимпиад и соревнований научных проектов. В прошлом году команда Интеллектуальных школ вошла в тройку лучших на всемирном чемпионате по робототехнике.

За эти годы Интеллектуальные школы окончили около 12 тысяч выпускников.

Более 90% выпускников являются обладателями различных образовательных грантов. За счет прямого поступления на первый курс Назарбаев Университета, минуя программы предвуниверситетской подготовки Foundation, поступления на 3-х летние программы бакалавриата в 17 вузов Казахстана и поступления на грант зарубежных вузов сэкономлено более 55,3 млрд. тенге. Все это стало возможным благодаря качественной подготовке выпускников и признания результатов обучения в Назарбаев Интеллектуальных школах казахстанскими и зарубежными вузами и международными организациями.

Мы понимаем, что качество подготовки выпускников Интеллектуальных школ оказывает положительное влияние на развитие системы высшего образования страны.

Это результат работы трех тысяч квалифицированных педагогов. 30% из них имеют степень магистра, кандидата или доктора наук. 168 закончили магистратуру Назарбаев Университета, 91 являются выпускниками программы Болашак. На примере наших школ можно видеть успешное сочетание и дополнение друг друга трех образовательных проектов Елбасы: программа «Болашак», Назарбаев Университет и Назарбаев Интеллектуальные школы.

Наши педагоги востребованы на отечественном и международном образовательном пространстве. Они возглавляют управления образования в регионах, общеобразовательные школы, национальные и международные проекты.

Признанием качества образовательных услуг является международная аккредитация CIS (Нидерланды) всех 20 Интеллектуальных школ.

Наша организация стала первым представителем Казахстана, получившим премию ЮНЕСКО Wenhui Award 2019 года в области образования.

Мы являемся национальным координатором от Казахстана в проекте ОЭСР «Образование-2030», членом Совета Всемирной ассоциации исследования урока и др.

Эффективность NIS-Programme подтверждена результатами учащихся Интеллектуальных школ в международном исследовании PISA-2018, где они показали высокие результаты по всем трём направлениям. По результатам математической и естественнонаучной грамотности учащиеся Интеллектуальных школ вошли в «пятерку» лучших стран-участниц, а по читательской грамотности – в «десятку».

Образовательная программа, реализуемая в Интеллектуальных школах с 2012 года, признаваема на международном уровне и сопоставима с международными программами, такими как A/As-level (Великобритания), O-Level (Сингапур), Международный бакалавриат.

Одной из главных задач, поставленных перед нашей организацией, является трансляция опыта в систему среднего образования страны. Эту работу проводим через повышение квалификации учителей, проект «Сельская школа», организацию работы школьных библиотек, распространение в общеобразовательные школы авторских проектов по воспитательной работе и современных методик и технологии обучения.

В 2020 году, совместно с акиматами 6 областей нами был инициирован проект «Сельская школа». В рамках данного проекта в 6 областях страны был проведен анализ различных аспектов их деятельности.

Результаты исследования позволили сделать диагностику сильных и слабых сторон сельских школ, а также их актуальных потребностей. Нами были разработаны рекомендации для улучшения условий и качества предоставления образовательных услуг. Эксперты Интеллектуальных школ уже

занимаются повышением квалификации учителей этих сельских школ.

В целом трансформация системы повышения квалификации позволила нам объединить педагогическое сообщество страны, привлекая учителей в исследование собственной практики и обмен лучшим опытом.

Среди педагогов растет также понимание необходимости вовлечения родителей в учебно-воспитательный процесс и благополучие учащихся.

Практика показывает, что учащиеся, чьи семьи вовлечены в образовательный процесс, демонстрируют более высокую академическую успешность и культуру, позитивное отношение к школе.

Для того, чтобы нести в общество ценности Назарбаев Интеллектуальных школ создана ассоциация наших выпускников.

В целом создание экспериментальной площадки Назарбаев Интеллектуальных школ позволило системно и целенаправленно развивать содержание образования, систему оценивания, повышение квалификации педагогов, исследования педагогической практики в стране.

Сегодня, Интеллектуальные школы – надёжный и естественный социальный лифт, когда ученик через образование получает шанс сделать карьеру, повысить свой социальный статус и статус своей семьи.

Абусеитов Кайрат Хуатович

*Руководитель Центра международных программ
Фонда Нурсултана Назарбаева,
кандидат исторических наук, ассоциированный профессор*

НУРСУЛТАН НАЗАРБАЕВ – ЧЕЛОВЕК МИРА

Как и многие другие сферы управления государством, развитие внешней политики и обеспечение безопасности Казахстана Нурсултаном Назарбаевым – это удивительная по своей сути история. Она рассказывает о стране, которая почти с нуля, а затем крайне быстро утвердилась в качестве ведущего голоса в международных делах.

Смелое решение, принятое им еще до того, как Казахстан обрел независимость, закрыть Семипалатинский ядерный полигон и впоследствии – отказаться от статуса государства-обладателя ядерного вооружения стало «визитной карточкой» нашей страны при вхождении в мировое сообщество. Именно с этим волевым решением Первый Президент Казахстана отправился в путь, чтобы возвести свою страну в ранг высокоуважаемого, принятого и пользующегося доверием членом глобальной семьи наций.

Когда распался Советский Союз, Первый Президент столкнулся с огромными вызовами во внешнеполитической сфере и множеством вопросов, на которые ему пришлось найти ответы. Он должен был мыслить за пределами имевшихся интеллектуальных границ, старых предрассудков, а затем вести свою страну по новому пути, создавая новую идентичность для Казахстана. Как отметил сам Нурсултан Абишевич, «главной сложностью в формировании

курса внешней политики было то, что наша страна добилась суверенитета не в тихое, стабильное время, а при создании совершенно нового геополитического порядка. Тогда и там нам приходилось определять позицию нашего государства в отношении международных процессов, которые имели прямое или косвенное влияние на интересы Казахстана».

Трудно представить масштаб задач, стоявших перед Первым Президентом, когда речь шла о продвижении казахстанских интересов за рубежом. В советское время в международных делах у республики не было ни опыта, ни традиций, не было ни посольств, ни полноценного министерства иностранных дел. В целом, Казахстан не имел международной идентичности, и Назарбаев и его команда начинали с чистого листа с иностранными столицами как на западе, так и на востоке, многие из которых рассматривали страну в качестве никому неизвестного государства.

Это была стратегия человека, который был готов совершенно независимо думать о будущем Казахстана, решительно порвать с прошлым, чтобы выковать новую судьбу для страны, в качестве экономического, политического, культурного и дипломатического лидера в Евразии.

Первоочередной задачей было определение новой внешней политики, отражающей ключевые национальные интересы Казахстана, и именно этот принцип подчеркивал все размышления Первого Президента в этой сфере. Движимый решимостью избавить страну от ядерного оружия, он определил, что это будет внешняя политика, основанная на отказе от войны и приверженности принципу мирного разрешения споров. Это закрепило бы нерушимость национальных границ и стремление вывести Казахстан в качестве ключевого игрока как в экономическом, так и в политическом плане

на мировую арену. Сам Первый Президент охарактеризовал свою стратегию следующим образом: «Она основана на желании сотрудничать со всеми теми, кто, как и мы, открыт для равноправного, конструктивного, плодотворного и взаимовыгодного диалога. Было и остается моим мнением, что для сильного, современного государства, способного постоять за себя – таким, каким должен был стать Казахстан, – главная награда в международных делах зависит от намерения завести друзей, а не врагов».

Ярким подтверждением этому стали международные инициативы Елбасы, которые не только обеспечили узнаваемость страны и заложили фундамент доверия к Казахстану как к новому члену мирового сообщества, но также внесли и продолжают вносить значительный вклад в укрепление региональной и глобальной безопасности и стабильности.

Среди таковых – предложение Н.А. Назарбаева о созыве Совещания по взаимодействию и мерам доверия в Азии, идея современной евразийской интеграции, участие в формировании Шанхайской организации сотрудничества, инициатива по созыву Съездов лидеров мировых и традиционных религий, создание Совета сотрудничества тюркоязычных государств, председательство в Организации по безопасности и сотрудничеству в Европе и проведение первого и единственного в новом тысячелетии саммита ОБСЕ на высшем уровне, членство в Совете Безопасности ООН и др.

В современных условиях политической напряженности, вероятности ядерной эскалации, роста новых технологий и ослабления договорной системы контроля над вооружениями Нурсултан Назарбаев уже в своем новом статусе Первого Президента РК – Елбасы и Председателя Совета Безопасности продолжает оставаться твердым приверженцем и активным

участником мирового процесса нераспространения и сокращения ядерной угрозы.

Призывая другие страны последовать примеру нашей страны в построении мира, в котором угроза ядерного оружия станет достоянием истории, в 2019 году Елбасы выступил с идеей создать новую международную платформу – Глобальный альянс лидеров за безъядерный мир.

Как политик и дипломат глобального масштаба с исключительным стратегическим видением будущего, Елбасы обратился также к странам и мировым лидерам сплотиться вокруг идеи «Большой Евразии» и реализовать потенциал, которым обладает «суперконтинент».

Именно фокус на формирование объединительной повестки дня посредством восстановления политического доверия и системного экономического диалога лежит в основе его концепции по построению новой геополитической конструкции «Большая Евразия».

И сегодня Елбасы продолжает свою работу по сближению государств-партнеров на пути к новому, преодолевающему старые противоречия формату сотрудничества на пространстве Большой Евразии.

Абиль Еркин Аманжолович

*Директор Института истории государства Комитета науки
Министерства образования и науки РК,
доктор исторических наук, профессор*

Н.А. НАЗАРБАЕВ – ПУБЛИЦИСТ, ПОЛИТОЛОГ, ИСТОРИК

Последние десятилетия отличаются закономерно растущим интересом общества к своей истории. Это объективный процесс, зародившийся от поиска национальной идентичности в условиях формирования суверенного государства и роста этнического самосознания народа. Первый Президент Казахстана Н.А. Назарбаев в 2007 году во время визита в Сирию отмечал: «только обретя независимость мы смогли сформировать свою историю, приступить к её изучению, собирая источники со всех уголков мира».

История – это не только наука. Историческое сознание является неотъемлемой частью национальной идентичности. Если рассматривать общество как сложную систему, её элементы могут быть не только горизонтальными – через различные социальные связи, но также и прямо иметь связь через временное пространство, тогда функцию вертикальной связи выполняет историческое сознание. Через него общество идентифицирует себя, определяет свое место в мировом историческом процессе.

Об особой роли исторической науки и исторического сознания говорил Елбасы ещё в конце 90-х годов XX столетия. Он обосновал прямую связь между национальной консолидацией и исторической памятью в своем выступлении на IV сессии Ассамблеи народа Казахстана в 1997 году.

Позже, в изданной в 1999 году книге «В потоке истории», Н.А. Назарбаев написал: «главное условие нашей национально-государственной политики – это вопросы познания самого себя».

В своей политической деятельности Н.А. Назарбаев уделяет самое пристальное внимание проблемам формирования исторического сознания. Его Указом 1998 год был объявлен годом народного единства и национальной истории. С 2004 года начала реализовываться государственная программа «Культурное наследие», которая осуществлялась поэтапно вплоть до 2011 года. По инициативе президента в 2013 году была разработана специальная программа «Народ в потоке истории», главные цели которой – создание условий для качественного скачка исторической науки Казахстана на базе передовой методологии и методики и формирование нового исторического мировоззрения нации. Особо подчеркивалась необходимость научного осмысления двух десятилетий новейшей истории Казахстана.

С целью научно-аналитического и экспертного обеспечения процесса формирования в стране государственного и исторического самосознания, системного и теоретического обоснования современной истории Казахстана по инициативе Елбасы в 2008 году был создан Институт истории государства.

Действительно, одним из активно развивающихся направлений исторической науки является история современности или современная история. Вместе с тем, сложилась насущная необходимость сформулировать теоретико-методологические основания исследований данного направления.

Во-первых, это проблема взаимоотношений истории и других смежных дисциплин, проблема междисциплинарного синтеза. Во-вторых, это проблема взаимоотношения истории и массового сознания. В-третьих, это проблема

взаимоотношений истории и политики, проблема объективности исторического познания.

Процессы, происходящие в мировом научном пространстве, оказали благотворное воздействие на историческую науку Казахстана. Произошел отказ от жестких априорных схем любого рода, претендовавших на обладание непогрешимой истиной, и связанного с этим строгого линейного детерминизма в объяснении исторического процесса и составляющих его явлений. Следствием стали раскованность мысли и воображения, обращение к любым исследовательским стратегиям, выработанным современной наукой, принципиальное многоязычие исторической методологии, развитие диалогических форм исторического познания и многое другое, составляющее в своей совокупности основу, на которой может вырасти новая парадигма истории, отвечающая современным научным и социальным реалиям.

Особо следует отметить в этом ряду творческое и публицистическое наследие Н.А. Назарбаева, который на сегодняшний день является автором тринадцати книг и целого ряда крупных статей. Оно требует серьезного научного исследования в контексте усиления роли гуманитарного знания в рамках программы Елбасы «Рухани жанғыру». Не как главы государства, не как политического деятеля, а именно, как публициста, политолога и историка.

Перспективным могло бы стать, скажем, исследование эволюции взглядов автора на новейшую историю Казахстана на основе сравнения работ «Без правых и левых» 1991 года и «Эра независимости» 2017 года. Сам Н.А. Назарбаев формулирует свою исследовательскую задачу, говоря, что «наша общая задача – научиться не только анализировать факты и давать объективную оценку событиям, но и понимать исторические процессы в их перспективе».

В последнее время многие эксперты говорят о формулировании в работах Н.А. Назарбаева особой концепции модернизации, казахстанской модернизационной модели. С этим, безусловно, можно согласиться, но следующим шагом должно стать серьезное философское, политологическое и историко-теоретическое обоснование данного тезиса.

Мы много сегодня говорим о трех модернизациях Казахстана в новейшее время, но кроме известных работ Н.А. Назарбаева, серьезных исторических исследований на эту тему мало. Нам представляется, что это направление исследования надо активизировать в рамках общей дискуссии по периодизации истории Казахстана.

Следует отметить, что одной из важнейших тенденций развития исторической мысли в первой четверти XXI века является растущее осознание необходимости повышения социальной активности истории, ее мощного разнопланового воздействия на общественно-политическую жизнь от воспитания исторического сознания до формирования научных основ государственной политики. Проблема методологического обеспечения исторических исследований в Казахстане сегодня актуальна как никогда.

Как известно, любое государство, обретая независимость, в первую очередь, начинает с изучения своей истории. Инициативы Елбасы по познанию истории, почитанию старших, уважению своих традиций, поддержке культуры стали началом мероприятий возродивших национальный дух, давших духовный всплеск, наряду с этим служивших поднятию национального менталитета, культуры и искусства, литературы. Теперь перед нами стоит задача изучения научно-творческого наследия Елбасы, связанного с вопросами формирования исторического сознания.

Калиев Талгат Бегимович

*Директор Института прикладных этнополитических исследований,
кандидат политических наук*

**МЕЖЭТНИЧЕСКОЕ СОГЛАСИЕ –
БЕСЦЕННОЕ НАСЛЕДИЕ ПОЛИТИКИ ЕЛБАСЫ**

На пороге очередного десятилетия третьего тысячелетия, к сожалению, наша цивилизация до сих пор не сумела преодолеть проблему ксенофобии, расовой дискриминации различного рода предубеждений. Вспышки нетерпимости, агрессии и даже этнические чистки до сих пор повторяются в различных уголках планеты, вне зависимости от уровня развитости демократии, защищенности прав человека или материального благосостояния граждан этих стран. Совсем недавно мир стал свидетелем целой волны массовых выступлений против расизма в Соединенных штатах Америки, сейчас тревожные новости поступают из отдельных стран Евросоюза.

Причиной этому является тот факт, что этническая самоидентификация групп и индивидов на психологическом уровне базируется глубже уровня рационального и трудно поддается внешнему и внутреннему контролю, поскольку уходит корнями в глубокую древность, основываясь на базовых, близких к инстинктивному, категориях групповой идентификации по принципу «свой/чужой». Очевидно, ни одна страна, сколь бы совершенным не казалось ее законодательство, не может считать себя застрахованной от вспышки межэтнических настроений.

Поэтому вполне прогнозируемо весь мир ожидал превращения полиэтнического Казахстана в пылающий очаг конфликта. В этот период межэтнические конфликты охватили большую часть республик бывшего СССР. И наша страна, на территорию которой были насильственно перемещены представители более сотни различных народов, казалась всем наиболее уязвимой. Учитывая обрушившиеся на все пространство бывшего СССР глубочайший кризис и невиданное по масштабам ухудшение социально-экономической ситуации и жизни населения, риски развертывания дестабилизационных сценариев вполне объективно оценивались как чрезвычайные.

Руководство страной в этих обстоятельствах, безусловно, было сложным и ответственным. В условиях отсутствия традиций государственного строительства и управления новой республикой, острой нехватки кадров и глубочайшего социально-экономического кризиса Первому Президенту страны Нурсултану Абишевичу Назарбаеву было необходимо ежеминутно принимать важнейшие исторические решения, каждое из которых, будет иметь долгосрочные последствия и вносить свои коррективы в определение траектории будущего всего государства.

Одновременно было необходимо решать весь комплекс обрушившихся на страну задач и проблем – от политических и экономических до социальных и межэтнических. Тем более что со стороны разных групп находились провокаторы, пытавшиеся разжечь огонь ксенофобии и конфликтов. И было очевидным, что обеспечение межэтнического климата должно стать зоной коллективной ответственности всего населения страны, так четверть века назад Нурсултаном Назарбаевым было инициировано создание Ассамблеи народа Казахстана, в котором были представлены все этнические группы.

С этого момента любые напряженности между ними решались за столом переговоров. И именно наличие этого уникального института позволяет уверенно говорить об отсутствии «белых пятен» в этнополитическом процессе, в который в нашей стране вовлечены самые широкие слои общества.

Другой точкой потенциальных конфликтов, как свидетельствует общемировая практика, является наличие территориальных претензий и нерешенных споров. Трудно переоценить актуальность этой проблемы для молодого государства, только появившегося на политической карте мира.

К решению этого вопроса Нурсултан Назарбаев приступил самым неожиданным образом, заручившись гарантиями территориальной целостности нашей страны от крупнейших держав – членов ядерного клуба, в обмен на отказ от четвертого по размаху ядерного арсенала. Это судьбоносное решение одновременно обеспечивало как безопасность страны, так и определяло образ молодого государства, отныне и навсегда заявляющего о своей приверженности идеалам мира, прогресса и нормам международного права. Параллельно с каждым соседним государством были инициированы многолетние переговоры о делимитации государственной границы. В результате сегодня граница Казахстана делимитирована по всему периметру.

Важно так же понимать, что этнополитика не является статичной, поскольку сопровождается постоянным обновлением ее субъектов, меняются поколения, обновляются ценности, запросы и потребности, потому всегда необходимо тонко мониторить состояние межэтнического климата, оперативно реагировать на любые его изменения. В этом и заключается, пожалуй, секрет политики первого Президента Казахстана Нурсултана Назарбаева, сумевшего выстроить органичную

модель межэтнического согласия, в которой нет этнических меньшинств, и все чувствуют себя единым народом.

Но это не означает полного исключения всех рисков в межэтнической сфере. Пожалуй, пока существует человечество, будут сохраняться и проблемы ксенофобии, нетерпимости, деления индивидов и групп на своих и чужих. И эти риски нельзя игнорировать, и главным принципом Казахстана является именно умение осознавать их наличие и работать на их предупреждение.

Новым вызовом становится распространение сетевых технологий, обеспечивающих тотальное распространение информации, в том числе, и деструктивного характера. Учитывая качество этой продукции, объемы и последовательность подходов, нельзя исключать, что за этими провокаторами стоят силы с мощнейшими финансовыми и организационными ресурсами, преследуя серьезные геополитические цели. В то время как способная увлечься насаждаемыми ложными тезисами молодежь расценивается как безликий инструмент.

Именно для сохранения бесценного опыта межэтнического согласия и обеспечения преемственности Президентом Касым-Жомартом Токаевым инициировано создание Комитета развития межэтнических отношений и Института прикладных этнополитических исследований. Это качественно новый подход и опыт, свидетельствующий о переходе на новый этап общественного развития, предполагающим как широкое внедрение научных инструментов, так и активное вовлечение общества и гражданского сектора в сферу межэтнических отношений.

Все это стало возможным, благодаря проводившейся на протяжении трех десятилетий ответственной политики Елбасы Нурсултана Назарбаева, фактически в «ручном режиме» проводившего настройку межэтнического климата

и сумевшего добиться высочайшего уровня межэтнической гармонии, в которой комфортно проживают более сотни этнических групп, искренне дружат, создают семьи, ведут бизнес, считая любые формы ксенофобии архаичным средневековым предрассудком. И уверен, будущие поколения сумеют сохранить это бесценное наследие, заложенное с первых дней основания Республики Казахстан!

Кучинская Юлия Владимировна

*Директор Института общественной политики
партии «Nur Otan»,
кандидат социологических наук*

НУР-СУЛТАН – СИМВОЛ ПОСТУПАТЕЛЬНОГО РАЗВИТИЯ И ЭВОЛЮЦИОННЫХ ПЕРЕМЕН

6 июля в нашей стране Государственный праздник – День столицы. За 23 года провинциальный город Акмола (Целиноград) стал по праву «городом мира» в Центральной Азии. Для многих казахстанцев, и это подтверждают результаты социологических опросов, столица нашей страны стала главным символом независимого Казахстана.

Перенос столицы Казахстана дал импульс не только экономическому развитию страны. Выбор и строительство новой столицы стало инструментом социального проектирования общественного сознания, системы ценностей, установок казахстанцев. Нур-Султан стал символом национального строительства независимого Казахстана.

Во-первых, строительство новой столицы позволило решить фундаментальную задачу формирования новой гражданской идентичности.

Постановление о переносе столицы было принято Верховным советом 6 июля 1994 года. Это было не простое время для Казахстана. Страна переживала политический, экономический кризис. Падение уровня жизни усиливало социальную напряженность. Стране нужны были кардинальные изменения. Выстраивались системообразующие государственные институты. Шел процесс конституционного строительства.

Изменения, как все новое, проходили с трудом, сталкивались с большим сопротивлением. Предстояло провести еще ряд сложных, непопулярных, но очень важных для дальнейшего развития реформ.

В этот период необходимо было переломить сознание, сформировавшееся десятилетиями, поставить точку в истории советского периода и начать новую страницу в летописи страны.

Н.А. Назарбаев, обладающий видением политических процессов не только в Казахстане, но и за его пределами, очень четко понимал масштаб задач, которые должен решить перенос столицы. Поэтому и выбор локации главного города строился на основе комплексного анализа потенциала городов претендентов. Четкое понимание закономерностей, на которых основывается формирование и развитие общества позволило Н.А. Назарбаеву принять судьбоносное решение.

Подписание Указа «Об объявлении города Акмолы столицей Республики Казахстан» совпало со стартом второго этапа модернизации. 10 октября 1997 года Н.А. Назарбаев выступил перед народом с Посланием «Казахстан-2030: процветание, безопасность и улучшение благосостояния всех казахстанцев». В Послании было представлено стратегическое видение развития страны. Для реализации поставленных задач требовался дух свободы, новаторства, перемен, вера в свои силы и успех страны.

В декабре в новую столицу были перевезены государственные символы и состоялся переезд первого состава Правительства. Город стал местом притяжения для амбициозных, активных, инициативных, талантливых, прогрессивных граждан нашей страны.

В результате, как отметил Глава государства К.К. Токаев, известная всему миру модель Назарбаева или стратегия

«Казахстанский путь» берет начало именно с главного города нашей страны, возведенного по поручению Первого Президента Республики Казахстан – Елбасы Нурсултана Назарбаева.

Во-вторых, успешная реализация интегративной функции столицы стала важным элементом конструирования новой модели единства нации.

В первые годы независимости Казахстану предсказывали не самое лучшее будущее. Среди прочих угроз назывались мультиэтничность, мультикультурализм, этнолингвистическое, региональное, родовое деление. Астана стала точкой равновесия между различными силами и интересами, которые присутствовали в стране. Во многом это стало возможным благодаря демографической структуре Акмолы на момент переноса столицы. Численность населения Акмолы была оптимальной с одной стороны для мягкой социальной адаптации приезжающих в столицу из других регионов, с другой для сохранения баланса интересов внутри города. Этническое разнообразие города, сформировавшееся под воздействием репрессий 30-х годов и масштабной кампании по освоению целины, позволило создать особый дух терпимости и толерантности в обществе.

Уникальная модель единства и согласия казахстанского народа была сформулирована и реализована в молодой столице. Компромисс между этническими, религиозными группами, региональными и страновыми интересами, глобальным и национальным стал основой стабильности Казахстана.

В-третьих, если следовать мнению ряда исследователей, концепция иерархии городов, с одной стороны, формирует, с другой, отражает политические принципы страны.

По задумке Н.А. Назарбаева, одной из ключевых задач строительства новой столицы было дать импульс развития

всему Казахстану и городам в том числе. С потерей статуса главного города Алматы продолжала развиваться, как финансовый, экономический центр государства. Позже было принято решение о стимулировании развития крупных агломераций на юге и западе страны.

Отказ от концепции «тотальной столицы», доминирующей во всех сферах общественной жизни, создание новых точек роста в разных регионах страны позволяет создавать эффективный баланс региональных интересов, систему сдержек и противовесов. Закладывает новые принципы взаимодействия между регионами, принципы достойного управления и социальной справедливости.

В-четвертых, можно с уверенностью сказать, что выбранная стратегия строительства и развития города, его философия способствовали воспитанию новых ценностей.

Концепция расширения столицы, путем застройки новых территорий и благоустройства старой части города формировала культуру поступательного развития.

Разнообразие городской архитектуры, сочетание футуризма и традиционности, креатива и классики, многочисленные высотные здания с одной стороны указывали на стремление стать экономическим и политическим центром Центральной Азии, с другой подчеркивали идеологию евразийства. Столица стала ярким примером открытости сознания, инновационного мышления, модернизации страны.

Таким образом, перенос столицы стал мощным инструментом национального строительства, конструирования будущего образа страны, символом поступательного развития и эволюционных перемен.

Смена столицы – это очень серьезное предприятие, требующее решительности и силы воли политиков.

Большинство лидеров боятся финансовых, логистических и политических потерь. Есть немало примеров провала переноса столиц и превращение их в памятники грандиозных идей.

Стратегическое видение, твердость духа, высокий уровень ответственности и последовательность Елбасы позволили построить новый город. Сегодня Нур-Султан – это визитная карточка нашей страны. Новая столица позволила показать мировому сообществу и в первую очередь самим себе, на что способен независимый Казахстан.

Карибек Даулет Жамаубайулы

*Руководитель Управления по вопросам молодежной политики
г. Нур-Султан*

ЗАБОТА О МОЛОДЕЖИ – ВАЖНОЕ НАПРАВЛЕНИЕ ПОЛИТИКИ ГЛАВЫ ГОСУДАРСТВА

Конец XX века – это время приобретения Казахстаном независимости и вступления в период кризиса и нестабильности. Первый Президент РК – Елбасы Нурсултан Абишевич Назарбаев смог найти конструктивный способ выхода из глубокого кризиса и открыл новые возможности для продвижения вперед. В этот непростой период удалось разработать долгосрочную стратегию развития Казахстана, обеспечить успешное развитие и процветание страны. Он создал основы для рыночной экономики, установив границы, определяющие государственность страны. Увеличил приток иностранных инвестиций, повысил авторитет Казахстана на международной арене. Н.А. Назарбаев стал инициатором программы по возвращению на историческую родину соотечественников со всего мира, усердно работал над улучшением социально-демографической ситуации в стране и благосостояния людей.

Мы, молодое поколение – счастливое поколение, которое видит результаты дальновидной политики Елбасы. На сегодняшний день в стране заложены институциональные основы государственной молодежной политики, созданы все условия для молодых людей, способных предъявлять свои собственные требования.

По инициативе Президента Совет по молодежной политике при Президенте функционирует с 2008 года. Совершенствование законодательства в сфере молодежной политики,

систематизация молодежных ресурсных центров, активная поддержка молодежных организаций на республиканском уровне – все это достижение совета, созданного по инициативе Главы государства.

В 2012 году были созданы Комитет по делам молодежи и первые региональные департаменты по молодежной политике. Как члену Президентского кадрового резерва мне было оказано доверие, и с начала этого года я работаю руководителем Управления по вопросам молодежной политики города Нур-Султан.

В 2013 году по личному Указу Президента был создан научно-исследовательский центр «Молодежь» для оказания научно-методической поддержки реализации молодежной политики. В мире существует всего несколько подобных центров, созданных на национальном уровне.

Первый Президент Республики Казахстан Нурсултан Абишевич Назарбаев всегда создавал все необходимые условия для роста и процветания молодежи. Забота о настоящем и будущем молодежи всегда была в центре президентской политики. «Молодежная практика», «С дипломом в село», «Серпін-2050», Молодежный кадровый резерв, государственная награда «Дарын», проект развития молодежного корпуса «Zhas Project», бесплатное профессионально-техническое образование и другие государственные программы и проекты – яркое тому подтверждение.

Одним из первых была запущена программа «Болашақ», которая предоставляет молодым людям новые возможности. Программа «Болашақ» стала площадкой для активной молодежи страны, где они усердно работают и реализуют творческий потенциал. На сегодняшний день более 13 тысяч молодых людей получили образование за рубежом и работают в разных сферах для развития страны.

Стратегия развития «Казахстан-2050», принятая в 2012 году во время глобального кризиса и нестабильности, ознаменовала собой новый этап социально-экономической модернизации и ставит новую цель – войти в число 30 самых развитых стран мира. Качество человеческого потенциала является ключевым фактором в достижении этой амбициозной цели, в частности, задачи повышения национальной конкурентоспособности молодежи. В этой связи жизненный путь Первого Президента, его смелые политические решения и видение являются отличным примером для молодежи.

2019 год был объявлен «Годом молодежи» и придал особый импульс поддержке молодежи страны. На церемонии открытия Года молодежи Глава государства дал старт таким конкретным инициативам, как «Молодой предприниматель», «Молодой специалист», обеспечение рабочей молодежи арендным жильем, оказание грантовой поддержки молодым ученым. Все это является подтверждением заботливого отношения и доверия главы государства к молодежи.

С каждым годом растет число подрастающего поколения, которое готово оправдать наши надежды. На сегодняшний день в стране действуют около 600 молодежных организаций. В их числе организации «Жас Ұлан» и «Жас Отан», которые объединяют около 2 миллионов молодых людей.

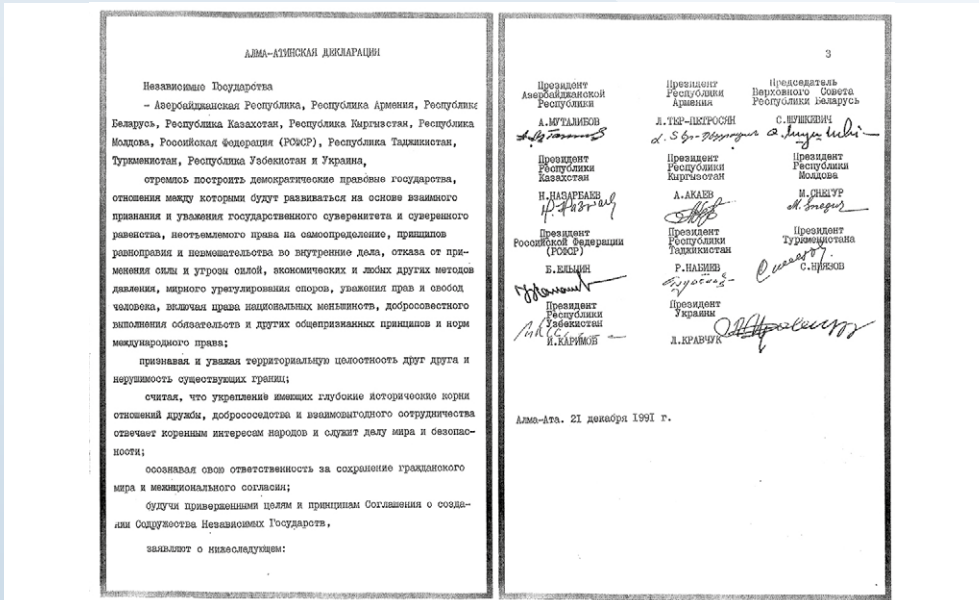
Нам, поколению независимого Казахстана, Первый Президент РК-Елбасы Н.А. Назарбаев поставил задачу войти в число 30 развитых стран мира до 2050 года. Поэтому мы, члены «Жас Отан», вместе со всеми молодыми людьми прилагаем все усилия для достижения этой цели. Мы сохраним и приумножим достижения независимого Казахстана, достигнутые по инициативе Первого Президента, Лидера Нации Нурсултана Абишевича, будем прилагать все усилия для обеспечения устойчивого развития в XXI веке.

Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы туралы декларацияға қол қою рәсімі.
Алматы, 1991

Церемония подписания Декларации Содружества Независимых Государств.
Алматы, 1991

At the signing ceremony of the Declaration of the Commonwealth of Independent States.
Almaty, 1991

Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығының Алматы декларациясы. Алматы, 1991
Алма-Атинская декларация Содружества Независимых Государств. Алматы, 1991
Alma-Ata Declaration of the Commonwealth of Independent States. Almaty, 1991

Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшылары съезі Хатшылығының отырысы.
Астана, 2009

Заседание секретариата Съезда лидеров мировых и традиционных религий.
Астана, 2009

Meeting of the Secretariat of the Congress of Leaders of World and Traditional Religions.
Astana, 2009

«Өлімнен де күшті» монументіне тағзым,
Ядролық сынақ полигонының жабылғанына 20 жыл. Семей, 2011

Посещение монумента «Сильнее смерти»,
20-летие с момента закрытия Ядерного полигона. Семей, 2011

20 years since the closure of the nuclear test site,
visit to the monument «Stronger than death». Semey, 2011

АӨСШК мерейтойлық сессиясында сөз сөйлеу. Астана, 2012
Выступление на юбилейной сессии СВМДА. Астана, 2012
Speech at the anniversary session of the CICA, Astana, Palace of Independence. Astana, 2012

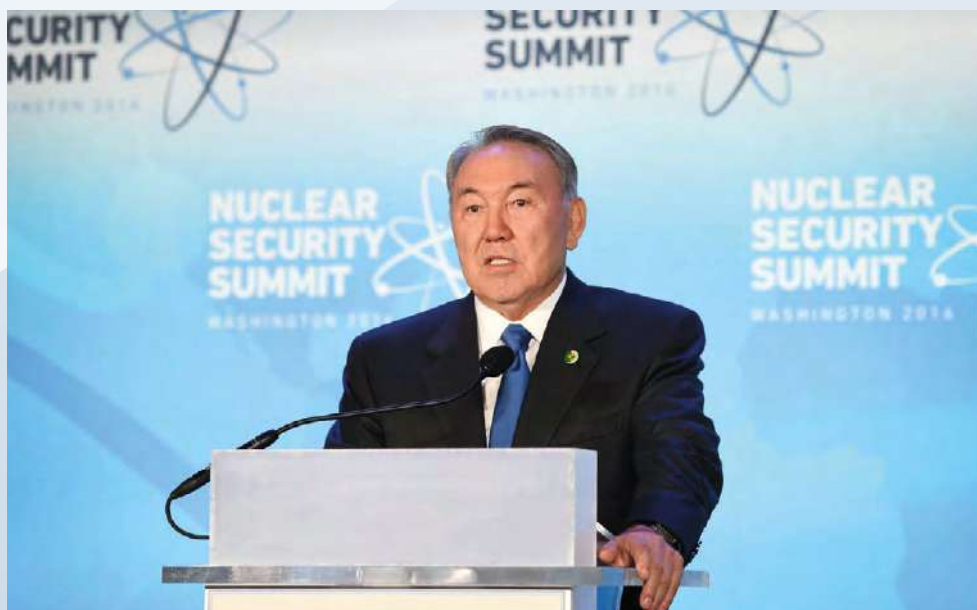
Қытай Халық Республикасының Төрағасы Си Цзиньпинмен кездесу. Бейжің, 2014
Встреча с Председателем Китайской Народной Республики Си Цзиньпином. Пекин, 2014
Meeting with President of the People's Republic of China Xi Jinping. Beijing, 2014

Нұрсұлтан Назарбаевтың БҰҰ Бас ассамблеясының 2015 жылғы 70-сессиясының жалпы дебатында сөз сөйледі. Нью-Йорк, 2015

Выступление Нурсултана Назарбаева на Общих дебатах 70-й сессии Генассамблеи ООН. Нью-Йорк, 2015

Speech by Nursultan Nazarbayev at the General Debate of the 70th session of the UN General Assembly. New York, 2015

Н.Ә. Назарбаевтың Ядролық қауіпсіздік саммитінде сөз сөйлеуі. Вашингтон, 2016

Выступление Н.А. Назарбаева на Саммите по ядерной безопасности. Вашингтон, 2016

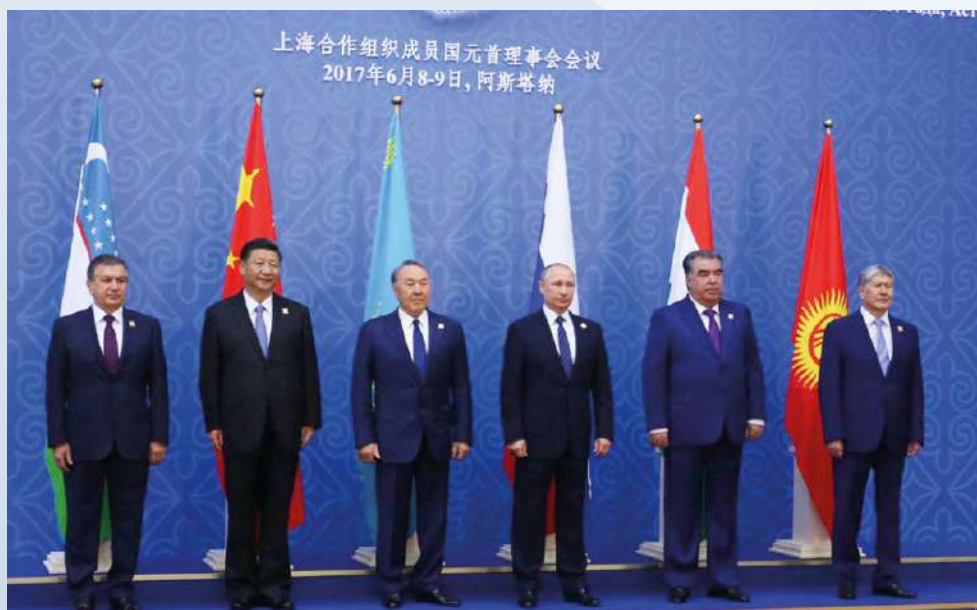
Speech by N.A. Nazarbayev at the Nuclear Security Summit. Washington, 2016

Шанхай ынтымақтастығы ұйымына мүше-мемлекеттер басшылары кеңесінің отырысы.
Астана, 2017

Заседание совета глав государств-членов Шанхайской организации сотрудничества.
Астана, 2017

Meeting of the Council of Heads of State of the Shanghai Cooperation Organization.
Astana, 2017

Орталық Азия мемлекеттері басшыларының кездесуі. Ташкент, 2019
Встреча глав государств Центральной Азии. Ташкент, 2019
Meeting of the Heads of State of Central Asia. Tashkent, 2019

Еуразиялық экономикалық одақ (ЕАЭО) елдерінің басшылары. Санкт-Петербург, 2018
Главы стран Евразийского экономического союза (ЕАЭС). Санкт-Петербург, 2018
Heads of countries of the Eurasian Economic Union (EAEU). St. Petersburg, 2018

Нұрсұлтан Назарбаев Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас хатшысы Антонио Гутерришпен кездесті.
Нью-Йорк, 2018
Встреча Нурултана Назарбаева с Генеральным секретарем ООН Антониу Гутерришем.
Нью-Йорк, 2018
Nursultan Nazarbayev met with the Secretary-General of the United Nations, Antonio Guterres.
New York, 2018

Н. Ә. Назарбаев Бесінші Каспий саммитінде. Ақтау, 2018
Н. А. Назарбаев на Пятом Каспийском саммите. Актау, 2018
N.A. Nazarbayev at the Fifth Caspian Summit. Aktau, 2018

Шетелдік дипломатиялық корпус өкілдерімен кездесу. Астана, 2018
Встреча с представителями иностранного дипломатического корпуса. Астана, 2018
Meeting with representatives of the foreign diplomatic corps. Astana, 2018

Қазақстанның Тұңғыш Президенті – Елбасы Нұрсұлтан Назарбаев пен Қазақстан Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев 2019 жылғы Наурыз мерекесіне арналған салтанатты шарада. Нұр-Сұлтан, 2019

Первый Президент Казахстана – Елбасы Нурсултан Назарбаев и Президент Казахстана Касым-Жомарт Токаев на праздничном мероприятии по случаю празднования Наурыза. Нур-Султан, 2019

First President of Kazakhstan – Elbasy Nursultan Nazarbayev and President of Kazakhstan Kassym-Jomart Tokayev at a festive event on the occasion of the celebration of Nauryz. Nur-Sultan, 2019

CONTENT

FOREWORD

Dauren Askerbekovich Abayev	143
--	------------

SPEECHES OF WELCOME

Natalya Mirchevna German	146
---------------------------------------	------------

Vladimir Imamovich Norov	151
---------------------------------------	------------

SPEAKERS

Zarema Kaukenovna Shaukenova	155
---	------------

The phenomenon of the highest rating of the First President of the Republic of Kazakhstan - Elbasy N.A. Nazarbayev

Ji Zhiye	159
-----------------------	------------

Kazakhstan's important role on the global stage and in Central Asia

Yerlan Battashevich Sydykov	162
--	------------

Practical neo-urasianism – the model of N.A. Nazarbayev

Vladimir Ivanovich Yakunin	167
---	------------

Development of the paradigm of dialogue of civilizations: uniting to face new challenges

Kulyash Nogatayevna Shamshidinova _____	171
Nazarbayev intellectual schools: Elbasy's unique educational project	
Kairat Huatovich Abuseitov _____	177
Nursultan Nazarbayev: a Man of Peace	
Yerkin Amanzholovich Abil _____	181
N.A. Nazarbayev: publicist, political scientist, historian	
Talgat Begimovich Kaliyev _____	185
Interethnic consent: the invaluable heritage of Elbasy's politics	
Yulia Vladimirovna Kuchinskaya _____	189
Nur-Sultan: a symbol of progressive development and evolutionary change	
Daulet Zhamaubayuli Karibek _____	193
Youth care as an important policy of the head of state	

FOREWORD

Dauren Askerbekovich Abayev

*First Deputy Chief of Staff
of the President of the Republic of Kazakhstan*

Dear readers,

Here is a collection of materials of the International Conference “Nursultan Nazarbayev. Responsible Leadership: Continuity and Evolution”, which was held online in the capital of Kazakhstan, Nur-Sultan on July 2, 2020.

I would like to express my sincere gratitude to foreign experts, representatives of international organizations and domestic academic institutions who participated in this event.

As we know, the community of experts and researchers has always been in the middle of the country’s momentous events and played an important role in the decision-making process. Notably, at the current stage, the relevance of systematic scientific and expert support of state policy only continues to grow. Therefore, I would like to emphasize that effective interaction with experts and scientists as well as comprehensive support for research will continue to be one of the key priorities of the state.

As for the study of political leadership itself, it has been intensively conducted over the past hundred years. This is an interdisciplinary issue at the intersection of history, political science, philosophy, psychology, and sociology. Therefore, it is very difficult to imagine a definitive universal model that embodies all the necessary characteristics of this concept.

However, researchers and experts are increasingly mentioning the First President of Kazakhstan, Nursultan Nazarbayev, as one of the most striking examples.

This is evidenced by his special political style, foresight and ability to turn complex processes into a meaningful activity. This allowed Kazakhstan to develop progressively and steadily. Moreover, stability in this case is considered not as fixed and static denomination, but as one of the foundations for the country's progress in the 21st century.

As a true leader, Nursultan Nazarbayev became the inspiration and agent of systemic transformations that turned Kazakhstan into a strong welfare state with effective political institutions, a dynamic economy and high standing on the international scene.

It is noteworthy that his leadership style has never been leaderism based on nothing but charisma. This was clearly confirmed by the voluntary resignation of the President. In fact, this was an unprecedented step in international political practice, and, according to Head of State Kassym-Jomart Tokayev, it became a political novelty that Yelbasy presented to the world.

Personally, I believe the logic of this decision was motivated by understanding of the essence of real leadership, which is above all responsibility to the people, to history, to the future.

Obviously, it is impossible to fully cover the magnitude of the personality of the First President of our country or at least

analyze superficially the broad historical context of his multifaceted activities within one conference.

Nevertheless, through constructive and fruitful discussions, this representative conference has become another significant stage in the process of reflection on the political legacy of Nursultan Nazarbayev.

I am confident that the statements of the conference published in this collection of materials will elicit genuine interest among both researchers and a wider audience.

SPEECHES OF WELCOME

Natalya Mirchevna German

*Special Representative of the UN Secretary-General for Central Asia,
The Head of the United Nations Regional Center for Preventive
Diplomacy for Central Asia*

Ladies and gentlemen!

I am glad to welcome you to this representative forum in my capacity as Special Representative of the UN Secretary-General in Central Asia. Above all, I would like to express my gratitude to the organizers of the conference, the Kazakhstan Institute for Strategic Studies (KazISS) and Central Communications Service under the President of the Republic of Kazakhstan, for the invitation to participate in this conference and share my thoughts on the role of the First President of Kazakhstan in the development of cooperation between the United Nations and Kazakhstan.

As you know, Kazakhstan joined the UN on March 2, 1992. Since then the history of productive and mutually beneficial partnership between Kazakhstan and the United Nations has been inextricably linked to the name of Nursultan Abishevich Nazarbayev. The 47th session of the UN General Assembly of 1992 was the first session in which your country participated fully as a newly independent state, and the first address of President Nazarbayev took place at the same session.

Over the following years, Mr. Nazarbayev visited the United Nations Headquarters and made speeches at high-level policy debates on more than ten occasions. Many of the most important anti-war, anti-nuclear, and counter-terrorism proposals were

successfully implemented by the UN on his initiative. Due to his active participation, the country was not only introduced at the largest UN events but also organized such international forums as the UN Global Conference for Landlocked Countries in 2003; the 63rd ESCAP Session in 2007; the WHO Conference devoted to the 30th anniversary of Alma-Ata Declaration on Primary Health Care in 2008; and the General Assembly of the World Tourism Organization in 2009, among others.

The appointment of Kassym-Zhomart Tokayev to the post of Deputy Secretary-General of the United Nations in March 2011 was an acknowledgment of Kazakhstan's significant contribution to the promotion of the UN mission. Between 2011 and 2013, the current President of Kazakhstan occupied a significant position as the Director-General of the UN Office at Geneva and the Director-General at the Conference on Disarmament.

Over the years, the format of cooperation between Kazakhstan and the UN has expanded. The republic has become a member of the Economic Commission for Europe (ECE), and the Economic and Social Commission of Asia and the Pacific (ESCAP), was a member of the UN Economic and Social Council (2014-2016), the Commission on the Status of Women (2014-2017), and the UNESCO World Heritage Committee (2013-2017). Since 2017, fourteen negotiations on Syria have been held in Kazakhstan, which, according to the participants in the process, have had a real impact on the situation around the solution of the Syrian conflict and helped facilitate the negotiations in Geneva held by the UN.

The election of Kazakhstan as a non-permanent member of the UN Security Council has become a significant event in the history of our cooperation. During the period of your country's membership of one of the main UN agencies, First President

Nursultan Nazarbayev identified the following priorities: building a world free of nuclear weapons; elimination of the threat of global war and settlement of regional conflicts; strengthening regional security and cooperation; counter-terrorism; and ensuring the inextricable link between security and sustainable development, as well as adaptation of the Security Council and the entire UN system to the threats and challenges of the 21st century.

In pursuit of these objectives, Kazakhstan organized dozens of consultation meetings in 2017-2018 on the situation in the Middle East and Cyprus, the Republic of Congo, Colombia, Darfur (Sudan), West Africa and the Sahel, Libya, Mali, Somalia, and South Sudan. At that time, the global community very much appreciated the principled position of Kazakhstan in upholding the interests of the entire Central Asian region, something which contributed to the rapprochement of fraternal states and a deepened mutual understanding between them.

As part of its agenda in the UN Security Council, Kazakhstan also initiated the first visit of Security Council members to Afghanistan since 2010, as well as a high-level briefing chaired by First President Nazarbayev, which resulted in the adoption of important UN resolutions; and for the first time, the topic of non-proliferation of weapons of mass destruction was included in the UN toolkit on conflict prevention and resolution.

It is also noteworthy that Kazakhstan's cooperation with the UN has never been one-sided. At the invitation of the First President Nursultan Nazarbayev, Secretary-Generals Kofi Annan, Ban Ki-moon, and Antonio Guterres have repeatedly paid official visits to your country. Over the years of cooperation, the UN office in Kazakhstan has also significantly expanded, and today is involved with 18 UN programs, funds, and agencies.

We always note with gratitude that the UN Regional Centre for Preventive Diplomacy for Central Asia founded in 2007 by the decision of the UN Secretary-General was created on the initiative of the First President Nazarbayev and with the support of all states of the region. As you know, the main goal of our centre is to ensure conditions for a constructive dialogue complying with the interests of all Central Asian countries. As part of this mandate, we annually hold international conferences, expert forums, seminars on topical issues of regional security, and train hundreds of specialists in various areas of preventive diplomacy.

Since the date of its foundation, the Centre has also organized hundreds of rounds of negotiations with leading international experts and government representatives from Central Asian states to bring their positions on complex regional issues closer to each other. A special role in this regard is played by the annual meetings of the deputy foreign ministers of the countries of Central Asia and Afghanistan, held by the Center, as well as high-level expert forums organized by the Regional Centre in close partnership with the Central Asian institutes for strategic studies.

This year, the UN celebrates its 75th anniversary, which coincides with a period of major upheavals in the world. It is no coincidence that this year the UN Secretary-General initiated a global debate, entitled UN75, which is designed to be the biggest discussion on building the future that we want to build together. It is time to unite. As Antonio Guterres mentioned in his speech on the occasion of his appointment as UN Secretary-General by the General Assembly: “The threats to our collective security, the nature of our societies, and the survival of our planet, as far as we know it, are of such magnitude that our

common interests must prevail over everything that separates us. Let's unite in the name of peace.”

It is symbolic that in his article of April this year entitled, “When We Hold Together, We Are Invincible”, the First President and Leader of the Nation, Nursultan Abishevich Nazarbayev, shared his thoughts which are consistent with the thoughts of UN Secretary-General: “Today, humanity is at a crossroads. The uniqueness of the current situation is that these successive problems, which had never before touched so many aspects of geopolitics, economics, ecology, and public life, have now begun to change the very format of interstate relations. Just recently, countries were creating mutual barriers, and now they are helping each other. This demonstrates the start of major global changes”. These are wise words which are difficult to disagree with, especially since the outcomes of UN cooperation with governments and representatives of the non-state sector of all countries, including Kazakhstan, achieved to date, give us confidence that our joint efforts will continue to serve for the purpose of achievement of the goals of ensuring peace, stability, and prosperity.

In conclusion, I would like to wish the First President and Leader of the Nation, Nursultan Abishevich Nazarbayev, good health, success, a long and productive life, and I also wish the participants in today's conference constructive discussions.

Vladimir Imamovich Norov

Secretary-General of the Shanghai Cooperation Organisation

*Distinguished participants and guests
at the international conference!*

It is a great honor for me to send whole-hearted greetings to the organizers of and participants in the International Conference on "Nursultan Nazarbayev. Responsible Leadership: Continuity and Evolution".

The years of the formation and development of Kazakhstan, its significant constitutional and political reforms, and the growth of its social and economic achievements, as well as the increasing success of the country, are all associated with the name of Nursultan Abishevich. The novelty of his approaches and his timely decisions have made it possible to bring Kazakhstan into the family of successful, stable, and respected states with consistent policy and clear foreign-policy priorities.

The growing authority of the country in the international arena is also associated with the name of the First President of Kazakhstan. He was the initiator of large-scale innovative ideas that have attracted the attention of the international community. Among them are the creation of the Conference on Interaction and Confidence-Building Measures in Asia, the Eurasian Union of States, anti-nuclear issues, and dialogue between the leaders of world and traditional religions.

N. A. Nazarbayev was one of the first to support the initiative of the President of Uzbekistan, Sh. M. Mirziyoyev, to convene a Consultative Meeting of the Heads of States of Central Asia, the first session of which took place on March 15, 2018, in the capital of Kazakhstan.

The high authority and significant merits of the First President of Kazakhstan in deepening regional cooperation became the basis for his election as Honorary Chairman of the Consultative Meeting of the Heads of States of Central Asia during the second session, held in Tashkent in November 2019.

In recent years, thanks to his active efforts, cooperation between the countries of Central Asia, among other things, has achieved significant positive results. The political atmosphere in the region is radically changing, a vivid example of which is regional rapprochement, the restoration of trust and mutual understanding, as well as the prompt resolution of accumulated problems through reaching reasonable compromises and complying with the interests of all countries in the region.

The efforts of the Central Asian countries to expand regional cooperation in various areas were also supported by the heads of the SCO member states, which was noted in the Bishkek Declaration of the SCO Summit 2019.

Nursultan Abishevich made a personal contribution and provided notable assistance to the development of the Shanghai Cooperation Organization, the strengthening of its foundations, and improving the historically friendly and good-neighborly relations between its member states. Kazakhstan is one of the founders of the SCO and helped to form its fundamental principles, so contributing to the transformation of the SCO into a powerful transcontinental international organization that today unites almost half of the world's population and covers about 60% of the territory of the Eurasian continent.

The current transformation of the SCO, its focus on ensuring security and stability in the region, developing and applying new effective models of mutually beneficial trade, economic and cultural cooperation, is the great legacy that we have received

from those who stood at the origins of its formation, showing genuine signs of wisdom and political foresight and forming a solid foundation called Shanghai Spirit with the huge creative energy of its eight member states. Undoubtedly, there lies the great legacy of N.A. Nazarbayev.

I'd like to make particular reference to the fact that the initiatives he proposed within SCO have always been concrete and aimed at uniting efforts to counter international terrorism, extremism, and drug trafficking; to combine national strategies; to develop the trade, economic, transport, and logistics potential of the member countries; and to expand cultural and humanitarian ties within the Organization.

The SCO summits held in Kazakhstan under the chairmanship of N.A. Nazarbayev have been truly significant. In 2011, at the Meeting of Heads of SCO Member States, the SCO Agreement on Cooperation in the field of Healthcare, the SCO Anti-Drug Strategy, and the Astana Declaration on the 10th Anniversary of the Organization were all signed.

The Astana SCO Summit 2017 was an important milestone in the further expansion of our organization. After India and Pakistan joined the Organization, the SCO was transformed into the Shanghai Eight, opening a new page in the history of the organization.

Another successfully implemented initiative of Nursultan Abishevich was the First International Anti-Drug Operation of the SCO "Web" conducted in July 2019, the significance of which was enshrined in the SCO Anti-Drug Strategy for 2018-2023.

In April 2017, on his initiative, the SCO's First International Anti-Drug Campaign, "Drug-Free World", was successfully held. Cooperation in the field of combating cyber-terrorism is actively developing on the initiative of Kazakhstan.

N.A. Nazarbayev was also the initiator of the SCO Food Security Program adopted in 2018, which became the first step towards further expansion of cooperation between the SCO countries in matters of food safety and access to quality food. This Program is currently becoming particularly prominent due to the fight against the new coronavirus pandemic.

In conclusion, I would like to express my sincere gratitude to the First President of Kazakhstan for his great contribution to the establishment of the Shanghai Cooperation Organization and active assistance in the development of fruitful multilateral cooperation.

I sincerely wish dear Nursultan Abishevich health, new successes, well-being, and prosperity, as well as peace and prosperity to the fraternal people of Kazakhstan!

SPEAKERS

Zarema Kaukenovna Shaukenova

*Director of the Kazakhstan Institute for Strategic Studies under the President of the Republic of Kazakhstan,
Academician of the National Academy of Science of the Republic of Kazakhstan,
Doctor of Sociology, Professor*

THE PHENOMENON OF THE HIGHEST RATING OF THE FIRST PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN – ELBASY N.A. NAZARBAYEV

Winston Churchill said, “The price of greatness is responsibility”. The First President of our country has an extraordinary talent and because of that he is today mentioned in the same breath as outstanding world leaders; and he has been burdened with unprecedented responsibility, showing an example of selfless service throughout his life. He earned immense gratitude and deep respect of the people. Evidence of this fact is the rating of Nursultan Nazarbayev in sociological monitoring, which even in the crisis years of 2008-2009 did not fall below 85%.

On December 1, 1991, 98.7% of people cast their votes for N.A. Nazarbayev in the first national presidential election. Thus, the people of Kazakhstan made their clear and fateful choice. 98.7% is thus the first-ever rating of the First President of the Republic of Kazakhstan.

For many years, the consistently high rating of the President was determined by the support of Kazakhstanis for the country's development model as implemented under N.A. Nazarbayev's political leadership. This circumstance was recorded within the cross-country study "Eurasian Monitor", in which, since 2004, Kazakhstan has been participating. In total, 13 post-Soviet countries participate in this study. For instance, in May 2005, the Eurasian Monitor indicated that 89% of the population supported President Nazarbayev. In 2007, the level of support for the President reached 91%. These ratings were the highest among all the presidents of the countries participating in the studies.

According to sociological surveys conducted by various research organizations through numerous opinion polls since 1998, Nursultan Abishevich is the most famous politician in the country with the highest confidence level.

The high level of confidence in President N.A. Nazarbayev was constantly confirmed during presidential elections.

✓ During the elections held on December 1, 1991, 98.7% of citizens voted for N.A. Nazarbayev.

✓ In the referendum on April 29, 1995, 95.46% of citizens voted for the extension of the presidential term.

✓ The election of January 10, 1999, was held during one of the most difficult phases of the country's development, when the reforms had not yet paid dividends. 79.78% of citizens voted in favor of the acting head of state in the first alternative election. However, the electoral position of the President rose after that and again reached its historical high point.

✓ In 2005, 91.15% of citizens voted for N.A. Nazarbayev.

✓ In 2011, this percentage reached 95.55%.

✓ In 2015, 97.75% of the citizens cast votes for N.A. Nazarbayev.

The number of citizens voting in the presidential election exceeded 90% in almost all elections.

These figures indicate the highest evaluation of the activities and role of the President in the formation and development of our state. The sociological and actual ratings of President N.A. Nazarbayev are so consistently high due to the fact that the majority of Kazakhstanis have a need for a strong personality who is able to ensure the harmonious development of the country in both the economic and political spheres.

In assessing the country's difficult path to democratization, N.A. Nazarbayev emphasized the following point: "We are introducing European democratic institutions in our country. However, the countries of Europe have walked the path of democratization over the centuries, while we have been on the sidelines of history for a long time. We missed key historical events including the re-division of the world, the technological revolution, and now we have to catch up. It is necessary for Kazakhstan to get its priorities right in order to get out of the trap of catching up with development, not to be at the tail-end of the global economy, and move to the stage of full-fledged, synchronous development." N.A. Nazarbayev, leader of a young nation, succeeded. He chose the best way to get the country out of the crisis and build an efficiently functioning system for its development.

It has long been proven in practice that politics is the art of achieving the possible - the art of compromise. History shows that Nursultan Nazarbayev is highly adept at this art. For many a long year at the pinnacle of power, he has helped Kazakhstan expand the boundaries of possibility. Today Elbasy is a respected voice, to which world leaders listen. It is yet more proof that he has a high rating of a world-class politician.

Seneca said: “The timeliness, not the size, of a gift, makes some benefits great”. N.A. Nazarbayev, as President, showed his gift to be ahead of time in his vision and ability to foresee modern trends.

Notwithstanding the fact that his decision to resign as President may seem to us unexpected, it fully corresponds to the spirit of modernity, the deepest wisdom, and the strength of character of Elbasy. In his Address to the Nation of Kazakhstan, Nursultan Nazarbayev noted that change in the world is all around us, and new challenges and new opportunities are appearing: “I and my generation did everything we could for the country. You know the results. The world is changing and new generations are coming. The process is natural. They will solve the problems of their time. Let them try to make the country even better.”

The head of state, Kassym-Jomart Kemelevich Tokayev, noted in his election program that the course of the First President, due to which the country became a successful and respected state in the world, will remain unchanged. This is the desire of the President: to fulfill the political will of Elbasy, building on his impressive legacy, in order to make our country even better.

Nursultan Abishevich Nazarbayev fulfilled his destiny, becoming the Founding Father of modern Kazakhstan. Much has been written about him and much more will be written. The proceedings of the International Conference on “Nursultan Nazarbayev. Responsible Leadership: Continuation and Evolution” make their contribution to understanding the phenomenon of the high rating of the First President of the Republic of Kazakhstan, which is due to his central role in the modern history of Kazakhstan; the enormous scale of his personality; his exceptional qualities; and his services to the Motherland and his people.

Ji Zhiye

Member of the Chinese People's Political Consultative Conference (CPPCC),

Senior Advisor and Ex-President of the China Institutes of Contemporary International Relations (CICIR, Beijing)

KAZAKHSTAN'S IMPORTANT ROLE ON THE GLOBAL STAGE AND IN CENTRAL ASIA

I was very glad to receive the invitation from our trusted partner and long-time friend, the Kazakhstan Institute for Strategic Studies under the President of the Republic of Kazakhstan. Over the last years, the Institute has dynamically developed and firmly topped the ratings-list of the leading “think tanks” of Central Asia in the annual ranking of research and analytical centers of the world conducted by the University of Pennsylvania. The achievements of KazISS undoubtedly reflect the prosperity of the Republic of Kazakhstan as a whole.

It's nearly thirty years since Kazakhstan became independent. Over the years, it has achieved tremendous results under the leadership of national leader Nursultan Nazarbayev and attracted the attention of the whole world. The country's GDP has increased from \$11 billion in 1993 to \$170.5 billion. The living standards of the population have improved significantly. The level of poverty has been reduced from almost one third in the 1990s to less than 5%.

Over the past 20 years, two modernization programs have been successfully conducted in Kazakhstan, and now the third one is being implemented. During the first modernization, Kazakhstan achieved political and economic independence. In the course of the second one, the Kazakh people created a new

capital, successfully industrialized the country, and entered the 50 most developed countries of the world ahead of schedule.

Nowadays, Kazakhstan is advancing towards a challenging goal, which is to enter the list of the 30 most developed countries in the world by 2050. This will be a landmark event in the history of Kazakhstan. Large-scale state programs and strategies are being implemented within the country, including Nurdy Zhol, Five Institutional Reforms and Mangilik El. I believe that Kazakhstan will definitely realize its ambitious goal ahead of schedule due to such programs.

Kazakhstan, as a strong country, is not only a major political player in Central Asia, but also successfully promotes its influence on the global stage. Kazakhstan is the first country in the region to host the World EXPO and intercontinental sports events. It is also the first country in Central Asia to host the OSCE Summit and the Summit of the Organization of Islamic Cooperation. Moreover, Kazakhstan is an initiator of the global process of nuclear disarmament. By renouncing nuclear weapons and signing the Treaty on a Nuclear-Weapon-Free Zone in Central Asia, Kazakhstan has made a great contribution to global strategic stability. Kazakhstan is also the initiator of many regional organizations.

Associations such as the SCO, the Conference on Interaction and Confidence-building Measures in Asia, and the Eurasian Economic Union act as guarantors of peace and development in the region. Kazakhstan also makes a great contribution to achieving a national and religious accord. The Congress of Leaders of World and Traditional Religions held in the republic serves the development and strengthening of national and interreligious consolidation.

Over a distance of almost 30 years since Kazakhstan gained its independence, Kazakhstani and Chinese leaders have

always undertaken joint efforts to maintain relations between the two countries at a high level and achieved significant and fruitful results. 28 years have passed since the establishment of diplomatic relations between China and Kazakhstan, which fully demonstrates that, regardless of the international situation, both countries will maintain and develop mutually beneficial cooperation. China and Kazakhstan have long ago brought the border issues to a close, and the well-established cooperation between China and Kazakhstan in production areas served as the ground for the joint implementation of the Belt and Road Initiative. In 2019, the leaders of the two countries signed a joint statement on the development of relations of the eternal all-round strategic partnership between China and Kazakhstan. This fact is another confirmation that China and Kazakhstan are good neighbors, trusted partners. and good friends.

The first President of Kazakhstan, Mr. N.A. Nazarbayev, made a great contribution to the establishment of friendly relations between China and Kazakhstan. On April 2, 2008, the ceremony of the first torch relay of the Beijing Olympics was held in Almaty, which was personally attended by N.A. Nazarbayev, who became its first torchbearer. In April 2019, President Xi Jinping awarded Nursultan Nazarbayev the Order of Friendship of the People's Republic of China. This is a high recognition of N.A. Nazarbayev's contribution to bilateral relations.

I was pleased to know that Mr. N.A. Nazarbayev celebrates his 80th birthday at this time. I wish to take this opportunity, on behalf of me and all colleagues in KASMO, to wish Nursultan Nazarbayev good health, prosperity, and inexhaustible energy!

I believe that CICIR and KazISS, as the leading analytical centers in China and Kazakhstan, will continue to support and strengthen cooperation at the highest level and achieve new victories and successes!

Yerlan Battashevich Sydykov

Rector of L.N. Gumilyov Eurasian National University

Academician of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, Doctor of Historical Sciences, Professor

PRACTICAL NEO-EURASIANISM – THE MODEL OF N.A. NAZARBAYEV

During the last quarter of a century, thanks to the policy of the Head of State and the unity of the people, the Republic of Kazakhstan has been recognized by the world community. We have reached a level where both the West and the East recognize us as a sustainable, stable, hospitable, and tolerant state.

We have accepted the Mangilik El program, which is the symbol of peace and harmony.

From the very beginning of its sovereign and independent development, the Republic of Kazakhstan has consistently remained committed to the idea of maintaining peace, harmony, respect, and an attitude of care towards those values which are common to humanity.

History determined that Kazakhstan found itself at the junction of the interaction of various ethnic groups, Asian and European civilizations, Turkic and Slavic cultures, and Muslim and Christian religions. Today our country is therefore the center of Eurasianism. Eurasian traditions are shown in every Kazakhstani: nationalism, religious intolerance, and spiritual aggression are unacceptable in our country.

Modern Kazakhstanis are the direct descendants of those who created the empires of the great Sakas, the powerful Huns, and the noble Turks. Since time immemorial, the Kazakh

people have been closely interrelated with the many peoples of Eurasia, and, without doubt, exerting a significant influence on their development, have learned much from their neighbors.

This circumstance was very well taken into account by the Leader of Kazakhstan, Nursultan Abishevich Nazarbayev when developing his idea of the Eurasian Union, the essence of which is the rapprochement and mutual cooperation of peoples. At the present moment, many political and economic unions and entities are under severe challenges, and Kazakhstan responds to the issues raised by the global challenges of our time.

Over the course of 29 years of independent development, Kazakhstan has shown to the whole world the great resilience of our state:

- Kazakhstan is recognized by the world community as a country with a market economy;

- the country's leadership has developed and implemented a domestic and foreign policy which is authoritative and recognized by other states;

- The Republic of Kazakhstan is the initiator of many integration processes, both at the international and regional levels.

One such large-scale project is the Eurasian Union. This unique idea was proposed 26 years ago during the historical lecture of the President of the Republic of Kazakhstan within the walls of the Lomonosov Moscow State University.

Nursultan Abishevich's speech had a great resonance in the world: a young sovereign state, Kazakhstan, was just coming into his own, and its President was already far-sighted thinking about economic integration.

Basically, this memorable event was the starting point for the firm and unchanging course of our republic to the development of the Eurasian theory and its practical implementation.

The idea of active integration in the post-Soviet space arose in very difficult and very specific historical conditions.

There was social tension; a period of ideological vacuum; and the absence of an integrating component capable of regulating relations not only within a single country but also across all the former Soviet republics.

Almost none of the leaders of the former Soviet republics had proposed anything new to replace the old ideas. Therefore, there was a need for a qualitatively new ideology of interstate relations. And it came, using the terminology of Lev Gumilev, from the Great Steppe: from the very center of Eurasia - from Kazakhstan.

What were the conditions for the emergence of new Eurasian ideas?

The secret of integration of Eurasianism and its starting point on a qualitatively new basis is explained by a number of factors:

Firstly, the President of the Republic of Kazakhstan chose a policy of preserving interethnic and interfaith peace and harmony in the Republic, which was almost in tune with the essence and ideas of Eurasianism. Moreover, it has put economic issues first and foremost on the agenda, while relegating the political spectrum to a secondary role.

Secondly, the inhabitants of the center of Eurasia were traditionally characterized by a tolerant mentality, openness, true hospitality, and respect for other civilizations and cultures, all of which in turn created a favorable ground for the wide dissemination of Eurasian ideas in Kazakhstan.

Thirdly, the Kazakhs were the ethnos of a syncretic nature, organically and without any prejudice absorbing parts and fragments of various ethnic groups and states.

Fourthly, the conglomerate of various ethnic groups that professed a variety of faiths living in Kazakhstan has developed its own unique experience of peaceful coexistence, testing the idea of Eurasianism in a separate part of the center of Eurasia in real practice with the advance of entire decades.

Step by step, the initiative of the President of Kazakhstan was supported on the vast Eurasian continent.

Today we are witnessing the awareness of the importance of the doctrine of the Eurasian idea since the world is faced with the choice of a qualitatively new ideology of intrastate and interstate relations. This awareness is becoming very topical in this crisis situation, and, therefore, the idea of Eurasian integration has not exhausted itself.

The point to note is another important aspect of Eurasian integration. This is the interdependence of stability and security in countries across the world. Kazakhstan, having voluntarily renounced the world's fourth-largest nuclear arsenal, is the trusted partner of the Eurasian states in the past, present, and well into the future in matters of nonproliferation, disarmament, and the peaceful use of atomic energy.

Life has convincingly shown that even now this union is an important component of the Eurasian integration of common economic interests, social modernization, and the development of the competitiveness of national economies. There is no doubt that the success of the Eurasian states in the foreseeable future will be possible with the consistent implementation of the modern Eurasian doctrine and values of mutually beneficial socio-economic cooperation.

Life brought into sharp focus the fact that this Union has already become an important part of the Eurasian integration of common economic interests, social modernization, and the

development of the competitiveness of national economies. There is no doubt that the success of the Eurasian States in the foreseeable future will be possible with the consistent implementation of the modern Eurasian doctrine and the values of mutually beneficial socio-economic cooperation.

In conclusion, I would like to note that the Eurasian model of global and regional development and cooperation will give us and neighboring states confidence and motivation.

Eurasianism is a harmony of intensive development that preserves the historical stability, revival, and traditions of society.

Vladimir Ivanovich Yakunin

*Chairman of the Supervisory Board of the Dialogue of Civilizations
Research Institute (Moscow)*

Member of Astana Club

DEVELOPMENT OF THE PARADIGM OF DIALOGUE OF CIVILIZATIONS: UNITING TO FACE NEW CHALLENGES

Today, the modern world finds itself in an exceptional state when the global crisis caused by the COVID-19 has increased the understanding of the need for transformations in the global model of social development. Experts predicted the present negative processes long before the outbreak of the coronavirus. From the first days of the creation of the World Public Forum – Dialogue of Civilizations, we talked about the accumulated problems of the previous shape of the world order.

An attempt to represent a diverse world, through universalized social, economic, and political processes launched at the turn of the 20th and 21st centuries, brought world civilizations to the brink of global chaos. The main reference point in that chaos was the artificial values of the consumer society, which minimized the importance of culture, diversity, and spiritual and moral values.

Today's attempt to present the world as universal from the point of view of the value foundations of humanity is completely futile because the differences that we have are not limited to our faces. We differ in our history, religion, and culture, and the way we raise and educate our children.

Diversity is one of the foundations for sustainable human development. Civilization is not a homogeneous global mass, but a vivid mosaic of various cultures, with each, being a part of a common human society, having its own distinctive characteristics. Our world would be incomplete and defective if any detail of this mosaic was missing.

The global systemic crisis shows the exhaustion of the very descriptive potential of modern models of human development. First of all, we are talking about the neoliberal theory, which underlies the processes of globalization, not to mention its predictive potential.

This year, the world is celebrating the anniversary of the end of World War II – a great victory over Nazism for the benefit of humanity. This war was the deadliest military conflict in our history, resulting in more than 26.6 million deaths in the Soviet Union and more than 80 million in total. Seventy-five years ago, the leaders of the governments of the Soviet Union, the United States, and the United Kingdom defined a new world order for the postwar period, including the creation of the United Nations as an international regulator of conflict situations.

At that time, ideologically opposed countries were able to agree and jointly create a successful mechanism for global cooperation. The key conditions that allowed them to move forward were the willingness to put aside ideological, political, and economic differences for a higher goal – the peaceful development of future generations. I believe this remains the most important element of effective international relations built on responsible leadership, in contrast to the egocentric approach of exclusivity that we see today.

A multilateral world is made up of civilizations that must be recognized as equal, not necessarily in military or economical

terms, but with equal ability to participate in global dialogue. We need to propose a new system and principles for building a new type of international responsible leadership that will take into account the interests of the developing world in Asia and Africa and help avoid future global threats. At the same time, we must use the methodology of historical analysis and the paradigm of the dialogue of civilizations to develop images of the future.

This new leadership requires the following qualities:

- ✓ the ability to see the bigger picture;
- ✓ the ability to see paths to global long-term sustainable development, without limiting views and thoughts about electoral cycles or short-term political gains;
- ✓ the ability to bring people together in the face of global threats.

In the face of uncertainty and reactive international relations, the common challenge is to preserve and maintain proven institutions of global and regional interaction.

Despite the severe damage done to the global system, there are still opportunities to restore world balance and cooperation, to return to the values of allied development, mutual and concerned dialogue, and open and equal communication.

In this regard, I would like to emphasize the invaluable contribution to the development of the Dialogue of Civilizations paradigm and its practical application made by the First President of Kazakhstan, Nursultan Abishevich Nazarbayev. Since 2003, the capital of Kazakhstan, which as a matter of merit bears his name today, has been hosting the Congress of Leaders of World and Traditional Religions, which has become an important global event contributing to the development of dialogue and understanding between different cultures and civilizations.

In 2011, Nursultan Nazarbayev was awarded the prize of the World Public Forum – Dialogue of Civilizations for his outstanding contribution to strengthening peace and harmony among peoples, uniting the efforts of the world community in establishing global cooperation. The very principles of responsible leadership focused on continuity and evolution let us observe today the processes of the sustainable development of Kazakhstan, as well as its unique role in the international arena as a platform to discuss key issues of world development.

We believe that the dialogue of cultures based on the values of mutual interest, compassion and peacemaking is the most effective element in supporting the diversity of civilizations and the prosperity of humankind.

On behalf of the Dialogue of Civilizations, the Fund of Andrew the First-Called and all people who know you very well, I would like to wish you, Nursultan Abishevich, good health, welfare and prosperity to Kazakhstan and our fellows!

Kulyash Nogatayevna Shamshidinova

The Chairperson of the Board of the Autonomous Educational Organization “Nazarbayev Intellectual Schools”

NAZARBAYEV INTELLECTUAL SCHOOLS: ELBASY’S UNIQUE EDUCATIONAL PROJECT

Eleven years ago, on the initiative of our First President, Elbasy Nursultan Abishevich Nazarbayev, the Intellectual Schools were created. Why? Because we came to an understanding that in a situation of rapid global changes in technology, demography, instability, and climate, the development of human capital may not keep pace with the development and expansion of technologies; and education will face new challenges with the modern solutions which are required.

The changes and challenges that the whole world have faced in 2020 once again has shown the importance of developing up-to-date education systems. Any initiatives related to the development of education therefore become relevant.

When the Autonomous Educational Organization was created, it was a first for Kazakhstan – we were engaged not only in teaching children but also in developing the content of secondary education, an assessment system, and improving teachers’ qualifications. The creation of our organization contributed to the cooperation of pedagogical theory and practice. It became possible to more closely combine the efforts of academics, methodologists, teachers, and administrators at the school level.

At the start, it was important to gain credibility from society. A comprehensive assessment system was created which

took into account all the stages from competitive selection to graduation from school; which primarily provides pedagogical support for students; and which is aimed at fostering the academic integrity of children and teachers.

Our schools educate children from cities, towns, and rural areas (20%) across the social strata. 15% of our students are children from large and low-income families.

While studying at school, 126 students of the Intellectual Schools have received copyrights and utility model patents in the fields of mathematics, computer science, chemistry, biology, and nanotechnology. Students have been awarded grants for innovative ideas totaling 40 million tenge.

The following projects have been implemented through the school community Shanyrak: the research expedition Tugan elge takzym; Kazaktyk zhuz ani, zhuz kuyi; social practices “Take a child to work” readings; 2 apta auylda; 100 books recommended for mandatory reading; the TEDx NIS club in the “Idea worthy to be promoted” format, etc.

The initiatives of the First President at national and international levels are examined in the author’s publication, “Kazakhstan in the Modern World”.

Thus, a student from Aktau, Yeraly Kundyz, who attended the network student conference, “History of Independent Kazakhstan Based on the Works of the First President of Kazakhstan”, showed a set of judgments expressed in the historical and cultural monuments of Kultegin, the policy of the Alash party and the ideas of the First President through the interpretation of the formula “Unity in Diversity”, as reflected in Elbasy’s work, “Era of Independence”. The work proves the applicability of the formula based on the ancient alphabet and sacred signs of Kultegin monuments, its viability and its role

in the formation of the national consciousness of the people that is coincident with the statement of the President: “The first condition of modernization of a new kind is keeping their own culture, their own national code. Modernization will become empty words without that”.

A student from Semey, Ulan Seitkaliyev, touched on the topic of a tragic event in the history of Kazakhstan in his work, which is the operation of the Semipalatinsk nuclear test site. Having studied Elbasy’s work, “Epicenter of the World”, Ulan, using the “Foresight” methods, predicted the possible consequences of nuclear tests if the test site had existed for another 10 years. As a result of the analysis based on the linear logarithmic model of the logistic-regressive method, he concluded that with the functioning of the test site, the consequences would be 63.7% greater, which would have led to a huge disaster. The main conclusion of the student is that an important political step of the First President to close the landfill saved the lives and health of tens of thousands of Kazakhstanis.

Thus, we teach children to think, look at the wider world, investigate and make mistakes, deeply understand the policies pursued by the state, and make constructive decisions based on the results of research and observations.

For 11 years, 12,622 students have become winners of republican and international Olympiads and competitions of scientific projects. Last year, a team from the Intellectual Schools entered the top three at the World Robotics Championship.

Over the years, about 12 thousand graduates have graduated from the Intellectual Schools.

More than 90% of graduates are holders of various educational grants. More than 55.3 billion tenge was saved due to direct admission to the first year of Nazarbayev University,

bypassing the Foundation pre-university training programs, admission to three-year bachelor's programs in 17 universities in Kazakhstan, and admission to a grant from foreign universities. All this became possible thanks to the high-quality training of graduates and the recognition of the learning outcomes at Nazarbayev Intellectual Schools by Kazakhstani and foreign universities and international organizations.

We understand that the quality of the Intellectual Schools' graduate training has a positive impact on the development of the higher education system in our country.

This is the result of the work of three thousand qualified teachers. 30% of them have a Master's degree, Candidate, or Doctor of Science. 168 people graduated with a Master's degree from Nazarbayev University, and 91 are the graduates of Bolashak program. Drawing on the example of our schools, one can see the successful combination and complementarity of the three educational projects of Elbasy: the Bolashak program, Nazarbayev University, and Nazarbayev Intellectual Schools.

Our teachers are in demand in the domestic and international educational world. They lead education departments in the regions, comprehensive schools, and national and international projects.

Recognition of the quality of educational services is the CIS international accreditation (Netherlands) of all the 20 Intellectual Schools.

Our organization became the first one from Kazakhstan to receive the UNESCO Wenhui Award 2019 in the field of education.

We are the national coordinator from Kazakhstan in the OECD project "Education-2030" and a member of the World Association of Lesson Studies, etc.

The effectiveness of the NIS-Program is confirmed by the NIS students' achievements announced in the PISA-2018 international survey where they showed high results in all three directions. Students from the Intellectual Schools entered the top five according to the results for mathematical and science literacy and the top ten in reading literacy among participating countries.

The educational program implemented in Intellectual Schools since 2012 is internationally recognized and comparable with international programs such as A/As-level (UK), O-Level (Singapore), and the International Baccalaureate.

One of the main tasks assigned to our organization is to cascade our experience into the country's secondary education system. This work is carried out through the professional development of teachers, the "Rural School" project, the arrangement of the school libraries' work, the distribution of authors' projects on educational work, and modern teaching methods and technologies in comprehensive schools.

In 2020, we initiated the "Rural School" project together with the akimats of six regions. Within the framework of this project, various aspects of their activities were analyzed in six areas of the country.

The results of the study allowed the strengths and weaknesses of rural schools to be diagnosed, as well as their actual needs. We have developed recommendations to improve the conditions and quality of the provision of educational services. Intellectual Schools' experts are already engaged in the advanced training of the teachers of these rural schools.

In general, the transformation of the professional development system has allowed us to unite the educational community of the country, involving teachers in the research of their own practices and sharing the best experiences.

There is also a growing understanding among teachers of the need to involve parents in the educational process and students' well-being.

Practice shows that students whose families are involved in the educational process demonstrate higher academic success and culture, and have positive attitudes towards school.

In order to bring the Nazarbayev Intellectual Schools' values to society, an association of our graduates has been established.

In general, the creation of an experimental platform in the Nazarbayev Intellectual Schools has allowed us to systematically and purposefully develop the content of education, the evaluation system, the professional development of teachers, and research into pedagogical practice across the country.

Today, Intellectual Schools are a reliable and original social elevator, where a student has a chance to make a career through education as well as improve his or her social status and the status of his family.

Kairat Huatovich Abuseitov

Head of the Centre for International Programs in the Nursultan Nazarbayev Foundation,

Candidate of Historical Sciences, Associate Professor

NURSULTAN NAZARBAYEV: A MAN OF PEACE

The development of foreign policy and the provision of the security of Kazakhstan by Nursultan Nazarbayev is a fundamentally amazing story as is true of many other areas of the state administration. It tells about a country that started almost from scratch and was extremely quickly established as one which has a leading voice in international affairs.

The bold decision, made by him before Kazakhstan gained independence, to close the Semipalatinsk nuclear test site, and subsequently to renounce the status of a nuclear-weapon state became the “brand identity” of our country when entering the world community. It was a particularly high-ground decision as the First President of Kazakhstan embarked on a journey to elevate his country to the rank of a highly respected, accepted, and trusted member of the global family of nations.

When the Soviet Union collapsed, the First President faced huge challenges in foreign policy and many questions to which he had to find answers. He had to think beyond the intellectual boundaries, the old prejudices, and then lead his country down a new path, creating a new identity for Kazakhstan. As noted by Nursultan Abishevich, “The main difficulty in the formation of foreign policy was that our country achieved sovereignty not in a quiet, stable time, but while there was the emergence of a completely new geopolitical order. At that moment we had

to determine our state's position in relation to international processes that had a direct or indirect influence on Kazakhstan's interests".

It is difficult to imagine the scale of the tasks faced by the First President when it came to the promotion of Kazakhstan's interests abroad. In Soviet times, our republic had no experience in international affairs, no traditions, no embassies, and no proper Ministry of Foreign Affairs. Kazakhstan generally had no international identity, and Nazarbayev and his team started with a clean slate with foreign capitals in both the west and east, many of which considered the country to be an unknown state.

It was a strategy of a man who was ready to think completely independently about the future of Kazakhstan, to decisively break with the past in order to forge a new fate for the country, as an economic, political, cultural, and diplomatic leader in Eurasia.

The high-priority task was to define a new foreign policy reflecting the key national interests of Kazakhstan, and exactly this principle emphasized all the reflections of the First President in this sphere. Driven by a determination to rid the country of nuclear weapons, he determined it would be a foreign policy based on a rejection of war and a commitment to the principle of peaceful settlement of disputes. This would entrench the inviolability of national borders and the desire to bring Kazakhstan as a key player both economically and politically onto the world stage. The First President described his strategy as follows: "It is based on the desire to cooperate with all those who are open to equal, constructive, fruitful and mutually beneficial dialogue as we are. It was and remains my opinion that for a strong, modern state capable of standing up for itself – as Kazakhstan should have become - the main award

in international affairs depends on the intention of making friends, not enemies.”

Elbasy’s international initiatives, which not only ensured the recognition of the country and laid the foundation of trust in Kazakhstan as a new member of the world community but also have made and continue to make a significant contribution to the strengthening of regional and global security and stability, became strong evidence for that.

Examples of these initiatives are the proposal of N.A. Nazarbayev to convene a Conference on Interaction and Confidence Measures in Asia; the idea of modern Eurasian integration; participation in the formation of the Shanghai Cooperation Organization; the initiative to convene the Congress of Leaders of World and Traditional Religions; the establishment of the Cooperation Council of Turkic Speaking States; the chairmanship of the Organization for Security and Cooperation in Europe and holding the first and only OSCE summit in the new millennium; and membership in the UN Security Council and so on.

In modern conditions of political tension, the probability of nuclear escalation, growth of new technologies, and the weakening of the arms-control treaty system, Nursultan Nazarbayev continues to be a firm adherent and active participant in the world process of non-proliferation and reduction of nuclear threat in his new status of the First President of Kazakhstan – Elbasy, and the President of the Security Council.

In 2019, urging other countries to follow the example of our country in building a world in which the threat of nuclear weapons will become the asset of history, Elbasy came up with the idea of creating a new international platform – Global Alliance of Leaders for a Nuclear-Free World.

As a politician and diplomat on a global scale with an exceptional strategic vision of the future, Elbasy also addressed countries and world leaders to rally around the idea of “Greater Eurasia” and realize the potential that the “supercontinent” has.

It is the focus on shaping a unified agenda through the restoration of political confidence and systemic economic dialogue that underpins his concept of building a new geopolitical construction – “Greater Eurasia”.

Today, Elbasy continues his work to bring together partner states on the way to a new format of cooperation in the space of Greater Eurasia which will overcome the old contradictions.

Yerkin Amanzholovich Abil

*Director of the Institute of State History of the Committee of Science of the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan,
Doctor of Historical Sciences, Professor*

N.A. NAZARBAYEV: PUBLICIST, POLITICAL SCIENTIST, HISTORIAN

Recent decades have been marked by a natural increase in public interest in their history. This is an objective process arising from the search for national identity and the rise of ethnic consciousness in the formation of a sovereign state. During his visit to Syria in 2007, the First President of Kazakhstan, Nursultan Nazarbayev, noted that: “Only in the conditions of independence were we able to begin to shape our history, to collect and study data from all over the world.”

History is not just a science. Historical consciousness is a part of national identity. If we consider society as a complex system, its elements are horizontal -that is, they are connected through various social connections - but also vertical, that is, connected with time. The function of vertical connections is performed by this historical consciousness. Thus, society identifies itself and determines its place in the world-historical process.

The special role of historical science and historical consciousness was noted by the President in the late 90s. He established a direct link between national consolidation and historical memory in his speech at the IV session of the Assembly of the People of Kazakhstan in 1997.

Later, in his work “In a history stream”, published in 1999, he wrote: “The main condition of our state’s national policy is the issue of self-cognition.”

In his political activities, N.A. Nazarbayev pays the closest attention to the problems of the formation of historical consciousness. By his Decree, the year 1998 was declared the year of national unity and national history. In 2004, the state program Cultural Heritage was launched, which was implemented in phases up to 2011. On the initiative of the President, a special program, “People in the flow of history”, was developed in 2013, the main goals of which were to create the conditions for a qualitative leap in historical studies in Kazakhstan based on advanced methodology and strategies; and the formation of a new historical outlook for the nation. The necessity of scientific reflection on two decades of the modern history of Kazakhstan was emphasized.

In 2008, on the initiative of Elbasy, the Institute of History of the State was established with the purpose of scientific-analytical and expert support for the process of formation of state and historical identity in the country, and the systemic and theoretical substantiation of the modern history of Kazakhstan.

Indeed, one of the actively developing areas of historical science is the history of modern times or modern history. At the same time, there was an urgent need to formulate theoretical and methodological grounds of research in this direction.

First, there is the problem of the relationship between history and other related disciplines – the problem of interdisciplinary synthesis. Secondly, there is the problem of the relationship between history and mass consciousness. Thirdly, there is the problem of the relationship between history and politics, or the problem of the objectivity of historical knowledge.

The processes taking place in the world's academic space have had a beneficial impact on historical studies in Kazakhstan. There was a rejection of any rigid a priori schemes that claimed possession of infallible truth, and the associated strict linear determinism in explaining the historical process and a constituent of its phenomena. The consequence was the divisiveness of thought and imagination, the appeal to any research strategies developed by modern science, the principle multilingualism of historical methodology, the development of dialogic forms of historical cognition, and many other things that form the basis on which a new paradigm of history can grow, a paradigm which meets modern scientific and social realities.

Of special note is the creative and publicizing heritage of N.A. Nazarbayev who is the author of thirteen books and a number of major articles. It requires serious scientific research in the context of strengthening the role of humanitarian knowledge within the framework of the "Rukhani Zhangyru" program implemented by Elbasy. Neither head of the state, nor politician, but instead as a publicist, political scientist, and historian.

A study of the evolution of the author's views on the recent history of Kazakhstan based on a comparison of the works "Without Right and Left" of 1991 and "Era of Independence" of 2017 could be promising. N.A. Nazarbayev himself has formulated his research task, saying, "Our common task is to learn not only to analyze facts and give an objective account of events but also to understand historical processes in their perspective."

Recently, many experts talk about the formulation of a special concept of modernization, the model of Kazakh modernization in the works of N.A. Nazarbayev. It is certainly possible to agree with this statement, but the next step should be a serious

philosophical, political, historical, and theoretical justification of this thesis.

Today we talk a lot about the three modernizations of Kazakhstan in recent times; but there are few historical research studies apart from the famous works of N.A. Nazarbayev. We think that this research area should be intensified within the framework of a general discussion on the periodization of Kazakhstan's history.

It should be noted that one of the most important trends in the development of historical thought in the first quarter of the twenty-first century is the growing awareness of the need to increase the social activity of the history, its diverse impact on social and political life from the education of historical consciousness to the formation of scientific foundations of state policy. Today the problem of methodological support of historical research in Kazakhstan is more relevant than ever.

It is well known that any country that has gained its independence will first re-examine its history. The President's initiatives to study history, respect the older generation, ancestral traditions, support culture, served to raise the national mentality, culture and art, literature, strengthened the national spirit, created a spiritual shock, and inspired intellectuals to write history from all angles. Now we have to study the creative, and scientific heritage to form historical consciousness in connection with the issue of the President.

Talgat Begimovich Kaliyev

*Director of the Institute of Applied Ethnopolitical Studies
Candidate in Political Science*

INTERETHNIC CONSENT: THE INVALUABLE HERITAGE OF ELBASY'S POLITICS

At the beginning of the next decade of the third millennium, unfortunately, our civilization has not yet been able to overcome the problem of xenophobia and racial discrimination of various kinds of prejudices. Outbreaks of intolerance, aggression, and even ethnic cleansing still take place in different parts of the world, regardless of the level of democracy, the protection of human rights, or the material welfare of the citizens of these countries. Quite recently, the world has witnessed a wave of mass demonstrations against racism in the United States of America; and now disturbing news comes from some EU countries.

The reason for this is the fact that self-identification of ethnic groups and individuals is deeper at the psychological level rather than rational and is difficult to handle because it comes from deep antiquity based on the basic categories of group identification under the “us-them” principle, and these categories are close to instinctive. Apparently, no matter how perfect the country's legislation seems, it cannot be protected from inter-ethnic clashes.

The whole world was therefore expecting, quite predictably, the transformation of multi-ethnic Kazakhstan into a flaming trouble spot. During this period, inter-ethnic conflicts have plagued most of the former USSR republics. The representatives

of more than a hundred different peoples have been forcibly displaced to our country, which seemed to all the most vulnerable. Given the deepest crisis and unprecedented deterioration of the socio-economic situation on the former USSR territory and the population's life, the risks of developing a destabilizing situation were quite objectively assessed as extraordinary.

Leading the country in these circumstances was certainly difficult and responsible. In the absence of traditions of the state construction and administration of the new republic, acute shortage of personnel, and deepest socio-economic crisis, at every minute the First President of the country, Nursultan Abishevich Nazarbayev, had to make the most important historical decisions, all of which will have long-term consequences and make its adjustments in determining the future path of the entire state.

At the same time, it was necessary to solve the whole set of problems and problems that had hit the country, from political and economic to social and inter-ethnic ones. Moreover, there were provocateurs on the part of different groups who tried to incite the fire of xenophobia and conflicts. It was obvious that it was crucial to ensure the interethnic climate should become a zone of collective responsibility of the entire population of the country. Thus, a quarter of a century ago, Nursultan Nazarbayev initiated the creation of the Assembly of People of Kazakhstan, in which all ethnic groups were represented. From that point on, any tensions between them were resolved at the negotiating table. Moreover, it is the presence of this unique institution that allows one to speak confidently about the absence of "blind spots" in the ethnopolitical process, where the broadest segment of our country's society is involved.

Another point of potential conflict, as demonstrated by global practice, is the existence of territorial claims and

unresolved disputes. It is hard to overestimate the relevance of this problem to a young state just appearing on the political map of the world.

To solve this issue, Nursultan Nazarbayev started in the most unexpected way, having secured guarantees of our country's territorial integrity from the major powers, the members of the nuclear club, in exchange for the abandonment of the fourth largest nuclear arsenal. This fateful decision ensured both the security of the country and shaped the image of a young state at the same time, henceforth and forever declaring its commitment to the ideals of peace, progress, and norms of international law. In conjunction with each neighboring state, many years of negotiations on the delimitation of the state border were initiated. As a result, the border of Kazakhstan is delimited across the perimeter today.

It is also important to understand that ethnopolitics is not static, as it is accompanied by constant updating of its subjects, generations change, values, demands, and needs are updated, therefore it is necessary to always monitor the state of the inter-ethnic climate in a subtle way, and to respond promptly to any changes there. This is perhaps the secret of the policy of the First President of Kazakhstan, Nursultan Nazarbayev, who managed to build an organic model of inter-ethnic harmony without ethnic minorities, and where all exist as one people.

However, it does not mean the complete exclusion of all risks in the inter-ethnic sphere. Perhaps, as long as humanity exists, the problems of xenophobia, intolerance, the division of individuals and groups into "us" and "them" will continue. These risks cannot be ignored, and Kazakhstan's main principle is the ability to realize their existence and work to prevent them.

A new challenge is the proliferation of network technologies that ensure the total dissemination of information, including destructive nature. Given the quality of these products, volumes, and consistency of approaches, it not possible to exclude the forces with the most powerful financial and organizational resources behind these provocateurs, pursuing serious geopolitical goals. While the youth, which can be taken with false propositions, is deemed a faceless tool.

President Kassym-Zhomart Tokayev initiated the establishment of the Committee for the development of inter-ethnic relations and the Institute of applied ethnopolitical research in order to preserve the invaluable experience of inter-ethnic harmony and ensuring continuity. This is a qualitatively new approach and experience, indicating the transition to a new stage of social development, which involves both the wide introduction of scientific instruments and the active involvement of society and civil sector to inter-ethnic relations.

All this became possible, thanks to the responsible policy of Elbasy Nursultan Nazarbayev which has been followed for the last three decades in the “manual mode”, in fact, setting up the inter-ethnic climate; and he has been able to achieve the highest level of inter-ethnic harmony in which more than a hundred ethnic groups live comfortably, sincerely become friends, create families, do business, and consider any forms of xenophobia as archaic medieval prejudice. And I am sure that future generations will be able to preserve this invaluable legacy laid down from the first days of the founding of the Republic of Kazakhstan!

Yulia Vladimirovna Kuchinskaya

*Director of the Institute for Public Policy of the Nur Otan Party
Candidate of Sociological Sciences*

NUR-SULTAN: A SYMBOL OF PROGRESSIVE DEVELOPMENT AND EVOLUTIONARY CHANGE

July 6 is a State holiday in our country – Capital City Day. The provincial city of Akmola (Tselinograd) has become rightfully a “city of peace” in Central Asia in the space of 23 years. The results of opinion polls confirm that the capital of our country has become the main symbol of an independent Kazakhstan for many Kazakhstanis.

The transfer of the capital of Kazakhstan gave impetus not only to the economic development of the country. The choice and construction of the new capital became a tool for the social design of social consciousness and the system of values and attitudes of Kazakhstanis. Nur-Sultan became a symbol of the nation-building of independent Kazakhstan.

First, the construction of a new capital provided a solution for the fundamental task of forming a new civic identity.

The resolution to shift the capital was adopted by the Supreme Council on 6 July 1994. It was not an easy time for Kazakhstan. The country was experiencing a political and economic crisis. The drop in living standards increased social tensions. The country needed significant changes. Systemically important state institutions were built up. There was a process of constitutional construction.

Changes were difficult and faced great resistance like everything new. Several more complex, unpopular, but very important reforms have to be carried out for further development.

During this period, it was necessary to change the consciousness that had been formed for decades, to polish off the history of the Soviet period and to start a new page in the annals of the country.

N.A. Nazarbayev, having a comprehensive vision of the political developments not only in Kazakhstan but also beyond, understood very clearly the scale of the tasks to be solved by the transfer of the capital. Therefore, the choice of the location of the main city was built on the basis of a comprehensive analysis of the potential of the applicant-cities. A clear understanding of the prevalence, according to which the formation and societal development are based, allowed N.A. Nazarbayev to make a landmark decision.

Signing a Decree “On Declaring the City of Akmola the Capital of the Republic of Kazakhstan” was coincident with the start of the second stage of modernization.

On October 10, 1997, N.A. Nazarbayev addressed a Message to the People of Kazakhstan “Kazakhstan-2030. Prosperity, security and improvement of the welfare of all Kazakhstanis”. The Message presented a strategic vision of the country’s development. The achievement of the tasks required a spirit of freedom, innovation, change, faith in their strength, and the success of the country.

In December, the state symbols were transferred to the new capital and the first composition of the Government was moved. The city has become a place of attraction for ambitious, active, initiative, talented, progressive citizens of our country.

As a result, as the Head of State K.K. Tokayev has noted, Nazarbayev’s internationally known model or “Kazakhstan’s way” strategy originates from the main city of our country, constructed on behalf of the First President of the Republic of Kazakhstan – Elbasy Nursultan Nazarbayev.

Second, the successful implementation of the integrative function of the capital became an important element of constructing a new model of the nation's unity.

In the first years of independence, Kazakhstan was predicted not to have the best future. There were multi-ethnicity, multiculturalism, ethnolinguistic, regional, and ancestral division among other threats. Astana became a point of balance between the various forces and interests that were present in the country. In many ways, this was made possible by Akmola's demographic structure at the time of the capital's transfer. The population of Akmola was optimal on the one hand for the soft social adaptation of those coming to the capital from other regions; and on the other for preserving the balance of interests within the city. The ethnic diversity of the city, formed under the influence of the repression of the '30s and the virgin-lands campaign, created a special tolerant attitude and a tolerance in society.

A unique model of unity and harmony of the Kazakh people was formulated and implemented in the young capital. The compromise between ethnic and religious groups, regional and country interests, global and national has become the basis of Kazakhstan's stability.

Third, if you follow the opinion of several researchers, the concept of a hierarchy of cities on the one hand forms, and on the other reflects, the political principles of the country.

According to N.A. Nazarbayev's idea, one of the key tasks of building a new capital was to give an impetus to the development of the rest of Kazakhstan and its other cities as well. With the loss of the status of the main city, Almaty continued to develop as the financial and economic center of the state. Later, it was decided to stimulate the development of large agglomerations in the south and west of the country.

The abandonment of the concept of the “total capital”, dominant in all spheres of public life, and the creation of new growth points in different regions of the country allows for the creation of an effective balance of regional interests - a checks-and-balances system. Some new principles of interaction between regions, and principles of decent governance and social justice were laid out.

Fourth, it is safe to say that the chosen strategy of building and development of the city and its philosophy contributed to the creation of new values.

The concept of expansion of the capital, through the development of new areas and the improvement of the old part of the city, formed a culture of progressive development.

The diversity of urban architecture, the combination of futurism and traditionality, creativity and classics, numerous high-rise buildings on the one hand pointing to the aspiration to become the economic and political center of Central Asia, and on the other hand emphasizing the ideology of Eurasianism. The capital became an outstanding example of the openness of consciousness, innovative thinking, and modernization of the country.

Thus, the decision to transfer the capital became a powerful tool for national construction, forming the country’s future image, and is a symbol of ongoing development and evolutionary changes.

Change of the capital is a very serious affair requiring the determination and willpower of politicians. Most leaders fear financial, logistical, and political losses. There are quite a few examples of the failure of the capital change and their transformation into monuments of grand ideas.

Strategic vision, firmness of spirit, a high level of responsibility, and Elbasy’s consistency allowed us to build a new city. Today Nur-Sultan is the calling card of our country. The new capital made it possible to show the world community, and, first, ourselves, what independent Kazakhstan is capable of.

Daulet Zhamaubayuli Karibek

Head of the Department of Youth Affairs of the Akimat of Nur-Sultan

YOUTH CARE AS AN IMPORTANT POLICY OF THE HEAD OF STATE

The end of the twentieth century is the time when Kazakhstan gained independence and a time of crisis and instability. The Head of State, Nursultan Abishevich Nazarbayev, was able to find a constructive way to overcome profound crisis and provided new opportunities for moving forward. In a difficult period, it was possible to adopt a long-term development strategy for Kazakhstan, to ensure the successful development and prosperity of the country. He established the foundations of a market economy, delimiting the boundaries that determine the statehood of the country. By expanding the inflow of foreign investments, he increased the authority of Kazakhstan in the international scene. Nazarbayev led the great movement of our compatriots around the world and worked diligently to improve the socio-demographic situation in the country and the well-being of the people.

We, the young generation, are a happy generation that see the results of the far-sighted policy of the Head of State. Today the institutional foundations of the state youth policy have been laid in the country: all conditions have been created for young people, who are able to make their own demands.

On the initiative of the President, the Presidential Council for Youth Policy has been functioning since 2008. Improvement of legislation in the field of youth policy, systematization of

youth resource centers, active support of youth organizations at the republican level are the achievement of the council, created on the initiative of the Head of State.

In 2012, the Youth Committee and the first regional youth policy departments were established. As an employee of the Presidential personnel reserve, they trusted me, and since the beginning of this year I have been working as the Head of the Department of Youth Affairs of the city of Nur-Sultan.

In 2013, on the personal instruction of the president, the Zhastar research center was established to provide scientific and methodological support for the implementation of youth policy. There are only a few such centers in the world established at the national level.

The first President of the Republic of Kazakhstan, Nursultan Abishevich Nazarbayev, has always created all the necessary conditions for the growth and prosperity of youth. Concern for the present and future of young people has always been at the center of presidential policies. "Youth practice", "With a diploma - to the village", "Serpin - 2050", Youth personnel reserve, the state award "Daryn", the project for the development of the youth corps "Zhas Project", free technical and vocational education and other state programs and projects are all cases in point.

One of the first was the Bolashak program, which provides young people with new opportunities. The Bolashak program has become a platform for creating active youth in the country, where they work hard and show their creative potential. More than thirteen thousand young people receive education abroad and today they work in various areas for the development of the country.

The development strategy "Kazakhstan - 2050", adopted in 2012 during the global crisis and instability, announces a new stage of socio-economic modernization and sets a new goal to

become one of the 30 most developed countries in the world. The quality of human potential is a key factor in achieving this ambitious goal, in particular, the task of increasing the national competitiveness of youth. In this regard, the life of the president, his bold political decisions and vision are an excellent example for young people.

2019 was declared the Year of Youth and gave a special impetus to support the country's youth. At the opening ceremony of the Year of Youth, the Head of State launched such specific initiatives as "Young Entrepreneur", "Young Specialist", providing working youth with a rented apartment, and providing scholarship support to young scientists. All of this manifested by the special care and trust of the Head of State in young people.

Every year the number of the younger generation is growing, who are going to meet our expectations. Nowadays, there are about 600 youth organizations operating in the country. These include the organizations "Zhas Ulan" and "Zhas Otan", which unite about two million young people

For us, that is to say for the generation of independent Kazakhstan, the Head of State set the task to enter the list of 30 developed countries of the world until 2050. Therefore, we, the members of "Zhas Otan", together with all young people, are making effort to achieve this goal. We will preserve and increase the achievements of independent Kazakhstan, achieved at the initiative of the First President, Leader of the Nation Nursultan Abishevich; and we will make every possible effort to ensure sustainable development in the 21st century.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ
«ҚАЗАҚСТАН АНАЛИТИКА
ЖӘНЕ СТРАТЕГИЯ
ҚАЗАҚСТАН АНАЛИТИКА
СТРАТЕГИЯСЫ АКАДЕМИЯСЫ»
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ

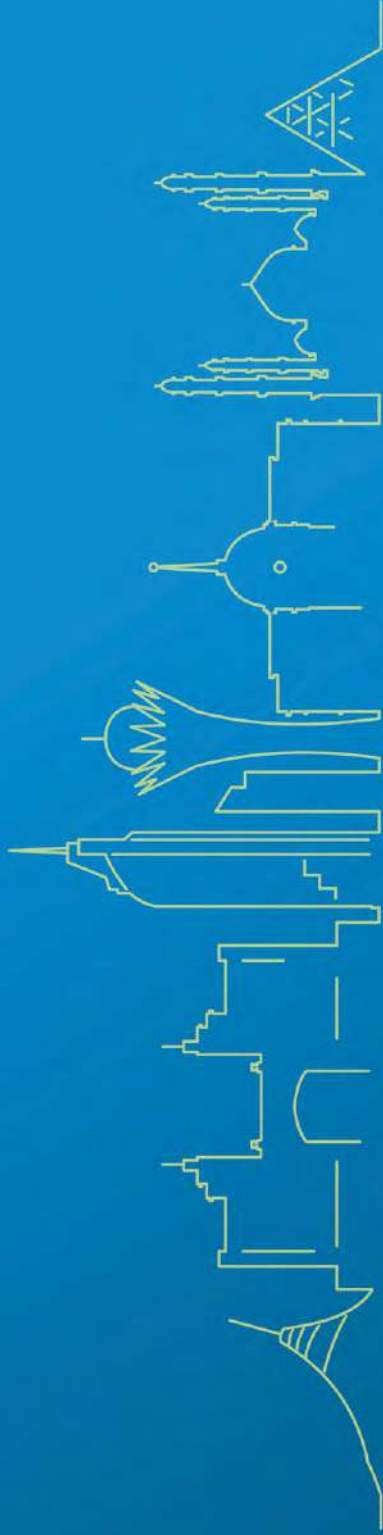

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ОСТАЉАҚ КОММУНИКАЦИОН ПРАКТИКА
СТРАТЕГИЯСЫ АКАДЕМИЯСЫ
ПРЕЗИДЕНТТИК

ЖАҰАРТУ КՔШВАСШЫЛЫҚ: SABAQTASTYQ JÁNE EVOLIÝTSIIA NURSULTAN NAZARBAEV

ОТВЕТСТВЕННОЕ ЛИДЕРСТВО: ПРЕЕМСТВЕННОСТЬ И ЭВОЛЮЦИЯ

02.07.2020

«Нұрсұлтан Назарбаев. Жауапты көшбасшылық: сабақтастық және эволюция» Халықаралық конференциясының ашылуы,
02.07.2020 ж. Нұр-Сұлтан

Открытие Международной конференции «Нурсултан Назарбаев. ответственное лидерство: преемственность и эволюция»
02.07.2020 года в г. Нур-Султан

Opening of the International Conference "Nursultan Nazarbayev. responsible leadership: continuity and evolution"
02.07.2020 in Nur- Sultan

ҚҰТТЫҚТАУ СӨЗДЕР
ПРИВЕТСТВЕННЫЕ ВЫСТУПЛЕНИЯ
WELCOME SPEECHES

БҰҰ Бас хатшысының Орталық Азия бойынша арнайы өкілі, БҰҰ-ның Орталық Азиядағы
превентивті дипломатия бойынша аймақтық орталығының басшысы
Наталья Герман

Специальный Представитель Генерального Секретаря ООН,
Глава Регионального центра по превентивной дипломатии для Центральной Азии
Наталья Герман

Special Representative of the UN Secretary General,
Head of the Regional Center for Preventive Diplomacy for Central Asia
Natalia Gherman

Шанхай ынтымақтастық ұйымының Бас хатшысы
Владимир Норов

Генеральный секретарь Шанхайской организации сотрудничества
Владимир Норов

Secretary General of the Shanghai Cooperation Organization
Vladimir Norov

Қытай халықтық саяси консультативтік кеңесінің мүшесі,
Қытай қазіргі заманғы халықаралық қатынастар академиясының
аға кеңесшісі және экс-президенті (ҚКЗХҚА, Пекин қ.)

Цзи Чжие

Член Народного политического консультативного Совета Китая (НПКСК),
старший советник и экс-президент Китайской академии
современных международных отношений (КАСМО, г. Пекин)

Цзи Чжие

Member of the People's Political Consultative Council of China (PPCCC),
senior advisor and ex-president of the Chinese Academy
of Contemporary International Relations (CACMO, Beijing)

Ji Zhiye

«Өркениеттер диалогы» зерттеу институтының
Бақылау кеңесінің төрағасы (Мәскеу қ.), Astana Club мүшесі
Владимир Якунин

Председатель Наблюдательного совета Исследовательского института
«Диалог цивилизаций» (г. Москва), Член Astana Club
Владимир Якунин

Chairman of the Supervisory Board of the Research Institute
«Dialogue of Civilizations» (Moscow), Member of Astana Club
Vladimir Yakunin

«Нұрсұлтан Назарбаев. Жауапты көшбасшылық:
сабақтастық және эволюция» Халықаралық конференциясы
бұқаралық ақпарат құралдарында

Международная конференция
«Нурсултан Назарбаев. Ответственное лидерство:
преемственность и эволюция» в средствах массовой информации
International Conference “Nursultan Nazarbayev. Responsible Leadership:
continuity and evolution” in the media

 СЛУЖБА ЦЕНТРАЛЬНЫХ КОММУНИКАЦИЙ
при Президенте Республики Казахстан

KAZ RUS ENG

+7 (7172) 559344
info@ortcom.kz

ГЛАВНАЯ О НАС НОВОСТИ ПРЕСС-АНОНСЫ СПЕЦПРОЕКТЫ ДЛЯ СМИ РЕГИОНЫ LIVE

Главная > Новости Пресс-релизы Для СМИ > Новости Пресс-релизы

В Национальной академической библиотеке Республики Казахстан состоялась Международная конференция «Нурсултан Назарбаев. Ответственное лидерство: преемственность и эволюция»

02.07.2020 в 12:50 Новости Пресс-релизы

2 июля 2020 года в г. Нур-Султан в Национальной академической библиотеке Республики Казахстан состоялась Международная конференция «Нурсултан Назарбаев. Ответственное лидерство: преемственность и эволюция».

Организаторы конференции: Казанский институт стратегических исследований при Президенте Республики Казахстан и Служба Центральных Коммуникаций при Президенте Республики Казахстан.

В работе форума приняли участие руководители и ведущие эксперты научно-аналитических центров, ректора вузов Казахстана, главы региональных международных организаций, а также авторитетные зарубежные эксперты.

Так в рамках Конференции в режиме онлайн участия на конференции с приветствиями и докладами выступили Наталья Герман – специальный представитель Генерального секретаря ООН, глава Регионального центра ООН по провозитивной дипломатии для Центральной Азии (г. Ашхабад); Владимир Норвич – Генеральной секретаря Шанхайской организации сотрудничества (г. Пекин), Цзя Чжун – старший советник и зам-президент Китайской академии современных международных отношений КАСМО (г. Пекин), Владимир Якунин – Председателе Наблюдательного совета Исследовательского института «Диалог цивилизаций» (г. Москва).

В рамках международной конференции были обсуждены следующие вопросы: историческая роль Первого Президента РК – Елбасы Н.А. Назарбаева и его политическая дальновидность, феномен ответственного лидерства Первого Президента Республики Казахстан, его трансформация в Лидера нации – Елбасы, значимость личности Нурсултана Назарбаева сквозь призму формирования преемственности политики, исторических традиций и политической культуры, деятельность Елбасы на современном этапе.

Казахстанские эксперты, директор КИСИ при Президенте РК Зарема Шаруменова, ректор ВШУ им. П.Н. Гумилева Ерилан Содакбаев, председатель Правления АО «Назарбаев Интеллектуальные школы» Кулшар Шамшидинова, вице-директор Центра международных программ Фонда Первого Президента – Елбасы Кабыртал Абулсатов, директор Института истории государства КИМ ММН РК Ерини Абылай, директор недавно созданного Института прикладных этнополитических исследований Тагит Казиев, директор Института общественной политики партии «Нур Отан» Юлия Куинкина, руководитель Управления молодежной политики акимата г. Нур-Султан Дегулет Кершек в своих выступлениях рассматривая разные аспекты развития нашего государства, всесторонне и глубоко проанализировали огромный вклад Первого Президента Республики Казахстан – Елбасы Н.А. Назарбаева в становление, развитие и процветание независимого Казахстана.

В работе Международной конференции с онлайн-подключением также приняли участие ученые, эксперты научных организаций: Библиотека Первого Президента РК-Елбасы, ИМЭП при Фонде Первого Президента.

Участники конференции были единодушны в том, что международная конференция вносит свой вклад в осмысление феномена ответственного лидерства, высочайшего вклада Первого Президента Республики Казахстан – Елбасы Н.А. Назарбаева в становлении и развитии нашей страны, его величайшей роли в новейшей истории Казахстана, громадном масштабе его личности, исключительных качествах, заслугах перед Родной и своим народом. По итогам работы конференции будет издан сборник материалов.

История партнерства РК и ООН неразрывно связана с именем Нурсултана Назарбаева – Наталья Герман

2 Милл 2020 12:50

Подпишитесь

НУР-СУЛТАН. КАЗИНФОРМ – В Национальной академической библиотеке РК проходит Международная конференция «Нурсултан Назарбаев. Ответственное лидерство: преемственность и экология», передает корреспондент МИА «Казинформ».

«Как вы знаете, Казахстан вступил в ООН 2 марта 1992 года. С тех пор история плодотворного и взаимовыгодного партнерства Республики Казахстана с Организацией Объединенных Наций была неразрывно связана с именем Нурсултана Абшшевича Назарбаева. Первой сессии Генеральной Ассамблеи ООН, в работе которой ваша страна приняла полноценное участие как новое независимое государство, стала 47-я сессия 1992 года, в рамках которой состоялось и первое выступление Президента Назарбаева», - сказала в своем приветственном слове специальный представитель генерального секретаря ООН, глава регионального Центра по превентивной дипломатии для Центральной Азии Наталья Герман.

Спикер добавила, что в последующие годы Нурсултан Назарбаев более 10 раз посещал с визитами штаб-квартиру ООН и выступал на общеполитических дебатах высокого уровня. По его инициативе на площадке ООН были успешно реализованы многие важнейшие антивоенные, антиядерные и контртеррористические предложения.

Признанием весомого вклада Казахстана в продвижение миссии ООН было и назначение в марте 2011 года Касым-Жомарта Токаева на пост заместителя генерального секретаря ООН, отметила она.

«Огромным событием в истории нашего сотрудничества стало избрание Казахстана непопулярным членом Совета Безопасности ООН. На период членства вашей страны в одном из главных органов ООН Первый Президент РК Назарбаев определил следующие приоритеты: построение мира, свободного от ядерного оружия; урегулирование уризы глобальной войны и урегулирование региональных конфликтов; укрепление региональной безопасности и сотрудничества; борьба с терроризмом; обеспечение неразрывной связи между безопасностью и устойчивым развитием; а также адаптация Совета Безопасности и всей системы ООН к угрозам и вызовам XXI века», - подчеркнула Наталья Герман.

Она напомнила, что в рамках своей повестки в Совете Безопасности ООН Казахстан инициировал и первый с 2010 года визит членов Совета Безопасности в Афганистан, а также брифинг высокого уровня под председательством Первого Президента РК Нурсултана Назарбаева, по итогам которого были приняты важные резолюции ООН, а тема нераспространения оружия массового уничтожения была впервые включена в инструментарий ООН по предупреждению и разрешению конфликтов.

«Следует также заметить, что сотрудничество Казахстана с ООН никогда не было односторонним. По приглашению Первого Президента Казахстана Нурсултана Назарбаева нашу страну с официальными визитами неоднократно посещали генеральные секретари Кофи Аннан, Пан Ги Мун и Антониу Гутерриш. За годы сотрудничества значительно расширилось и представительство ООН в Казахстане, которое сегодня представлено 18-ью программами, фондами и агентствами ООН. Мы всегда с благодарностью отмечаем, что региональный Центр ООН по превентивной дипломатии для Центральной Азии, основанный в 2007 году решением генерального секретаря ООН, был в свою очередь создан по инициативе Первого Президента РК Нурсултана Назарбаева и при поддержке всех государств региона», - добавила Наталья Герман.

В работе конференции также приняли участие руководители и ведущие эксперты научно-аналитических центров, ректоры вузов, главы региональных международных организаций, а также авторитетные зарубежные эксперты.

С именем Елбасы связан растущий авторитет Казахстана на международной арене – генсек ШОС

С именем Первого Президента Казахстана Нурсултана Назарбаева связан растущий авторитет Казахстана на международной арене. Об этом заявил генеральный секретарь Шанхайской организации сотрудничества Владимир Норов, выступая на Международной конференции "Нурсултан Назарбаев. Ответственное лидерство: преемственность и эволюция", передает [Kazpravda.kz](#) со ссылкой на [Inform.kz](#).

"С именем Нурсултана Абишевича связаны годы становления и развития Казахстана, значимых конституционных и политических реформ, роста социально-экономических достижений и успехов страны. Новизна подходов и его своевременные решения позволили вывести Казахстан в число успешных, стабильных и авторитетных государств с последовательной политикой и ясными внешнеполитическими приоритетами", – сказал Владимир Норов.

Спикер добавил, что с именем Первого Президента Казахстана связан растущий авторитет страны на международной арене. Он инициатор крупномасштабных новаторских идей, привлекавших внимание международного сообщества. В их числе – формирование Совещания по взаимодействию и мерам доверия в Азии, создание евразийского союза государств, антиядерная проблематика, диалог между лидерами мировых и традиционных религий.

"Нурсултан Назарбаев один из первых поддержал инициативу Президента Узбекистана Шавката Мирзиёева по созыву Консультативной встречи глав государств Центральной Азии, первое заседание которой состоялось 15 марта 2018 года в столице Казахстана. Высокий авторитет и значимые заслуги Первого Президента Казахстана в углублении регионального взаимодействия стали основой для его избрания Почетным председателем Консультативной встречи глав государств Центральной Азии в ходе второго Ташкентского заседания в ноябре 2019 года. Сотрудничество между странами Центральной Азии за последние годы, благодаря в том числе его активным усилиям, достигает важных положительных результатов. Кардинальным образом меняется политическая атмосфера в регионе, ярким примером чему служит региональное сближение, восстановление доверия и взаимопонимания, а также оперативное решение накопившихся проблем на основе разумных компромиссов и с учетом интересов всех стран региона", – добавил Владимир Норов.

Отметим, в работе форума также приняли участие руководители и ведущие эксперты научно-аналитических центров, ректоры вузов, главы региональных международных организаций, а также авторитетные зарубежные эксперты.

Елбасының жауапты көшбасшылық феномені талқыланды

Нұр-Сұлтан, BAQ.KZ тілшісі. Қазақстан Республикасының ұлттық академиялық кітапханасында "Нұрсұлтан Назарбаев. Жауапты көшбасшылық: сабақтастық және эволюция" атты халықаралық конференция өтті.

Форумға ғылыми-талдау орталықтарының басшылары мен жетекші сарапшылары, Қазақстанның жоғары оқу орындарының ректорлары, аймақтық халықаралық ұйымдардың басшылары, сондай-ақ, беделді шетелдік сарапшылар қатысты.

Халықаралық конференция барысында Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы Н.Назарбаевтың тарихи рөлі және оның саяси көрегендігі; Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің жауапты көшбасшылық феномені және оның Ұлт Көшбасшысы - Елбасына трансформациялануы; саясаттың, тарихи дәстүрлер мен саяси мәдениеттің сабақтастығын қалыптастыру тұрғысындағы Нұрсұлтан Назарбаев тұлғасының маңыздылығы, қазіргі кезеңдегі Елбасының қызметі талқыланды.

Конференция қатысушылары Назарбаевтың жауапты көшбасшылық феноменін, еліміздің қалыптасуы мен дамуындағы бағасыз үлесін түйсінуде, оның Қазақстанның жаңа тарихындағы аса маңызды рөлін, оның тұлғасының орасан зор ауқымын, ерекше қасиеттері мен Отанға және халқына қызмет ету құбылысын түсінуге септігін тигізетіні туралы ортақ пікірге келді.

Аяғаз ҚҰРМАШ

Фото: ашық дереккөз

Басты бет / Жаңдықтар / «Нұрсұлтан Назарбаев. Жауапты көшбасшылық: сабақтастық және эволюция» Халықаралық конференциясы

«Нұрсұлтан Назарбаев. Жауапты көшбасшылық: сабақтастық және эволюция» Халықаралық конференциясы

3 сәуір 2020 ж. 07:05 09

Нұр-Сұлтан қаласында Қазақстан Республикасының Халықаралық академиялық кітапханасында «Нұрсұлтан Назарбаев. Жауапты көшбасшылық: сабақтастық және эволюция» атты Халықаралық конференция өтті. Конференцияны ұйымдастырушылары ҚР Президенті жанындағы Қазақстан стратегиялық зерттеулер институты және ҚР Президенті жанындағы Орталық коммуникациялар қызметі.

Мәжліс қатысушылар ұлт-аралық басылымдар мен онлайн сериалдарды, кітапхананың ашық кеңестерін, дегустация, әлемдік мәдениеттің ұйымымен байланысты мадәни-образды бағалау жүйесін таныстыра кетті.

Конференцияда арнайы рөлдерді Рональд Гарден - БҰҰ Бас хатшысының бұрынғы өкілі, БҰҰ нақты Орталық Азиядағы гуманитарлық дипломатия бойынша жауаптышы Бейшенәлі Қашымбай, Оңтүстік-Түркия - Шығыс Азиядағы университеттердің Бас хатшысы (Түркия) Шан Чанг - Қытайдағы әлемдік қауымдастық, қолдаушы академиялық ала қарымдас және сериалдардың (Түркия) Юричи Валериано - «Ибраһимлер» дипломатиялық зерттеу институтының бұрынғы директоры (Италия) қатысты.

Құрметті тілекшілерімізге Қазақстанның басқарушыларының өкілі ролындағы «Жауапты көшбасшылық» терминдері және әлемдік мәдениеттің бағытталуындағы нұсқауларды ұғыту. Бұл қаламның мәдениет, мәдениет және өнердің негізінде, ұлт-аралық құрылымдары. Әлемдік стратегиялық мәдениеттің басқарушылары және академиялық ұйымдардың ролындағы білімнің өсетін сәтінде және құлпыт қолданымына, дәстүрлі ұлттың кеңірек қатынасты «Тәуелсіздік» және мәдениет құрылымдары құрылымдарының қолданымына сенімдері.

Конференция қатысушылары, Әлемдік академиялық қауымдастық, академиялық академиялардың және академиялық қауымдастықтарының өкілі ролында және Қазақстанның дипломатиялық және мәдениеттің ролында. Әлемдік стратегиялық мәдениеттің басқарушылары және академиялық ұйымдардың ролындағы білімнің өсетін сәтінде және құлпыт қолданымына, дәстүрлі ұлттың кеңірек қатынасты «Тәуелсіздік» және мәдениет құрылымдары құрылымдарының қолданымына сенімдері.

Конференцияда арнайы рөлдерді Рональд Гарден - БҰҰ Бас хатшысының бұрынғы өкілі, БҰҰ нақты Орталық Азиядағы гуманитарлық дипломатия бойынша жауаптышы Бейшенәлі Қашымбай, Оңтүстік-Түркия - Шығыс Азиядағы университеттердің Бас хатшысы (Түркия) Шан Чанг - Қытайдағы әлемдік қауымдастық, қолдаушы академиялық ала қарымдас және сериалдардың (Түркия) Юричи Валериано - «Ибраһимлер» дипломатиялық зерттеу институтының бұрынғы директоры (Италия) қатысты.

Қазақстан Республикасы Президенті жанындағы
Қазақстан стратегиялық зерттеулер институтының директоры,
Зарема Шәукенова

Директор Казахстанского института стратегических исследований
при Президенте Республики Казахстан,
Зарема Шаукенова

Director of the Kazakhstan Institute for Strategic Studies
under the President of the Republic of Kazakhstan,
Zarema Shaukenova

«Назарбаев Зияткерлік мектептері»
дербес білім беру ұйымы Басқарма Төрайымы
Күләш Шамшидинова

Председатель Правления Автономной организации образования
«Назарбаев Интеллектуальные школы»
Куляш Шамшидинова

Chairman of the Board of the Autonomous educational organization
“Nazarbayev Intellectual Schools”
Kulyash Shamshidinova

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
Ғылым комитеті Мемлекет тарихы институтының директоры,
Еркін Әбіл

Директор Института истории государства
Комитета науки Министерства образования и науки РК,
Еркин Абиль

Director of the Institute of State History of the Science Committee
of the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan,
Yerkin Abil

Елбасы – автор современной политической повестки регионального и международного сотрудничества

Назарбаев уже в своем новом статусе Первого Президента РК – Елбасы и Председателя Совета Безопасности в 2019 году выступил с идеей создать новую международную платформу – Глобальный альянс лидеров за безъядерный мир.

© Фото: ericcom.kz

© 2 июля 2020, 12:56

Заккрытие Семипалатинского ядерного полигона и отказ от ядерного арсенала оружия стало визитной карточкой Казахстана при вхождении в мировое сообщество, сообщает zakon.kz.

Об этом сообщил руководитель Центра международных программ Фонда Нурсултана Назарбаева - Кайрат Абусейтов, выступая в качестве участника Международной конференции "Нурсултан Назарбаев – ответственное лидерство: преемственность и эволюция".

“

По словам эксперта, именно это волевое решение Первого Президента страны позволило Казахстану войти в ранг высокоуважаемых и пользующихся доверием стран мира. Благодаря стратегии Нурсултана Назарбаева, страна, не имевшая своей международной идентичности, стала экономическим, политическим, культурным и дипломатическим лидером в Евразии.

”

Стремление Н.А.Назарбаева продвигать национальные интересы страны на основе отказа от войны и приверженности принципу мирного разрешения споров стали предпосылками международных инициатив Елбасы, которые в последующем обеспечили не только узнаваемость страны и заложили фундамент доверия к Казахстану как к новому члену мирового сообщества, но также внесли и продолжают вносить значительный вклад в укрепление региональной и глобальной безопасности и стабильности.

Как отметил КАбусейтов, Нурсултан Назарбаев уже в своем новом статусе Первого Президента РК - Елбасы и Председателя Совета Безопасности в 2019 году выступил с идеей создать новую международную платформу - Глобальный альянс лидеров за безъядерный мир.

“

Как политик и дипломат глобального масштаба с исключительным стратегическим видением будущего, Елбасы выступил с концепцией по построению новой геополитической конструкции "Большая Евразия", сфокусированной на восстановлении политического доверия и системного экономического диалога в регионе, - добавил эксперт.

”

Сегодня, 2 июля 2020 года в г.Нур-Султан в Национальной академической библиотеке Республики Казахстан проходит Международная конференция "Нурсултан Назарбаев. Ответственное лидерство: преемственность и эволюция".

Central Asia Monitor

№807 2-07-2020 12:59

Представители научного сообщества призывают изучать творческое и публицистическое наследие Н.А.Назарбаева с целью укрепления самосознания казахстанцев
Рассматривая аспекты становления суверенитета и национальной идентичности Казахстана сквозь призму исторической науки, директор Института истории государства Комитета науки МОН РК Еркин Абиль отметил, что деятельность Н.А.Назарбаева выстроена на пристальном внимании к проблемам формирования исторического самосознания казахстанцев.

По словам профессора, с момента обретения независимости благодаря реализованным государственным программам в стране произошел существенный скачок развития исторической науки Казахстана. Существенным фактором при этом стало создание в 2008 году Института истории государства, инициированного Елбасы.

Как отметил доктор исторических наук Е.Абиль, особое значение становлению исторического самосознания и исторической науки в Казахстане, в целом, стало творческое и публицистическое наследие Н.А.Назарбаева, который на сегодняшний день является автором тринадцати книг и целого ряда крупных статей.

«Творческое наследие Н.А.Назарбаева требует серьезного научного исследования в контексте усиления роли гуманитарного знания в рамках программы Елбасы: «Рухани жангыру». Не как главы государства, не как политического деятеля, а именно, как публициста, политолога и историка», - заметил Е.Абиль.

Говоря об аспектах казахстанской модернизации, отраженных в трудах Н.А. Назарбаева, эксперт заявил, что в данном направлении кроме известных работ Елбасы мало серьезных исторических исследований на эту тему. В этой связи, он призвал активизировать исследования в этом направлении в рамках общей дискуссии по периодизации истории Казахстана.

Сегодня, 2 июля 2020 года в г.Нур-Султан в Национальной академической библиотеке Республики Казахстан проходит Международная конференция «Нурсултан Назарбаев. Ответственное лидерство: преемственность и эволюция».

Организаторы: Казахстанский институт стратегических исследований при Президенте Республики Казахстан и Служба Центральных Коммуникаций при Президенте Республики Казахстан.

Высочайшие рейтинги Елбасы в течение многих лет объяснила эксперт

2 июля, 12:57 457

Амир Жанузаков

Уровень поддержки казахстанцами Первого Президента долгие годы оставался стабильно высоким.

Причины объяснила директор Казахстанского института стратегических исследований при президенте Зарема Шаукенова в ходе международной конференции «Нурсултан Назарбаев. Ответственное лидерство. преемственность и эволюция». Мероприятие, организованное институтом и Службой центральных коммуникаций при президенте, проходит в Национальной академической библиотеке.

«Высочайшие рейтинги Нурсултана Назарбаева в течение многих лет определялись поддержкой казахстанцами модели развития страны, реализуемой под политическим руководством Елбасы, —

цитируют эксперта в Службе центральных коммуникаций. —

Данное обстоятельство было отмечено в рамках межстранового исследования «Евразийский монитор», в котором с 2004 года участвует Казахстан. Всего в данном исследовании участвуют 13 постсоветских стран.

Так, в мае 2005 года «Евразийский монитор» зафиксировал показатель поддержки населением президента Назарбаева в 89%. В 2007 году уровень поддержки президента достиг 91%. И это были самые высокие рейтинги среди всех президентов стран-участниц исследования».

По мнению главы института, высокие рейтинги Елбасы связаны с потребностью большинства казахстанцев в сильной личности у руля, способной обеспечить гармоничное экономическое и политическое развитие республики.

Нурсултан Назарбаев, Первый Президент

Елбасының ел қауіпсіздігін қамтамасыз еткен тағдыршешті шешімі қандай

2020 жылғы 7 шілде 14:18

Бөлісіңіз: [VK](#) [Facebook](#) [R](#) [Telegram](#) [Twitter](#) [LinkedIn](#) [WhatsApp](#) [Messenger](#) [YouTube](#)

НҰР-СҰЛТАН. ҚазАқпарат - Қолданбалы этносаяси зерттеулер институтының директоры Талғат Қалиев Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың ел қауіпсіздігін қамтамасыз еткен тағдыршешті шешімдері туралы айтты, деп хабарлайды ҚазАқпарат тілшісі.

«Мемлекеттік құрылыс пен жаңа республиканы басқару дәстүрі жоқ, кадр тапқышылығы өткір тұрған және әлеуметтік-экономикалық дағдарыс тереңдеп кеткен жағдайда еліміздің Тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Назарбаевқа минут сайын маңызды тарихи шешімдер қабылдау қажет болды. Олардың әрқайсысы бүкіл мемлекеттің болашақ траекториясын айқындау ұзақ мерзімді әсері болды және өз түзетулерін енгізіп отырды. Бұған қоса елге төнген саяси-экономикалықтан бастап әлеуметті және этносаралық міндеттер мен проблемалардың барлығын кешенді түрде шешу де қажет еді. Оның үстіне түрлі топтар тарапынан ксенофобия мен қақтығыстарға от тастауға тырысқан арандатушылар да болды», - деді ол «Нұрсұлтан Назарбаев. Жауапты басшылық: Сабаястағық пен эволюция» тақырыбындағы халықаралық конференция барысында.

Оның атап өтуінше, осындай қиын-қыстау кезеңде Нұрсұлтан Назарбаев еліміздегі этникалық топтардың басын босқан Қазақстан халқы Ассамблеясын құруға ұйытқы болды. Сол сәттен бастап олардың арасында туындаған кез келген шиеленіс келіссөз үстелінде шешілді.

Сонымен қатар ол Елбасының қазақ мемлекетінің шекарасын шегендеп, көрші елдермен ортақ келісімге келе алған ерлігін де айрықша атап өтті.

«Нәтижесінде бүгінде Қазақстан шекарасы бүкіл өн бойында толықтай делимитацияланды», - деді Талғат Қалиев.

Эксперт: Нур-Султан стал символом национального строительства независимого Казахстана.

02.07.2020 в 12:20 Новости Пресс-релизы

Перенос столицы Казахстана дал импульс не только экономическому развитию страны. Строительство новой столицы стало инструментом социального проектирования общественного сознания, системы ценностей, установок казахстанцев. Такое мнение в рамках Международной конференции «Нурсултан Назарбаев – ответственное лидерство: преемственность и эволюция» озвучила директор Института общественной политики партии «Nur Otan» Юлия Кучинская.

«Стране нужны были кардинальные изменения. Выстраивались системообразующие государственные институты. Шел процесс конституционного строительства. Изменения, как все новое, проходили с трудом, сталкивались с большим сопротивлением. Предстояло провести еще ряд сложных, непопулярных, но очень важных для дальнейшего развития реформ», - отметила Юлия Кучинская.

По ее мнению, в этот период необходимо было переломить сознание, формировавшееся десятилетиями, поставить точку в истории советского периода и начать новую страницу в летописи страны.

Эксперт считает, что строительство новой столицы позволило решить фундаментальную задачу формирования новой гражданской идентичности.

Сегодня, 2 июля 2020 года в г.Нур-Султан в Национальной академической библиотеке Республики Казахстан проходит Международная конференция «Нурсултан Назарбаев. Ответственное лидерство: преемственность и эволюция».

Организаторы: Казахстанский институт стратегических исследований при Президенте Республики Казахстан и Служба Центральных Коммуникаций при Президенте Республики Казахстан.

Проблемы молодежи всегда остаются предметом особой заботы Елбасы

02.07.2020 в 12:30 Новости Пресс-релизы

Достижения страны, реализованные под руководством Елбасы, его амбициозные задачи и смелые решения служат ярким примером для молодежи, мотивируя ее к поиску новых знаний, усердному труду и высокому профессионализму. Об этом заявил руководитель Управления молодежной политики Акимата г. Нур-Султан Даулет Кәрібек в ходе Международной конференции «Нурсултан Назарбаев – ответственное лидерство: преемственность и эволюция».

По словам молодого специалиста, сегодняшней молодежи предстоит внести собственный вклад в развитие страны, принять активное участие в реализации Стратегии развития «Казахстан-2050». Эта ответственная миссия возложена на молодое поколение Первым Президентом Казахстана – Елбасы.

«Мы, молодое поколение – счастливое поколение, которое видит результаты дальновидной политики Елбасы. На сегодняшний день в стране создаются все условия для процветания молодежи, способной заложить институциональные основы государственной молодежной политики», - заявил Д. Кәрібек.

Перечисляя программы и проекты, ориентированные на развитие молодежи, Д. Кәрібек отдельно остановился на программе «Болашақ», благодаря которой более 13 тысяч выпускников, получивших лучшее западное образование, сегодня успешно трудятся в различных отраслях национальной экономики.

В качестве других социальных лифтов для казахстанской молодежи спикер отметил такие программы и проекты, как: «Молодежная практика», «С дипломом в село», «Серпін – 2050», «Молодежный кадровый резерв», Государственная премия «Дарын», проект развития молодежного корпуса «Zhas Project», программа бесплатного профессионально-технического образования и т.д.

Отмечая другие инициативы Елбасы, направленные на поддержку молодежи, Даулет Кәрібек выделил создание Совета по молодежной политике при Президенте, Комитета по делам молодежи и региональных управлений по вопросам молодежной политики, Научно-исследовательского центра «Жастар».

Сегодня, 2 июля 2020 года в г. Нур-Султан в Национальной академической библиотеке Республики Казахстан проходит Международная конференция «Нурсултан Назарбаев. Ответственное лидерство: преемственность и эволюция».

Организаторы: Казахстанский институт стратегических исследований при Президенте Республики Казахстан и Служба Центральных Коммуникаций при Президенте Республики Казахстан.

«Нұрсултан Назарбаев. Жауапты көшбасшылық: сабақтастық және эволюция» Халықаралық конференциясының жабылуы
Закрытие Международной конференции «Нурсултан Назарбаев. Ответственное лидерство: преемственность и эволюция»
Closing of the International Conference “Nursultan Nazarbayev. Responsible Leadership: continuity and evolution”

**Қазақстан Республикасы Президенті жанындағы
Қазақстан стратегиялық зерттеулер институты (ҚСЗИ)
Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығымен
1993 жылғы 16 маусымда құрылған.**

ҚР Президенті жанындағы ҚСЗИ негізгі міндеті – Қазақстан Республикасының ішкі және сыртқы саясатының стратегиялық аспектілерін аналитикалық қамтамасыз ету.

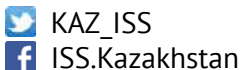
Пенсильвания университетінің «Global Go To Think Tank Index Report» рейтингісі (2018 ж.) бойынша ҚСЗИ әлемнің 8162 талдау орталықтары арасынан 142 орынды иемденіп, рейтингке кірген жалғыз қазақстандық «ақыл-ой орталығы».

Институт өзінің 27 жылдық қызметі барысында халықаралық қатынастар, жаһандық және аймақтық қауіпсіздік мәселелері бойынша 300-ден астам кітап басып шығарды. ҚСЗИ-да үш журнал басылып шығарылады: «Қоғам және Дәуір», «Қазақстан-Спектр» және «Central Asia's Affairs». Үш тілде жүргізіліп отыратын сайты, Facebook және Twitter әлеуметтік желілерінде өз парақшасы бар.

ҚСЗИ – жыл сайын әлемдік саясат пен экономиканың өзекті мәселелері бойынша бірқатар ғылыми және практикалық іс-шаралар өткізілетін ерекше халықаралық сарапшылар алаңы. Институттың ғылыми форумдарына Орта Азия мен алыс шетелдердің беделді сарапшылары қатысады.

Мекен-жайы және байланыс телефондары:

Қазақстан Республикасы, 010000,
Нұр-Сұлтан, Бейбітшілік көшесі, 4
Тел.: +7 (7172) 75-20-20
Факс: +7 (7172) 75-20-21
E-mail: office@kisi.kz

**Казахстанский институт стратегических исследований (КИСИ)
при Президенте Республики Казахстан создан
Указом Президента Республики Казахстан 16 июня 1993 года**

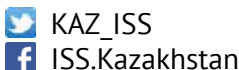
Основной задачей КИСИ является прогнозно-аналитическое обеспечение стратегических аспектов внутренней и внешней политики Республики Казахстан. КИСИ является единственным казахстанским «мозговым центром», вошедшим в основной рейтинг «Global Go To Think Tank Index Report» Пенсильванского университета (2018 г.), заняв 142 место среди 8162 мозговых центров мира.

За 27 лет деятельности Институтом было издано более 300 книг по международным отношениям, проблемам глобальной и региональной безопасности. В КИСИ издаются три журнала: «Қоғам және Дәуір», «КазахстанСпектр», «Central Asia's Affairs». Институт располагает собственным сайтом на трёх языках: казахском, русском и английском, а также ведёт аккаунты в социальных сетях Facebook и Twitter.

КИСИ является уникальной международной экспертной площадкой, где ежегодно проводится ряд научно-практических мероприятий, посвящённых актуальным проблемам мировой политики и экономики. В научных форумах Института принимают участие авторитетные эксперты из стран Центральной Азии и дальнего зарубежья.

Адрес и контактные телефоны КИСИ:

Республика Казахстан, 010000
г. Нур-Султан, ул. Бейбітшілік, 4
Тел.: +7 (7172) 75-20-20
Факс: +7 (7172) 75-20-21
E-mail: office@kisi

**The Kazakhstan Institute for Strategic Studies (KazISS)
under the President of the Republic of Kazakhstan
was established by the Decree of the President
of the Republic of Kazakhstan in June 16, 1993**

The main task of the KazISS is forecasting and analytical support of the strategic aspects of the domestic and foreign policy of the Republic of Kazakhstan. KazISS is the only Kazakh «Think Tank» included in the main rating «Global Go To Think Tank Index Report» of the University of Pennsylvania (2018), taking 142nd place among 8162 think tanks in the world.

For 27 years of activity, the Institute has published more than 300 books on international relations, problems of global and regional security. KazISS publishes three magazines: “Kogam zhane Dair”, “Kazakhstan Spectrum”, “Central Asia’s Affairs”. The Institute has its own website in three languages: Kazakh, Russian and English, and also maintains accounts on social networks Facebook and Twitter.

KazISS is a unique international expert platform, where a number of scientific and practical events are held annually on topical issues of world politics and economy. Reputable experts from Central Asian countries and far abroad take part in the scientific forums of the Institute.

Address and contact phone numbers of KazISS:

Republic of Kazakhstan, 010000
Nur-Sultan, Beibitshilik st., 4
Tel. : +7 (7172) 75-20-20
Fax: +7 (7172) 75-20-21
E-mail: office@kisi.kz

ҚР Президенті жанындағы «Орталық коммуникациялар қызметі» РММ (бұдан әрі ОКҚ) – мемлекеттік органдар мен бұқаралық ақпарат құралдарының ақпараттық саладағы қарым-қатынасын байланыстыратын мемлекеттік инфокоммуникациялық алаң. Мақсаты мемлекеттік билік органдары мен қоғамның өзара іс-қимылының тиімді тетігін құру.

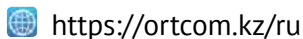
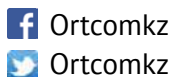
ОКҚ міндеттері:

- Медиа-жоспарлау және ақпараттық күн тәртібін болжау;
- Қазақстан Республикасының Президенті мен Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдар үшін медиа-сценарийлер мен медиа-хабарлар әзірлеу;
- Ағымдағы және дағдарысқа қарсы ақпараттық басқару тетіктерін жедел енгізу;
- Өңірлік коммуникация қызметтерінің іс-қимылдарын үйлестіру және сүйемелдеу;
- Дағдарыстық жағдайларда тәжірибелік ұсыныстар мен технологиялық шешімдерді әзірлеу;
- Көшпелі баспасөз іс-шараларын ұйымдастыру және өткізу;
- Ақпараттық стратегияны дамыту, сондай-ақ мемлекеттік ақпараттық саясат бағыттары бойынша талдау жазбаларын, шолуларды дайындау;
- Медиалық саясатты үйлестіру және мемлекеттік органдардың бірыңғай ақпараттық желісін құру.

Орталық коммуникациялар қызметі – бұл ашық сараптамалық медиа-алаң. Бізде кез келген маңызды азаматтық бастамалар қолдау табады. ОКҚ спикерлері қатарында тек мемлекеттік органдардың өкілдері ғана емес, сонымен бірге саяси және қоғамдық бірлестіктер, шетелдік елшілер, өнер қайраткерлері, зиялы қауым мен жастар да бар.

Мекен-жайы және байланыс телефондары:

Қазақстан Республикасы, 010000,
Нұр-Сұлтан қ., Қонаев көшесі, 4
Тел.: +7 (7172) 55-93-44
E-mail: info@ortcom.kz

РГУ «Служба центральных коммуникаций» при Президенте Республики Казахстан (далее – СЦК) – государственная инфокоммуникационная площадка, целью которой является создание эффективного механизма взаимодействия органов государственной власти и общества, а также взаимодействие государственных органов и средств массовой информации в информационной сфере.

Задачами СЦК являются:

- медиа-планирование и прогнозирование информационной повестки дня;
- разработка медиа-сценариев и медиа-сообщений для Президента Республики Казахстан и государственных органов, непосредственно подчиненных и подотчетных Президенту Республики Казахстан;
- внедрение механизмов оперативного текущего и антикризисного информационного управления;
- координация и сопровождение действий региональных служб коммуникаций;
- разработка практических рекомендаций и технологических решений в кризисных ситуациях;
- организация и проведение выездных пресс-мероприятий;
- подготовка аналитических записок, обзоров по развитию информационной стратегии, а также направлениям государственной информационной политики;
- координация медийной политики и выстраивание единой информационной линии государственных органов.

СЦК – это открытая экспертная медиа-площадка, в которой поддерживаются любые важные гражданские инициативы. Спикеры в СЦК представлены не только государственными органами, но и политическими и общественными объединениями, иностранными послами, деятелями искусства, молодежью и аксакалами.

Адрес и контактные телефоны СЦК:

Республика Казахстан, 010000,
г. Нур-Султан, ул. Кунаева, д. 4
Тел.: +7 (7172) 55-93-44
E-mail: info@ortcom.kz

RSI «Central Communications Service» under the President of the Republic of Kazakhstan (hereinafter - the CCS) is a governmental information and communication platform, the purpose of which is to create an effective mechanism for interaction between state bodies and society, as well as interaction between government bodies and the media in the information sphere.

Objectives of CCS:

- media planning and forecasting information agenda;
- development of media scenarios and media messages for the President of the Republic of Kazakhstan and state bodies directly subordinate and accountable to the President of the Republic of Kazakhstan;
- introduction of mechanisms for operational current and anti-crisis information management;
- coordination and support of actions of regional communication services;
- development of practical recommendations and technological solutions in crisis situations;
- organization and holding of visiting press events;
- preparation of analytical notes, reviews on the development of an information strategy, as well as areas of state information policy;
- coordination of media policy and building a single information line of state bodies.

CCS – is an open expert media platform in which any important civic initiatives are supported. The speakers in the CCS are represented not only by state bodies, but also by political and public associations, foreign ambassadors, artists, youth and elders.

Address and contact phone numbers of CCS:

Republic of Kazakhstan, 010000,
Nur-Sultan, D.Kunayev st., 4
Tel.: +7 (7172) 55-93-44
E-mail: info@ortcom.kz

 Ortcomkz

 Ortcomkz

 <https://ortcom.kz/ru>

НҰРСҰЛТАН НАЗАРБАЕВ. ЖАУАПТЫ КӨШБАСШЫЛЫҚ: САБАҚТАСТЫҚ ЖӘНЕ ЭВОЛЮЦИЯ

*Халықаралық конференция материалдары
Нұр-Сұлтан, 2 шілде 2020 ж.*

Редактор-корректор: Бакирова А.
Мұқабә дизайны мен беттеу: Цой Т.В.

Фотосуреттер ашық интернет көздерінен алынды.

Қалып 70x100/16

Ш.б.т. 14

Офсеттік басылым.

Гарнитура PT Sans

Тираж 500 дана.

Қазақстан Республикасы Президенті жанындағы
Қазақстан стратегиялық зерттеулер институты
010000, г. Нұр-Сұлтан, Бейбітшілік көш., 4

«Надежда 2050» баспаханасында басылды,
Көкшетау қ., Баймұқанов көш, 3.